

S. Lavrov

CU NOI

ESTE

DUMNEZEU

S. Lavrov

Cu noi este DUMNEZEU

**Eu sunt Alfa și Omega,
zice Domnul Dumnezeu,
Cel ce este, Cel ce era și Cel ce vine, Atotțiitorul**
Apocalipsa 1, 8

*Cartea a apărut cu binecuvântarea
Înalt Preasfinției Sale Vladimir, Arhiepiscop al Poceaevului*

Chișinău 2009

Traducere din limba rusă de Ala Bordeianu

BINECUVÂNTAREA
Sfintei Lavre a Adormirii Maicii Domnului din Poceaev

**Eu sunt Alfa și Omega,
zice Domnul Dumnezeu,
Cel ce este, Cel ce era și Cel ce vine, Atotțiitorul**
Apocalipsa 1,8

DIN PARTEA AUTORULUI

După întoarcerea sa din cosmos, Iurii Gagarin a declarat: "Am fost în spațiul interplanetar și nu L-am văzut acolo pe Dumnezeu. Așadar, Dumnezeu nu există". Unii oameni de rând au dat crezare acestei declarații: cum că știința modernă ar nega existența lui Dumnezeu. Alții însă, văzând că Gagarin nu a ajuns nici măcar pe lună, au dedus: desigur el nu a avut dreptul să declare că a studiat întreaga galaxie cosmică. Deoarece pentru a parcurge întreaga noastră galaxie cu viteza de 300 000 km/oră e nevoie de 1 milion de ani, iar pentru a ajunge la altă galaxie – de 1 milion și jumătate. Și există bilioane de galaxii! Doar oamenii care intenționat îl neagă pe Dumnezeu sunt de acord cu această concluzie naivă a răposatului Gagarin. Spre deosebire de acesta, primul grup de astronauți americani care a ajuns pe Lună și a aterizat pe ea, a citit pe orbita lunii primul stih al primului capitol din Biblie: „La început a făcut Dumnezeu cerul și pământul” (Fac. 1, 1) și acest eveniment a fost arătat prin televiziune întregii lumi. Concluzia lui Gagarin nu a fost acceptată de alți astronauți și cu atât mai mult de savanți. Bunăoară, savantul Bierke afirmă: „Știința contemporană nu a desființat adevărurile fundamentale ale Bibliei. Eu cred în Dumnezeu, cred în Iisus, cred în Biblie”.

În mulțimea infinită de corpuri cerești, planete și stele Pământul este un firicel minuscul de praf, și pe acest firicel trăiește omul: aici s-a produs căderea lui în păcat și aici s-a săvârșit mântuirea lui. Însuși Creatorul lumii, luând chip de om, a coborât pe pământ și a viețuit în înveliș omenesc 33 de ani și jumătate; însă creația Lui s-a răsculat împotriva Creatorului său și L-a dat morții pe cruce.

Ce este omul în comparație cu Dumnezeu? Nimic. Însă și acum ca și pe timpuri, el sfidează cu obrăznicie cerul: în nebunia sa, îl neagă pe Creatorul său și prin aceasta se condamnă la veșnica pieire. Însă credința în Dumnezeu nu va dispărea niciodată: ea a trăit și va trăi în popor atâta timp cât va exista lumea; ea trăiește în inimile curate ale unor astfel de oameni ca Demian Lukici – bătrânul înțelept cu care tu, dragă cititorule, vei face cunoștință pe parcursul acestei cărți.

PARTEA I

DISPUTA

*Cât aveți Lumina, credeți în Lumină,
ca să fiți fii ai Luminii
(Ioan 12, 36)*

De sărbătoarea Nașterii Domnului am plecat la rudele mele din satul Pokrovskoe și acolo s-a întâmplat un eveniment care m-a determinat să scriu această lucrare.

Înainte sărbătorii prin sat s-au afișat avizuri care anunțau că în Casa de Cultură se va prezenta lecția „Cum a apărut credința în Dumnezeu?”. În aviz se mai spunea că după discursul lectorului Societății „Știința”; tovarășului I.P. Matiuhin, va fi organizată o dispută. Satul Pokrovskoe încă de pe vremuri era recunoscut în regiune drept un bastion al ortodoxiei. Aici copiii încă din frageda copilărie erau educați în spiritul credinței ortodoxe: însușeau rugăciuni, se duceau cu maturii la biserică. Iar școala făcea tot posibilul ca să scoată din ei „negura” religioasă.

De aceea cu o deosebită grijă a fost ales lectorul pentru Pokrovskoe.

S-a adunat mult popor: medicii, profesorii în frunte cu directorul școlii, elevii, tinerii și bătrânii, credincioșii și ateștii au umplut sala Casei de Cultură. Cuvântul „dispută” într-un mod deosebit atrăgea oamenii.

Pentru a nu se face de rușine față de lectorul invitat, directorul Casei de Cultură s-a străduit să amenajeze sala în mod corespunzător. Peste tot erau afișate pancarte: „Religia este opiu pentru popor”, „Religia-i o iluzie” și „Nici un om să nu rămână în urmă”.

În Pokrovskoe astfel de manifestări se întâmplau rar, de aceea lectorul a fost prezentat de însuși directorul Casei de Cultură Altșuler. Spre deosebire de Altșuler, care era obez, cu privire rece, plin de sine și cu o voce pițigiată, lectorul Matiuhin era liniștit, comunicativ: ochii blânzi și zâmbetul binevoitor îi trezeau simpatia. La înfățișare avea cam vreo patruzeci de ani.

Altșuler l-a prezentat, amintind că după discurs se vor face dezbateri la care pot participa toți doritorii. Ocupându-și locul la catedră, Matiuhin brusc s-a schimbat: i-a dispărut zâmbetul de pe buze, s-a stins bunătatea din ochi, expresia feței a devenit încrezută și plină de hotărâre.

– După cum se știe, începu el cu încredere, concepția ateistă este cea mai avansată din lume...

Altșuler a aruncat o privire în sală, de parcă ar fi spus: „De data aceasta aveți de a face nu cu mine, acuși tovarășul o să vă arate vouă adevărul, căci ia uite la ei, s-au molipsit toți de rugăciune”.

– Convingerile religioase s-au format într-o atmosferă de ignoranță, frică, neputință a omului față de forțele naturii, continua lectorul. Soarele, luna, planetele, stelele erau văzute de oameni ca niște dumnezei puternici, ei li se adresau cu rugăciuni și le aduceau ofrande.

Asupra celor prezenți s-a revărsat o avalanșă întregă de cifre, citate, opinii ale savanților și scriitorilor care neagă religia. Matiuhin se referea la credințele popoarelor și triburilor din Asia, Africa, Australia. Informația cunoscută căpăta în gura lui o semnificație aparte. Era copleșit de propriile cunoștințe, uluindu-i pe ascultători cu erudiția sa. Toate acestea urmăreau un singur scop: să facă praf religia, credința în Dumnezeu.

– În comparație cu evoluția științei moderne se vede foarte clar cât sunt de învechite concepțiile religioase, continua Matiuhin. Noi trăim în veacul când rațiunea umană se manifestă în toată plinătatea sa: spațiul cosmic astăzi este prefăcut într-un laborator gigantic, într-un loc pentru experimente; au fost lanșați mii de sateliți ai pământului, aparate interplanetare au vizitat Luna, planetele Venus, Marte. Zborurile cosmice ale oamenilor au devenit ceva obișnuit, am pășit deja pe Lună. A făcut o pauză, a rotit ochii prin sală, a desfăcut mâinile și cu batjocură a exclamat: – Și, imaginați-vă, nimeni nu l-a văzut în cer pe Dumnezeu! Toate acestea și multe altele răstoarnă dogmele, contribuie la dispariția rămășițelor religioase. Pur și simplu nu aș vrea să cred că în veacul nostru, când mintea omenească a atins apoc geul, religia, credința în mister și supranatural și-a mai păstrat stăpânirea asupra minților și inimilor omenești.

Matiuhin a trecut prin sală cu privirea, s-a oprit asupra lui Altșuler, care era foarte satisfăcut și, simțind că și-a îndeplinit sarcina, foarte încrezut a încheiat:

– Religia este un copac bătrân. Principalul e că i-am tăiat deja rădăcinile, și suntem convinși, că va veni în curând timpul când va putea fi dată la muzeu, ca o oarecare furcă veche de tors.

Alțșuler s-a ridicat de la masă și bucuros a aplaudat. Oamenii, copleșiți de ideile ateiste, de asemenea au aplaudat. Da-a, „cei de sus” au știut pe cine să-l trimită la Pokrovskoe!

Credincioșii însă s-au întristat atât de lecție, cât și de atâta că consătenii au reușit să se molipsească de duhul necredinței.

După discurs s-a anunțat o pauză. Mai mulți oameni s-au apropiat de Demian Lukici, un prisăcar din sat.

Acesta era un bătrân de vreo șaiszeci de ani, cu o bărbuță roșcată și cu ochii curați și pașnici. Printre săteni avea faima unui om știutor: era setos de cunoștințe, citea mult, urmărea cu atenție evenimentele din lume. Îl caracteriza și o pasiune aparte: iubea natura, îl înduioșa ca pe un copil și avea o pietate profundă față de fiecare făptură a lui Dumnezeu – fie o plantă oarecare, fie un animal, o pasăre, o insectă. În toate vedea înțelepciunea Creatorului.

Consătenii îl stimau pe Lukici, îl numeau înțelept și deseori veneau la el după sfaturi. El li se adresa tuturor la persoana întâia, adică le zicea „tu”, făcând aceasta moale și cu blândețe... Cel mai mult lui Lukici îi plăcea să discute despre cele Dumnezeiești. Se exprima simplu, clar, dar mai cu seamă, plin de convingere.

Demian Lukici a venit la lecție cu nepotul lui de zece ani, Trofimușka.

– Tare sucit a vorbit acest lector, remarcă cineva dintre săteni. Câte popoare sunt pe lume și fiecare își are propria credință. Ce să-i mai spui aici?

– Ei, cum te simți Lukici? s-a interesat altcineva. Vei găsi despre ce să discuți cu dânsul?

– Cum mă va înțelepți Dumnezeu, a răspuns acela cu smerenie.

– Poate mai bine-ar fi ca noi să plecăm acasă, Lukici? i-a propus prietenul cel mai apropiat. De ce-am vorbi cu necredincioșii, ne-or lua în răs și atâta tot.

– Sunt convins că trebuie să apărăm credința nu pentru necredincioși, ci pentru a-i feri de ispite pe cei credincioși. Unii deja au început să se îndoiască...

Să mai stăm, să mai ascultăm ce vor mai spune, și Demian Lukici a trecut la locul său.

Se gândea: „Cât de puțin-credincios este poporul de azi! Chiar și ai noștri sunt gata să fugă, se tem de batjocură... Pe timpuri creștinii se duceau după Hristos la chinuri, la moarte ca la sărbătoare. Cum oare putem să ne îndoim în Dumnezeu?”

Demian Lukici nici nu-și putea închipui cum omul care are minte ar putea trăi fără de Dumnezeu. Pe toți toți cei necredincioși îi considera mincinoși: ei numai se prefac că nu cred în Dumnezeu, în sufletul lor, totuși, mai pâlpâie credința... Oare nu i se adresează în gând lui Dumnezeu, poate chiar și inconștient, iar uneori, în clipele de cumpănă, aleargă chiar și la biserică! Și ce-i cu acest lector? A înșiruit multe de toate, dar n-a demonstrat nimic. Să vedem cum va răspunde la întrebări...

ÎNCEPUTUL DISPUTEI

Pauza luă sfârșit, toți și-au ocupat locurile. Directorul Casei de Cultură a invitat pe doritori să ia cuvântul, însă nimeni nu a reacționat. Și-a repetat invitația și atunci din rândul întâi fără grabă s-a ridicat Demian Lukici. Alțșuler îl privi insistent.

– Doriți să spuneți ceva?

Demian Lukici își drese puțin glasul și se adresă lectorului.

– Multe de toate ne-ai înșirat, stimabile. Ai comparat religia cu o furcă de tors, care, adică, peste puțin timp va fi dată la muzeu... E posibil însă așa ceva? Religia doar nu e un obiect oarecare – l-ai luat și l-ai aruncat, aceasta este viața poporului, iar față de lucrurile serioase trebuie să ai o atitudine serioasă. Iar în privința faptului că pe Dumnezeu L-au inventat din frică oamenii sălbatici, voi spune că nu este așa! Sălbaticii nu L-au inventat pe Dumnezeu, ci pe zei, idoli. Tu doar singur ai spus, că ei zeificau natura, se închinau soarelui, copacilor, pietrelor. Acești zei erau păgâni și noi nu credem în ei. Noi credem într-unul Dumnezeu, Făcătorul cerului și al pământului și nu avem pentru ce să-L inventăm, pentru că El este, a fost și va fi întotdeauna. Demian Lukici făcu o pauză. Zici că nu există Dumnezeu. Nu ești nici primul și nici ultimul!

Ne-a vorbit și un fost preot, care s-a lepădat de Dumnezeu. „Eu, zice el, vă mințeam, spunându-vă că există Dumnezeu, dar, de fapt El nu există”. Eu, desigur n-am rezistat și l-am întrebat: „Dacă înainte ne mințeai, cine acum o să te creadă?” Iar tu, dragule, poți să ne demonstrezi că Dumnezeu nu există?

– Nici n-am ce demonstra. După cum am spus, acest lucru e arătat de cele mai mari descoperiri ale științei. Secolul XX este secolul științei și progresului tehnic, secolul zborurilor cosmice. Religia este depășită, a repetat încrezut Matiuhin.

– Te înșeli, dragul meu, îl contrazise Demian Lukici. Știința nu îl caută pe Dumnezeu, ea își propune alte întrebări. Știința studiază și descoperă natura, legile ei, tu, fără îndoială știi, că foarte mulți savanți renumiți au fost credincioși. De exemplu, Lomonosov, Pirogov, Pavlov, Filatov, Ţiolkovski... Credința în Dumnezeu nu-i împiedică și nu i-a împiedicat să facă descoperiri, dimpotrivă, le ajută: Dumnezeu îi înțelepțește ca, văzând în natură înțelepciunea Lui, să-L preamărească pe Creator. Credința în Dumnezeu a existat, există și va exista. De ce? Pentru că sufletul omului tinde spre cer ca pasărea, îi este dor de el, așa a fost creat de Dumnezeu. Chiar și scriitorii recunosc acest lucru. Am citit nu demult cartea lui Vladimir Solouhin – poate știi? El face acolo niște comparații interesante. Trăiau în iaz niște cărășei, nu aveau nici o grijă, însă unui caras-cosmonaut i-a venit în cap să sară și să vadă ce fel de viață este acolo, sus. A sărit, mai nu s-a sufocat și, fugulița, – la fund! „Ei, ce-ai văzut acolo?” – îl întrebară confrății. „Ce să fie? Nimic. Nu-i nimic acolo!” Așa și oamenii, au sărit de un cot de la pământ și strigă în gura mare: „Noi am zburat, dar pe Dumnezeu nu l-am văzut! Nu-i Dumnezeu!” Oare pe Dumnezeu poți să-L vezi din rachetă! El locuiește în Lumina cea neajunsă... Dar cum putem afla despre El? Prin creația Lui. Privește – și vei vedea, peste tot sunt urmele Lui...

Sala asculta cu atenție și încordare.

ALBINELE

La prisacă am albine, continuă Demian Lukici, de cât timp le urmăresc și tot mă minunez: cu câtă înțelepciune lucrează! Cât de minunat își construiesc

fagurii – sunt atât de drepte și frumoase aceste celule, noi niciodată nu vom reuși să facem așa ceva. Dar cum adună și depun mierea! Am citit că și savanții se miră de înțelepciunea albinelor. Vreau să te întreb: de unde au ele această înțelepciune? Cine le-a învățat?

– Nimeni nu le-a învățat; răspuse în grabă lectorul, această înțelepciune, cum o numiți, nu este altceva decât instinct sau intuiție. Tuturor ființelor vii le este caracteristic instinctul: și omului, și animalelor, și insectelor. El acționează întotdeauna inconștient, însă cu un anumit scop, adică atinge scopul dorit. La fel și albinele: nu sunt conștiente de ceea ce fac, cu toate că acțiunile lor sunt utile și bine determinate. Ați înțeles ce vreau să spun?

– De înțeles am înțeles, dar nu despre asta am întrebat. Am întrebat: de unde au ele această înțelepciune sau acest instinct?

– De unde? întrebă încă odată Matiuhin, de la deprindere. Deprinderea este o trăsătură caracteristică atât omului, cât și animalelor. De exemplu, noi ne-am deprins să umblăm, ne-am deprins să scriem și facem aceasta inconștient, mecanic. Astfel de deprinderi au și animalele. Ele nu apar dintr-odată, ci se formează pe parcursul a sute și mii de ani...

– Ia te uită, se miră Demian Lukici, din aceasta ce reiese, că mii de ani în urmă albinele erau mai înțelepte decât arhitecții de azi?

– Cum adică? se miră Matiuhin.

– Foarte simplu. Doar din timpuri străvechi au deprins să facă ceea ce savanții nici azi nu sunt în stare! Doar savanții nicidecum nu sunt în stare să adune mierea din floricele, iar albinele fac acest lucru repede și ușor. Am citit că ele mai adaugă la miere 25 de procente de apă și un fel de conservant ca să o protejeze de fermentație. Cine le-a învățat? Noi, oamenii, și nu suntem capabili să învățăm singuri a citi și a scrie, suntem învățați chiar și să mergem, iar albinele, niște insecte – oare s-au învățat chiar singure?

Matiuhin a ezitat cu răspunsul: se vedea că era puțin derutat. Alțsuler încercă să-i vină în ajutor.

– Vorbiți la temă! zise el, cum a apărut credința în Dumnezeu? Iată tema. Vă rog să nu vă abateți.

– Dar el nu se abate! strigă cineva din sală. Vorbește la temă. Nu căutați să vă eschivați. Să răspundă lectorul!

DARVINISMUL

– În știință există o teorie aparte, numită darvinism, început din nou Matiuhin. După cum se știe, ea a fost numită astfel după numele lui Darwin. Acest savant a demonstrat că în lume toate se dezvoltă și se perfecționează. În natură are loc așa-numita evoluție, adică dezvoltare treptată. Milioane de ani în urmă lumea vegetală și animală nu era așa cum este astăzi. În natură are loc o luptă permanentă pentru existență, în procesul căreia organismele slabe, neadaptate pier, iar cele sănătoase, puternice supraviețuiesc, se întăresc și se dezvoltă. Acest proces în știință se numește selecție naturală. În afară de acest proces mai există selecția artificială, care se face cu ajutorul omului. Crescătorii de vite, de exemplu, împerechează rase diferite de animale, perfecționându-le. La fel procedează și agricultorii când altoiesc plantele. Noile calități dobândite în așa mod se transmit prin moștenire, se întăresc în următoarele generații și astfel are loc perfecționarea unor specii noi.

După ce ascultă cu atenție, Demian Lukici căzu de acord: Ei, bine, însă chiar dacă evoluția și există, nu este decât o urmare! Iar eu te întreb despre pricină, despre începutul începuturilor, adică despre Dumnezeu, de la care vine și evoluția, și intuiția, și toate celelalte.

Matiuhin iarăși tăcu și Altșuler se folosi de pauza creată.

– Subiectul s-a consumat, rosti el. Însă Demian Lukici nici nu avea de gând să se retragă.

– Cum adică s-a consumat, interveni el cu smerenie, iartă-mă, dar eu deabia încep cu întrebările... Tot vreau să povestesc despre un grădinar, un cunoscut de-al meu din oraș. Ce flori frumoase crește el – o minunăție! Odată l-am întrebat: „Ai putea, bunăoară, să crești vreo floare oarecare din urzică?” „Nici vorbă!” se miră el de întrebarea mea. „Dar din scândură să faci un scaun de fier?” „Ei, aceasta-i cu totul neghiobie!” De ce? Pentru că în natură există legi pe care nu le poți încălca. Încearcă să altoiești ceva unui copac uscat, nu va ieși nimic – măcar adună toți grădinarii, nu va ieși nimic fiindcă în el nu este viață... Și cu albinele nu-i atât de simplu. Doar nu grădinarul, sau crescătorul de vite, sau chiar apicultorul le-a învățat să construiască faguri. Și cu nimeni nu au fost împerechiate, și nu au fost altoite. De unde au aceste

deprinderi? Anume la această întrebare nicidecum nu-mi poți da un răspuns! Nu-L ascunde, stimabile, pe Învățătorul albinelor, spune, cine a învățat-o pe albină înțelepciunea?

Matiuhin tăcea în continuare. Demian Lukici aștepta un răspuns concret! Dumnezeu a învățat albina sau natura? Și pentru a dobândi răspunsul, dădu un exemplu.

– Să luăm de exemplu, avionul și pasărea. În zbor și după formă ele se aseamănă, căci avionul a fost construit asemeni păsării. Și, curios lucru: pasărea poate fi ucisă, desfăcută până la osișoare și avionul la fel poate fi desfăcut în fragmente. Dar ce e mai ușor să strângi la loc – pasărea sau avionul? E clar că avionul poate fi adunat din fragmente, iar pasărea – niciodată, pentru că ea este ființă vie. Acum răspunde: cine a făcut avionul?

– Evident, omul. Constructorul.

– Iar pasărea? Cine a făcut pasărea?

Matiuhin tăcea și pentru el a răspuns Altșuler:

– Este clar că natura!

DESPRE NATURĂ

– Reiese că atât învățătorul albinelor, cât și constructorul păsărilor este natura, te-am înțeles corect? mai întrebă o dată Demian Lukici.

– Dar cine încă? Natura și nimeni altul, zise Matiuhin. Ea este marele învățător și constructor. Ea produce, selecționează, ea a creat pasărea. Toate sunt făcute de ea.

– Ia te uită, iarăși se miră Demian Lukici. Atunci spune-mi: ce este natura?

– Natura este totul ce ne înconjoară, încep să explic Matiuhin. Tot ce noi vedem și totul ce există. Cerul și stelele, mările și pământul, plantele și toate animalele – toate acestea sunt natura.

– Reiese, continuă Demian Lukici, că natura este alcătuită din ființe vii și materie neînsuflețită, așa este? Acum să luăm ființele vii: omul, animalele, păsările și, în mod imaginar, să le scoatem din natură și să întrebăm: „Pământul, aerul, apa și celelalte vor fi vii?”. Ni se va răspunde: „Nu, aceasta este materie lipsită de viață”. Dar are ea oare rațiune?

– Nu, materia neînsuflețită nu gândește.

– Așadar, există materie însuflețită și neînsuflețită, rațională și irațională, conchise Demian Lukici. Am despărțit natura însuflețită de cea neînsuflețită, și acum să cugetăm: cine dintre ele a făcut pasărea? Omul? Nu. Animalele? Nu. Pasărea nu poate singură să se facă... Sau pământul a făcut-o? Sau apa, aerul? Sau ele toate împreună s-au așezat la masă și, cu forțe comune, au hotărât cum s-o facă? Iarăși, nu! Dar de ce? Fiindcă, dacă omul rațional nu poate crea o ființă vie, ce să mai vorbim despre natura neînsuflețită! Natura neînsuflețită niciodată nu va crea o ființă vie, așa cum un pom de măr nu va face un arici de mare. Din materia moartă, lipsită de rațiune, oare poate, de la sine, să se creieze lumea creată rațional și omul cu rațiune? Sau să spunem altfel: femeia moartă, care are în pânțele fătul, poate naște copil viu? Cum crezi tu?

– Desigur că nu.

– Explică-mi, atunci ceru Demian Lukici, cine din natura însuflețită și neînsuflețită a creat pasărea și i-a dat albinuței marea înțelepciune? Se știe doar că o sută de proști nu vor putea să-l facă pe unul deștept, iar un înțelept poate să le deschidă mintea la o sută de proști. Atunci, care ființă a creat pasărea și le-a învățat minte pe albine?

– Doar am explicat, că albinele fac totul nu din raționament, ci din instinct, cu o umbră de nemulțumire a răspuns Matiuhin. Ele nu au conștiință și voință proprie.

– Acest lucru e și mai minunat, observă Demian Lukici. E ușor să-l înveți pe omul care are rațiune și limbă, dar încearcă să înveți vaca sau calul să scrie și să citească! Aceasta ar fi o adevărată minune. Iar o minune și mai mare este să înveți albinuțele mici să facă lucruri mari, pe care nu sunt capabili să le facă nici cei mai mari savanți. Spune, în sfârșit, cine a făcut această minune? Cine?

Tăcere. Și în sală era liniște. Disputa i-a mișcat pe toți.

– Am citit că în vremurile străvechi, continuă Demian Lukici, multe popoare păgâne – egiptenii, finicienii, grecii – își închiupiau crearea lumii astfel: înainte era haos veșnic, oceanul primordial, din acest conglomerat întunecat și irațional de stihii a apărut lumea noastră rațional organizată. Această veche concepție păgână au înviat-o ateștii contemporani. La fel, ei au declarat că universul a

apărut din materia irațională și utilizează știința doar în interesele lor: ce le convine, acceptă, ce nu, aruncă...

Alțuler s-a încrețit cu nemulțumire.

– Interzic discutarea problemelor care nu sunt la temă!

– Trebuie de gândit serios și de hotărât, fără a lua în seamă răstirea directorului, continuă Demian Lukici, trebuie de verificat, oare e adevărată această concepție? De exemplu să luăm cartea lui Lev Tolstoi „Război și pace”. S-o citim, apoi s-o ciopârțim în litere aparte și toată această grămadă mare de litere s-o împrăștiem pe pământ. Vom avea oare cartea „Război și pace”? Nu, vom căpăta doar un haos. De ce e nevoie pentru a recrea cartea din acest haos?

– Totul e foarte simplu, zâmbi ironic Alțuler, e nevoie de cap.

– Ehe, dragule, și maimuța are cap, dar ea nici măcar din cuvinte gata nu va face o carte. La cap ce mai trebuie? Minte. A cui? A scriitorului Lev Tolstosi. Nu-i așa?

Matiuhin, nevrând, a încuviințat.

– Iar ca din oceanul primordial, din haos să apară lumea noastră rațională și frumoasă, de ce este nevoie?, nu se lăsa Demian Lukici.

– Tot este nevoie de rațiune, bolmoji Matiuhin.

– De ce fel de rațiune? Omenească?

– Nu...

– A cui dar?

– Cred că e vorba de... o rațiune superioară.

– Da! Și această Rațiune superioară este Dumnezeu!

Ultimele cuvinte Demian Lukici le-a rostit tare, cu bucurie. În suflet începu să-i răsune chemarea solemnă a Psalmistului: „Învăța-voi pe cei fărădelege căile Tale și cei necredincioși la Tine se vor întoarce”. Matiuhin, însă, se simțea rău, de parcă a nimerit într-o capcană. Ce să-i răspundă acestui bătrân? E ridicol să susțină că soarele sau stelele, plantele sau animalele au creat pasărea sau au învățat albinele. Ele toate sunt lipsite de rațiune. Și... Oare, se gândi el deodată, toată această lume s-a creat de la sine din materia moartă și neînsuflețită? Cum a apărut lumea? Întrebarea întrebărilor! Întâmplător? Printr-un concurs de împrejurări? Dar atunci nu ar fi fost nici o ordine, doar haos...

De unde această armonie minunată în natură, această exactitate în toate, acest sens profund?

Pe Matiuhin l-au trecut sudorile și el bău cu sete din paharul cu apă. Alțșuler din nou îi veni în ajutor, anunțând pauza.

PAUZA

Să crezi că din materia irațională, lipsită de viață a apărut lumea noastră rațională și frumoasă, trebuie să fii sau nebun, sau fanatic!

Marele cunoscător al sufletului rus F. M. Dostoievski scria despre credința ateștilor: „În comparație cu alte popoare care trăiesc în toată lumea, omului rus îi este ușor să se facă ateist! Rușii nu devin doar atești, ei cred ca într-o credință nouă, fără a-și da seama că cred în ZERO...”

În coridor oamenii se agitau, discutau aprins. Pe mulți sincer îi frământa întrebarea credinței în Dumnezeu. Demian Lukici a fost înconjurat de mai mulți oameni, care îi mulțumeau și îi puneau întrebări... Doar majoritatea, mai ales tinerii, erau afectați de un ateism lipsit de orice gândire, superficial; ca praful de pe haină pe care îl poți sufla cu ușurință. E puțin probabil ca ei, până în acest moment, să se fi gândit serios la existența lui Dumnezeu. Pur și simplu repetau ceea ce auzeau în jurul lor. Iar în jur se spunea și se scria că Dumnezeu nu există, că a fost inventat de oameni ignoranți, necărturari și tineretul naiv a primit această minciună drept adevăr... Acum Demian Lukici a clătinat-o puțin, i-a făcut să se îngâduzeze. Unii spuneau deja că Matiuhin, cu toată știința lui, a pierdut, iar un simplu prisăcar sătesc i-a demonstrat ca doi ori doi că Dumnezeu există...

Între timp, Matiuhin, împreună cu Alțșuler, stăteau în camera de după scenă, Matiuhin răsfoia distrat bloknote-ul cu însemnările sale.

– Nu m-am așteptat că va interveni acest moș, a spus posac Alțșuler. Eram sigur că se va ridica cineva dintre intelectualii noștri, va pune vreo două-trei întrebări și ne vom împrăștia. Nu am planificat nici un fel de dispută, am anunțat-o pur și simplu, pentru publicitate, ca să se adune mai mult popor...

– Oare ce să-i răspund? Întrebă, tulburat Matiuhin. Alțșuler strânse din umeri.

– Convingeți-l că natura a creat albinele, învăluiți-l în mai multă ceață sau altceva... Mai pe scurt, știți mai bine, acolo v-au dat indicații speciale.

– E tare deștept, erudit, dar și ferm convins: își duce linia cu multă încredere. Eu îi spun despre instinct, iar el: cine l-a dat? Eu lui – despre evoluție, iar el iarăși a lui: de unde s-a luat? Eu lui – natura, el iarăși: care natură a învățat albinele? Nu-l poți din situație! Pe el nu-l poți duce de nas.

...Pauza a luat sfârșit. Matiuhin stătea îngândurat... Poporul din sală se agita, nerăbdător.

– Să mergem, căci de mult suntem așteptați, zise Alțșuler. Au intrat în sală. Dindată ce lectorul apără la catedră, se făcu liniște.

PUTEREA NEPĂTRUNSĂ

– În cuvântarea sa Demian Lukici spunea despre faptul că albinele au calități deosebite cu care adică ar fi înzestrate de la Dumnezeu, începu el. Eu deja am spus că nu Dumnezeu, ci natura le-a învățat pe ele înțelepciunea. Însă acest răspuns nu-l mulțumește pe interlocutorul meu, fiindcă are o închipuire greșită despre firea naturii. Știința recunoaște că natura este formată nu numai din materie văzută, dar și din forțe care se conțin în materie. Priviți la cer: soarele, luna, planetele, stelele. Cum se țin ele? După cum se vede în natură există forța atracției. Savanții au constatat că fiecare planetă dispune de forța aceasta și atrage la sine alte planete. Forța despre care vorbesc nu poate fi nici văzută, nici pipăită, însă, nu încapă nici o îndoială, ea există.

În natură există multe forțe tainice, nepătrunse și nevăzute. Ele se manifestă în așa-zisa materie neînsuflețită, însă și mai multe taine și enigme de nepătruns conține lumea vie. Să luăm măcar și acel instinct al albinelor. O putere tainică, de nepătruns acționează în acest instinct. Pe ea nu o poți vedea, posibil, că ea nici nu poate fi cunoscută definitiv. Însă neîndoielnic, ea există. Anume această putere și este învățătorul despre care dumnevoastră întrebați, se adresează Matiuhin lui Demian Lukici, încheindu-și discursul.

CARTEA NATURII... CINE ESTE AUTORUL EI?

Lui Demian Lukici aceasă explicație îi plăcu. Se părea că toate întrebările pe care le-a pus aveau un singur scop: de a-l aduce pe Matiuhin la acest răspuns.

– Domnul să te miluiască pentru explicațiile tale! Se vede deodată că ești un om erudit și chibzuit! îl laudă el pe Matiuhin. Pentru că au venit odată la mine doi tovarăși și au început discuția. Țineau una și bună: în lume nu există nimic în afară de natură, nici taine, nici puteri nepătrunse. Doar materia, ziceau ei, și basta. M-au scos din răbdări – am încetat discuția cu ei: pe un prost doar nu-l poți convinge nici într-un fel, degeaba îți pierzi timpul... Iar cu tine e cu totul altceva, dragule, poți discuta. Tu explică-mi doar în ceea ce privește învățătorul albinelor; ce putere nepătrunsă și tainică le-a învățat pe ele?

– Nu se știe, nevrând răspunse Matiuhin. Eu doar am spus: știința nu cunoaște natura acestei puteri. Ea rămâne a fi o enigmă.

– Dar, totuși, această forță este rațională? Văzătoare sau oarbă? Înțelegătoare? Cum crezi tu, stimabile?

– Nu se cunoaște nimic, a repetat nemulțumit Matiuhin. Nu se poate spune absolut nimic despre ea!

Însă Demian Lukici nu se lăsa. Răspunsul despre forța tainică care le-a învățat înțelepciunea pe albine, se părea că este evident, clar chiar și publicului mai puțin înțelegător. Dar numai Matiuhin nu se știe de ce nu voia să recunoască aceasta.

Și Demian Lukici începu din nou:

– Nu-ți este clar? Ei bine, hai să luăm alt exemplu. Iată cartea. De ce e nevoie ca ea să apară? Mai întâi ea trebuie gândită, oare nu-i așa? Iar apoi scrisă. Și doar după ce autorul o va scrie, noi vom putea spune, că este rodul minții lui. Vom deschide-o, vom citi-o, vom face cunoștință cu scriitorul, vom afla dacă este un om înzestrat, – din carte poți afla totul despre autorul ei. Conform lui Macarie cel Mare, savanții susțin că natura este tot o Carte, o Carte deschisă, ale cărei coperte sunt cerul și pământul. Citește-o cu atenție, în ea e scris totul. Bunăoară savanții o citesc, și află câtă înțelepciune este în ea. Și cel mai important este că ei nu stabilesc legile naturii, ci doar le descoperă!

Dar, cunoscând legile naturii, trebuie să-L recunoaștem și pe Legiitorul, oare nu-i așa? Minte omenească nu poate cuprinde totul ce este ascuns în natură, însă ea poate să vadă, să se convingă că totul ce este scris aici e frumos, înțelept, rațional, cum zici tu – cu un scop bine determinat. Iar aceasta ce înseamnă? Aceasta înseamnă că totul e creat de Rațiune. De care? Minte noastră mărginită nu poate percepe Rațiunea nesfârșită care este Dumnezeu.

Cât de exact și convingător cugetă bătrânul sătean despre acele înțelesuri tainice! Și, într-adevăr, dacă ai lua două cărți: Cartea Naturii și cartea scrisă de un om și le-ai compara, ce concluzie s-ar impune? Cartea scrisă de om este rodul minții lui, iar Cartea Naturii este rodul Minții creatoare, a lui Dumnezeu. Cartea omenească are greutate, volum, adică formă materială, dar ce este în ea primordial: această formă materială sau ideea de bază a acestei cărți? Orice om care gândește va spune: pentru a scrie o carte, mai întâi de toate ea trebuie să se formeze în minte, altfel cum o vei scrie? Așadar, ideea este primară, iar forma – secundară.

În Cartea Naturii ce este primar: această materie văzută sau ideea care stă la baza ei? Desigur, ideea. Nu materia este primară, ci ideea, adică primar este Dumnezeu ca veșnicie, iar materia este realizarea în forme văzute ale ideii lui Dumnezeu.

Când citim o carte, nu vedem autorul, însă știm că el există. La fel, nu-L vedem pe Creatorul lumii, Dumnezeu. Însă așa cum nu poate apărea cartea fără autor, la fel și universul nu poate apărea fără Creator. El este nevăzut, însă îi vedem creația.

Cartea Dumnezeiască a Naturii ne copleșește cu grandoarea sa infinită, cu armonia absolută și cu misterul nepătruns. Rațiunea noastră mărginită nu este aptă de a o pătrunde sau de a o cuprinde cu gândul. De unde a apărut această mulțime de stele, sori, planete, comete, constelații, nebuloase astrale, luminători cerești veșnic strălucitori? Cine le-a dat impulsul, mișcarea? Este clar că materia nu este capabilă să-și dea singură mișcare, cu atât mai mult mișcare rațională, organizată. Voința și puterea cui a dat mișcare lumilor? Savanții trebuie să recunoască că știința nu este capabilă să explice acest lucru și se bazează doar pe presupuneri și ipoteze.

Matiuhin tăcea și Demian Lukici se străduia să-l scoată din nebuloasele științei la lumina lui Dumnezeu.

– Există oameni care explică toate într-un mod foarte straniu. Îi întreb: „Cine a creat universul?”. Ei răspund: „Natura”. „Dar natura cine a creat-o?” „Ea singură s-a creat”. Reiese că a fost o perioadă când natura nu exista? Și dacă-i așa, cum de a putut ea să se autocreieze? Iar, dacă exista, atunci pentru ce i-a trebuit ei să se creieze? Nu, dragul meu, natura este creația lui Dumnezeu, prin ea noi îl cunoaștem pe Creatorul nevăzut. Așa spune și Apostolul Pavel în Epistola către Romani, capitolul I, că Creatorul lumii, nevăzut pentru ochii noștri trupești, devine văzut prin contemplarea creațiilor lui, de aceea Domnul și le propune oamenilor: „Ridicați ochii în sus și priviți: Cine le-a zidit pe toate acestea?” (Is. 40, 26).

Demian Lukici tăcu și privi în sală. Fețele tuturor aveau o expresie serioasă, meditativă... Matiuhin stătea la catedră cu capul plecat.

– Ca să înțelegi mai bine, îți mai dau un exemplu, începu iar Demian Lukici. Iată am sosit împreună într-un oraș. Vedem o casă înaltă. Ne apropiem, o privim și suntem uimiți de măreția ei. Și desigur îl vom lăuda pe arhitect: e un om capabil, uite ce clădire a înălțat. Iar dacă cineva ne va spune că această construcție a apărut de la sine, fără nici un arhitect, adică de undeva din munți au zburat pietrele, s-au așezat una peste alta, iar acoperișul, geamurile și ușile le-a adus vântul, oare nu vom râde de acest om, nu vom spune că este nebun? Și dacă pentru o clădire este absolut necesar un arhitect oare ar fi putut apărea fără Arhitect acest univers imens în care noi trăim, având toate condițiile: apă, soare, aer plăcut și înmiresmat și toate darurile pământului... Nu, dragul meu, trebuie să credem că există Creatorul lumii și că Arhitectul universului este Dumnezeu și noi credem în aceasta, credem cu sfințenie. Iar voi nu credeți, de aceea o țineți una și bună: pe toate le-a făcut natura. Așa este? Ei, ce taci?

CALEA SPRE DUMNEZEU

Matiuhin stătea la catedră amărât și nefericit, ca un cocoș căruia i-au smuls penele. Unde-i dispăru încrederea de odinioară? Parcă a suflat-o vântul... Acum el ca un cal cuminte îl urma pe Demian Lukici, iar acela îl ducea tot mai

departe, mai departe de la ateism, și mai aproape, tot mai aproape de Dumnezeu.

– Întotdeauna, continua Demian Lukici, pe om l-a interesat: de unde a apărut, care e scopul vieții lui, unde dispăre după moarte, adică fiecare este curios să întredeschidă pânza lumii tainice și necunoscute, să afle cine cu atâta înțelepciune ne-a creat pe noi și totul ce ne înconjoară... Iată și albinuța, ființa mică, ne vorbește despre aceea că a creat-o pe ea nu un orb oarecare, nu un prost, ci marele Înțelept și Învățător. Doar gândește-te ce lucruri înțelepte cunoaște albina! Caută și găsește substanța care protejează mierea de stricăciune. De unde ea știe? Zici că albinele fac totul inconștient, involuntar. Reiese că nu fac cu propria rațiune, din propria voie. Înseamnă că cineva gândește pentru ele, cineva le dirijează! Și încă cum gândește... Doar nu este de ajuns să găsești acea substanță în pădure sau în câmp; trebuie să-i cunoști proprietățile. Medicii toată viața studiază cum să trateze bolile, însă n-ar fi găsit deodată acest medicament, iar albina n-a învățat nicăieri, însă atât de repede și ușor îl găsește. Cine i-l arată? Acela Care cunoaște proprietățile tuturor lucrurilor. Cine poate să facă o insectă mică, o găzuță atât de înțeleaptă, încât de acțiunile ei se miră savanții? Acel căruia i se supune toată natura, Care i-a dat legi, Care conduce toată lumea...

– Dar cine este Acesta? întrebă Matiuhin distrat.

– Atotputernicul Dumnezeu! solemn, cu pietate sfântă rosti Demian Lukici. El „toate într-o înțelepciune le-a făcut”.

– Fiecare e liber să gândească cum dorește, strânse din umeri Matiuhin.

– Atunci răspunde-mi, dragul meu, cum crezi: cine le-a învățat pe albine atâta înțelepciune?

– Gata, întrebarea s-a epuizat! Dar referitor la discurs dumneavoastră nu puteți spune nimic? iarăși interveni Alțșuler, însă Demian Lukici și de această dată nu-i răspunse, ci continua să-l întrebe pe Matiuhin:

– Tu, dragul meu, fără îndoială ești de acord: după carte aflăm că a fost scrisă de scriitor, iar mașina – că a fost creată de un inginer. Albina însă, după cum vedem, este mult mai înțeleaptă decât toate cărțile și mașinile. Înseamnă că ea a fost creată de o Ființă care este mai presus decât toți scriitorii, inginerii din lume. Ei, vezi și tu, oare eu nu cuget drept?

Matiuhin n-a răspuns. Atât de concentrat medita la ceva, încât nici nu observă adresarea lui Demian Lukici. El chiar coborî de pe scenă și se așeză lângă masă.

– Vorbiți la temă! iarăși nu rezistă Alțșuler. Vi s-a explicat că credința în Dumnezeu a apărut ca urmare a ignoranței oamenilor. Iată despre ce trebuie să vorbiți, nu întunecați mințile oamenilor...

Sala fremăta.

– Încă nu se știe cine pe cine întunecă! Răspundeți la întrebări! strigă un tânăr.

– Ce ați luat apă în gură. Ia spuneți cine a făcut albinele? insista o bătrână din primul rând.

– O albinuță, încep din nou Demian Lukici și gălăgia se potoli, o albinuță atât de clar și limpede ne vorbește despre preaînțeleapta putere a lui Dumnezeu! Ce obiecții mai pot fi aduse? Nu oamenii L-au inventat pe Dumnezeu, credința în El a fost de la începutul lumii și întotdeauna va fi în sufletul omului. Așa cum în sămânța copacului sunt deja toate: și tulpina, și rădăcina, și ramurile, și fructele, tot așa și în sufletul omului sunt răsădite de Dumnezeu și sentimentele, și credința. Însă copacul poate crește strâmb, bolnav, sterp, depinde de solul în care crește, de climă, de îngrijire. Astfel și omul deseori crește urât la suflet, schilod și bolnav dacă nu recunoaște existența lui Dumnezeu, trăiește în fărâdelegi, iar aceasta depinde de educația lui și mai mult încă de voința lui. Fiindcă Dumnezeu i-a dat omului rațiune și voință liberă și el poate alege singur: binele sau răul.

De ce oare există oameni care nu-L recunosc pe Dumnezeu? Sunt multe cauze, iar principala dintre ele este aceea că nu toți au posibilitatea să afle adevărul despre credință. Unii din lenevie sufletească în loc să cugete asupra întrebărilor serioase, le ocolesc mereu. Uneori supărarea față de credincioși este cea care îi încurcă să vină la Dumnezeu, căci mulți nu știu să separe supărările și conturile personale de adevăr. Nu sunt puțini și dintr-aceia căroră din copilărie li se insuflă că toți credincioșii sunt oameni ignoranți și maturizându-se ei nu vor să verifice dacă este adevărat ceea ce li s-a sugerat. Însă în om există sentimentul venerației față de ceva superior și de aceea cei care nu cred în Dumnezeu pun în locul Lui un idol oarecare și i se închină, fie aceasta știința

sau arta, sau viitorul omenirii, sau un oarecare om cum ar fi Hitler sau Mao Tzedun. Dar tainic, în adâncul sufletului, le este dor de adevăratul Dumnezeu. Acești oameni merită compasiune...

Matiuhin se îngâdură. Își aminti de copilăria din sat. Paștele, dangătul clopotului. Bunica îl lua la biserică și lui îi plăcea să stea lângă ea, să privească lumânările arzânde, să se uite la bătrânelele care-și făceau cruce și se închinau; îi plăcea mirosul de tămâie și chipurile de pe icoane, și părintele în veșminte strălucitoare care întotdeauna îl mângâia pe cap când trecea să sărute crucea... Pe urmă a crescut, a plecat la oraș, s-a făcut student. Părea că totul s-a șters, însă nu era așa, ceva îi rămăsese în suflet și acum ieși la suprafață, răsună ca un ecou...

În anii studenției a fost nevoit să citească multă literatură despre savanții care credeau cu toată convingerea că lumea este creată de Dumnezeu și se închinau în fața Ziditorului. I s-a întipărit în minte cum savantul englez Fleming, care a descoperit penicilina, la adunarea solemnă unde i-au fost adresate multe cuvinte de laudă, a declarat: „Voi ziceți că eu am inventat ceva, aceasta nu-i adevărat. Eu numai am văzut. Am văzut ceea ce Dumnezeu a creat pentru om și ceea ce mi s-a descoperit. Cinstea și slava îi aparțin lui Dumnezeu, nu mie”. Iar nu demult citi o cărțuie editată în Occident, care se numea „Noi credem”. 53 de savanți moderni, mulți dintre care laureați ai premiului Nobel, vorbesc despre credința lor în Dumnezeu, despre faptul că credința i-a ajutat să realizeze cele mai mari descoperiri. El însă nu le-a acordat nici o atenție, continuând să creadă în darvinism. Dar dacă ar fi să te gândești...

„Într-adevăr, cugeta Matiuhin, cum ai putea explica conform teoriei darviniste aptitudinile și activitatea albinelor. Doar la ele există diviziunea muncii: unele construiesc faguri, altele adună nectar, păzesc stupul, celelalte strâng gunoiul, matca depune ouăle, trântorii doar mănâncă miere. Pe ce cale albinele capătă aceste aptitudini? Faptul că lupul dă naștere lupoșorului cu toate caracteristicile lui de lup, că din oaie se naște oaia cu același caracter, este simplu și clar. Că din semința de mesteacăn crește mesteacănul, sau din cea de mazăre – mazărea este firesc. Lupul și oița transmit generației următoare ceea ce au în natura lor, la fel și plantele – dau viață la mlădițe și fructe care le sunt caracteristice ori le sunt altoite pe cale artificială. Însă dacă lupoșorul ar

începe să zboare ca vulturul sau să cânte ca privighetoarea – aceasta ar fi o mare minune. Sau dacă din sămânța mesteacănului ar crește trandafiri sau crizanteme... Oare aceste minuni nu ar distruge până în temelie teoria darvinistă? Dar albinele manifestă anume astfel de trăsături minunate, inexplicabile de nici o teorie naturală... Este imposibil să nu vezi aici participarea unei puteri supranaturale! Da, această putere există, și ea, fără îndoială, este atât de înțeleaptă, încât nu poate fi percepută nici de cea mai evoluată minte omenească. Iar în univers există milioane de asemenea minuni... În comparație cu ele, albinele cu toată înțelepciunea lor, sunt doar o picătură dintr-un ocean imens...”

Matiuhin începu să asculte discuția dintre Demian Lukici și directorul școlii, profesor de biologie.

– În natură totul e organizat rațional, nu-i așa? îl întreba Demian Lukici pe director. Mai sunt doar oameni care încă se îndoiesc: adică, ceva, totuși, nu-i prevăzut și chiar îl învinuiesc pe Dumnezeu. Însă nu Dumnezeu este vinovat, ci lipsa noastră de înțelepciune. Demian Lukici, amintindu-și ceva, zâmbi. Unul dintre cei care se îndoiesc întră odată într-o grădină cu bostani. Se uită la ei, se uită și zice: „Ia te uită cum totul e făcut prosteste! Bostanul e atât de mare, iar tulpinița lui – atât de subțire. Ce prostie!”. Apoi se duse în pădure, se opri sub un stejar și hai să critice din nou: „Ce copac mare, și ce tulpină grosă, iar ghindele sunt atât de mici. Ce negliobie...” Și s-a culcat sub stejar să doarmă. Deodată, de pe un ram se desprinsă o ghindă și-i căzu pe nas, lovindu-l cu putere. Însăpământat, el sări ca ars: „Slavă Domnului, se gândi, că nu era un bostan, m-ar fi ucis de tot!”.

Sala izbucni în râs.

– Așadar, totul este făcut cu înțelepciune... Explică-mi acum mie, se adresă Demian Lukici directorului, cine a învățat păsările: din țările noastre ele pleacă în cele calde, zboară mii de kilometri peste câmpii, păduri, munți și mări și nu rătăcesc calea, iar vara se întorc înapoi și-și găsesc cuiburile. Cine le arată drumul?

– Ele fac acest lucru din obișnuință, răspunse directorul. Lectorul deja v-a explicat că deprinderile se transmit prin ereditate. Multe mii de ani în urmă

păsările s-au obișnuit să zboare pe un anumit traseu și această obișnuință s-a transformat într-un instinct care se transmite din generație în generație.

– Eh, dragul meu, nu spui ce trebuie, îl contrazise Demian Lukici. Eu, să zicem, deja de șaiszeci de ani merg și sper că va da Domnul și voi merge până la moarte, și tatăl meu a mers, și străbunelul – chiar până la Adam de la care există neamul omenesc. Însă dacă mi s-ar naște un băiat sau o fată, trebuie să-i nvăț să meargă un an sau doi. Deprinderea nu s-a transmis odată cu nașterea, pe fiecare copil trebuie să-l înveți din nou. Iar dacă să iei puișorul, el cum iese din ou o ia la fugă, iar rățușca chiar înoată și nimeni nu le-a învățat acest lucru. Iar noi, oamenii raționali, nu putem să le transmitem deprinderile noastre copiilor ca ei imediat după naștere să alerge ca puișorii... Strămoșii noștri câți ani au umblat! Iared, de exemplu, a trăit 962 de ani, iar Matusail – 969 de ani. Dacă găinile ar fi trăit atât și ouăle lor deja ar fi luat-o la fugă!

În sală iarăși s-au auzit râsete. Chiar și directorul școlii zâmbi.

– Nu-i nimic de răs, dragul meu; i se adersă Demian Lukici. Aceasta reiese din învățătura voastră... Explică-mi te rog: de ce omul nu se naște cu deprinderea gata de a alerga, cu toate că strămoșii lui au mers multe mii de ani, iar păsările, doar o singură dată vin din țările calde, iar copiii lor zboară înaintea tuturor fără nici o instruire, fără nici o indicație și se întorc înapoi. De unde au ele aceasta?

– Așa le este firea, doar atât fu în stare să răspundă directorul.

– Dar cine le-a dat lor această fire înțeleaptă pe care nici omul nu o are? Iată tu ești învățat, dar, într-un sat străin desigur te vei rătăci fără însoțitor. Sau dacă ar fi să te pună în loc de pilot într-un avion – încotro vei zbura fără hartă?

Iar pasărea nici nu a ajuns la un an, are căpșorul cât un degetar, dar zboară peste păduri și pustiuri, peste munți și mări și nu greșește calea. Mai mult decât atât: se întoarce și își găsește cuibul. Cine a învățat-o? Explică-mi dragul meu, te rog, pentru Dumnezeu! Doar ești învățător, trebuie să știi... Demian Lukici tăcu puțin. Îmi amintesc cum mergeam odată cu un prieten prin pădure și, iată, auzim o zarvă păsărească. Oare ce să fie? Ne-am dat seama că pe tulpina copacului se târa un șarpe mare. Iar sus, în cuib, erau puișori. Cum să-și apere păsările puișorii? Una a zburat și peste puțin timp s-a întors ținând în cioc niște tulpinițe. Le-a aruncat în cuib. Șarpele, ajungând la cuib, doar încercă

să-și vâre capul, cum brusc se aruncă într-o parte, deschise guroiul cât îl ținea și începu să șuiere, chiar tremura tot. Și deodată s-a retras. Mai târziu am aflat că pasărea a adus o plantă otrăvitoare de care șarpele se teme... Spune-mi: ce științe a învățat păsărica, ce universitate a absolvit? De unde știe ea că această iarbă este mortală pentru șarpe?

– Eu deja am spus că natura le-a înzestrat pe păsări cu aceste capacități.

– Natura, natura, clătina din cap a reproș Demian Lukici. O țineți una și bună natura și deprinderea. Dacă această natură este atât de deșteaptă, atât de atotputernică, de ce o mai numiți natură? Mai bine ați numi-o Dumnezeu! Ea de fapt și este pentru voi Dumnezeu... Trofimușca meu însă, Demian Lukici arată cu capul în direcția nepotului, este educat altfel. Când încă era mic l-am chemat odată în grădină. „Iată, îi zic, Trofimușca parcela ta, seamănă pe ea ce vrei”. Iar eu, fără știrea lui am semănat-o cu o iarbă care crește repede, scriindu-i numele lui pe ea. Într-o zi aleargă băiețelul la mine: „Bunicule, vino repede să-ți arăt ceva!” și mă trage de mână în grădină. „Uite, pe parcelă a apărut numele meu! Cine oare a făcut asta?” „Natura, probabil”. „Cum adică, natura?” „Iată așa, parcela singură a scris”. „Nu-u, nu-i adevărat: de unde parcela știe cum mă cheamă?” „Ei, eu am scris”, am fost nevoit să recunosc. Și să îți minte: în această lume nimic nu apare de la sine. Această iarbă eu am semănat-o, fiindcă am avut semințe, iar cine a semănat pământul nostru cu plante și flori, cine a sădit pădurile, crângurile, cine a făcut râurile, a ridicat munții?” „Cum adică, cine? Dumnezeu, desigur!” Vezi, i se adresează Demian Lukici directorului, un copil și acela înțelege, iar după cum spuneți voi, reiese că natura, acest înțelept dintre înțelepți, le-a învățat pe albine și pe păsări înțelepciunea pe care nu o au nici savanții!

Directorul dădu din mână a lehamite: adică, ce mai poți vorbi cu voi! și s-a așezat la loc. Alțșuler încercă din nou să intervină.

– Toată seara vă ocupați de albine și păsări! strigă el supărat. Sau vorbiți la temă sau întrerup discuția.

Acest avertisment i-a indignat pe toți. Oamenii au început să se agite, să facă zgomot, ca o mare pe timp de furtună.

– Răspundeți! Răspundeți la întrebare! răsuna strigăte insistente.

– Aha, v-ați prins, ateilor, în capcană, acum nu mai scăpați, glumi cineva din primele rânduri. Pe unul l-au împuns albinele, uite cum stă în colț, s-a smerit, pe celălalt l-au ciupit păsările...

– Răspunde! Răspunde! se auzeau glasuri din toată sala.

Matiuhin, pe care aceste strigăte l-au scos din amorțire, se ridică la catedră.

– Trebuie să vă spun, declară el, că natura pe care o cunoaștem noi, spre deosebire de om, nu are rațiune. Noi avem conștiință: conștientizăm faptele noastre, medităm, cugetăm, rezolvăm și schimbăm hotărârile noastre. Pentru natură, însă, nu e caracteristic acest lucru. Ea nu gândește, nu meditează, nu conștientizează ceea ce face. Natura este irațională. Natura e oarbă.

– Domnul să te miluiască pentru acest răspuns, zise Demian Lukici. Deci omul este mai înțelept decât natura?

– Desigur! Adineauri am spus aceasta. Nu numai că este mai înțelept – el își supune natura sie, făcând-o să lucreze pentru el. Omul este stăpânul naturii!

– Stăpânul, zici?, zâmbi Demian Lukici. Iar un bătrân înțelept a spus: „Omul e ca un gândăcel: când afară e zi caldă, cu soare, el zboară, se mândrește cu sine și zumzăie: „Toate sunt ale mele: și pădurile, și câmpiile, totul îmi aparține!”. Dar dacă soarele se ascunde, bate un vânt rece – uită gândacul de vitejia sa, se lipește de o frunzuliță și stă, tremurând...”

– Este adevărat, oftă cineva în sală, chiar așa suntem noi, oamenii...

– Iar dacă omul este stăpânul, continua Demian Lukici, te rog să-mi spui: poate el să facă o mașină care ar vorbi așa cum eu vorbesc cu tine?

– Nu numai că poate, dar a și făcut! răspunse repede Matiuhin. Oare nu știți că demult deja există mașini vorbitoare, cântătoare, chiar și mergătoare – magnetofone, roboți ș.a.

– Eu nu despre acestea întreb. Ele nu vorbesc independent, prin ele vorbește omul. Eu întreb, poate oare omul să construiască o mașină care gândește independent?.. Trofimușca, ia vino-ncoace, își chemă nepotul Demian Lukici.

– Vezi acest băiețel, Demian Lukici îl netezi cu dragoste pe cap pe Trofimușca. Tatăl lui e surdomut, iar băiețelul lui e isteț, vorbăreț. Deprinderea surdomută a tatălui nu a trecut și la dânsul... Trofimușca, lămurește-ne nouă, berbecilor, cum ți-L închipui tu pe Dumnezeu?

Trofimușca răspunse serios și cu glas puternic:

– Dumnezeu este atât de mare, încât pe El nu-L poate cuprinde cerul și pământul și într-aceiași timp e atât de mic că încape, – arată el la pieptul său, – în inima mea.

Toți au exclamat: „Bravo Trofimușca! Ce răspuns minunat!”

Trofimușca și în școală apăra credința în Dumnezeu. Învățătoarea le insufla copiilor că credința au inventat-o oamenii întunecați, ignoranți care nu știau să explice diverse fenomene naturale. Odată, ea ordonă clasei să rostească în cor: „Dumnezeu nu există!”. Apoi scoase din poșetă o iconiță mică, o aruncă în colț: „Iar acum, copii, vom scuipa pe ea și vom zice: Dumnezeu nu există!”. Toți au făcut aceasta ca papagalii, iar Trofimușca stătea serios și tăcea. Învățătoarea veni spre dânsul: „Ridică-te! Crezi că pe tine nu te privește? De ce nu scuipi și nu spui că Dumnezeu nu există?” Băiețelul s-a ridicat, se gândi puțin și răspunse: „Dacă spunei, Maria Ivanovna, că Dumnezeu nu există, pe cine să scuipăm noi? Iar dacă există, trebuie să avem față de El o atitudine serioasă, evlavioasă, să-L iubim”.

– Nu cumva și tu crezi în Dumnezeu? îl întrebă Altșuler pe băiețel.

– Cred, răspunse cu îndrăzneală Trofimușca.

– Cum așa? Oare vouă nu v-au spus la școală că Dumnezeu nu există? Că cosmonauții au zburat în cosmos și nu L-au văzut pe Dumnezeu?

Trofimușca medită puțin și la fel de serios răspunse:

– Prea jos au zburat. Și adăugă: Iar la Dumnezeu nu cu acești ochi trebuie să ne uităm. Pe el îl văd doar cei curați cu inima...

– Bravo Trofimușca, cap deștept ce ești, leit bunelul! exclamă voci din sală. Va veni timpul și el încă ne va uimi!

– Totuși, spune-mi, din nou i se adresă Demian Lukici lui Matiuhin, oare poate omul să facă o astfel de mașină înțeleaptă ca acest băiețel? Doar tu ai spus că omul e mai deștept decât natura.

Matiuhin nu și-a dat seama îndată din ce parte va fi atacat de această dată.

– Știința se dezvoltă și odată cu fiecare desoperire omul devine tot mai cunoscător, mai puternic, răspunse el. Neea ce pe timpuri părea imposibil, irealizabil, acum a devenit un fenomen obișnuit. Dacă străbunii noștri ar fi înviați în aceste timpuri, veacul nostru li s-ar fi părut minunat: noi vorbim și ne vedem unii pe alții la mii de kilometri, înotăm pe sub apă, zburăm spre lună și

mai sus... Trebuie să credem că vor veni timpuri când vor fi create ființe vii, care gândesc independent și vorbesc de sine stătător...

– Vai, ce bine o să fie: te-ai dus la fabrică și ți-ai comandat câți copii dorești! Dar albinuțe o să facă?, întrebă cu ironie Demian Lukici.

Matiuhin răspunse ferm:

– Știința se află într-o dezvoltare permanentă, vor fi și albine artificiale.

– Dar de ce acum nu le fac?

– Omul încă nu a ajuns la aceasta.

– Dar natura oarbă a ajuns? a pus întrebarea fatală Demian Lukici. Cine, totuși, dintre ei e mai înțelept?

În sfârșit, Matiuhin a înțeles că nu are nici o ieșire. Se gândea cum să răspundă. Într-adevăr, reiese că materia, natura este mai înțeleaptă decât omul: ea, deja milioane de ani produce ceea ce omul nici astăzi nu poate face cu toate descoperirile strălucitoare ale științei. Omul nu poate crea o găzuță oarecare, iar natura creează oameni!

– Ia te uită, încotro duc albinuțele și păsărelele, zise cineva.

– Știm noi, nu degeabă Lukici vorbește despre ele, îl susținu altcineva. E înțelept foc.

– Te aduce până la punct. Nu mai scapi de el.

Lui Matiuhin nu-i rămânea decât să cadă de acord că deasupra naturii există o Rațiune Atotputernică, adică să recunoască existența lui Dumnezeu sau să recunoască că Dumnezeu este natura însăși care naște din sine păsări, albine și chiar oameni. Însă Matiuhin adineauri a spus că natura este irațională și oarbă, că ea e mult mai inferioară decât omul rațional...

Derutat și clătinat în convingerile sale ateiste; Matiuhin a dat răspunsul cu care s-a obișnuit și în care nici el nu mai credea.

– Eu am explicat, zise el, că în natură totul se dezvoltă în etape, se perfecționează, se adaptează la condițiile existente. Are loc o luptă continuă pentru existență, din care rezultă apariția la animale a unor organe noi și utile. Evoluția materiei s-a petrecut lent, în etape, acest proces poate fi comparat cu dezvoltarea embrionului în pântecul mamei...

– Iar dacă în pântecul mamei nu-i embrion, l-a întrerupt Demian Lukici, va avea loc această evoluție a ta?

– Nu, desigur.

– Așadar, de la el trebuie să începă toate, cineva trebuia să creeze prima celulă! Chiar dacă ar fi să judeci în modul vostru, presupunând că lumea s-a dezvoltat de la simplu spre compus, chiar și atunci e necesară recunoașterea existenței lui Dumnezeu, fără de El nu ar fi putut apărea nici o ființă vie. Nici omul... Voi o țineți una și bună: munca, munca l-a creat pe om, dar ce vedem în realitate: câți ani măgarul muncește, dar nu se face mai deștept, e tot așa de îndărătnic.

RAȚIONALUL ÎN NATURĂ

Sala râse în semn de aprobare. Altsuler se făcu roșu, se ridică, probabil vru să spună ceva, dar se răzgândi...

– Ia privește, cu câtă înțelepciune e făcut totul!, exclamă Demian Lukici. Am citit că celula omenească din pânțelele mamei e ca un punct pus pe hârtie cu un creion foarte bine ascuțit. Și în această celulă minusculă sunt deja înscrise toate legile naturii. Care? Legile vieții, hranei, înmulțirii, eredității, caracterului, morții și a.m.d. Pe lângă acestea, celula conține capul, ochisorii, mânuțele, piciorușele, adică totul ce îi este necesar viitorului om. Spune-mi, te rog, dragul meu, are nevoie omul de ochi, mâini, picioare atunci când se află în pânțelele mamei?

– Probabil că are, abia deslușit bâigui Matiuhin.

– Dar pentru ce? Sau el privește ceva, sau merge?

– Ei bine, să presupunem că nu are nevoie.

– Dar dacă nu are nevoie, de ce ele există? Pentru ce se adaptează ele acolo? Ce luptă din pânțelele mamei le-a creat?

– Acestea toate îi vor trebui când se va naște...

– Așadar, acel Arhitect și Maestru Care a creat celula, prevedea că atunci când se va naște, copilul va avea nevoie de toate acestea! Sau poate natura a prevăzut și a aranjat totul? Dar ea de unde știa că omul are nevoie de ochi ca să vadă, de urechi ca să audă, de picioare ca să meargă, de plămâni ca să respire? Cum putea crea toate acestea dacă singură nu le are, dacă este irațională?

Matiuhin a plecat capul în tăcere și Demian Lukici continuă:

– Să luăm de exemplu, ochii. Ce minunăție, iar în burta mamei ei se formează fără de nici o luptă... Aceasta doar e o minune! E același lucru cum ai putea învăța să înoți fără apă, să respiri fără aer sau să gândești fără creier. Cu adevărat este minune!

Din sală se auzeau exclamații afirmative.

– Ce bătrân înțelept!

– Uite la Lukici! Bravo Lukici! I-a încurcat de-a binelea pe acești lectori. Iar Demian Lukici tot îl interoga pe Matiuhin:

– Spune: ochii sunt făcuți rațional?

Lui Matiuhin i se părea că Demian Lukici îl ia în batjocură.

– Da, desigur, răspuse el nemulțumit. Cine nu știe acest lucru! Alcătuirea înțeleaptă a ochilor îi uimește pe toți savanții.

– Dar de ce sunt creați anume astfel?

Această întrebare i se păru lui Matiuhin ironică. El măcar nici nu mai putu să-și mențină tonul calm.

– Ce mă tot întrebați prostii, spuneți principalul! iar singur s-a gândit: oare moșul acesta nu-mi mai întinde vreo cursă? Însă, totuși, a răspuns: Oricine știe, chiar și un copil, că ochii sunt creați pentru a vedea.

– E corect, răspuse Demian Lukici aprobator, de parcă învățătorul l-ar fi lăudat pe elev pentru un răspuns corect. Acum, iată ce te rog să-mi spui: Cel Care a creat ochii știa pentru ce e nevoie de ei?

– Cred că știa. Dar... își dădu seama Matiuhin, însă era deja târziu.

– Corect! iarăși îi aprobă răspunsul Demian Lukici. Dar acest Creator al ochilor e o Ființă rațională, văzătoare sau oarbă?

FIINȚA RAȚIONALĂ – CREATORUL

Da, Matiuhin într-adevăr se pomeni într-o capcană din care era greu de ieșit. După ce el, deși nevrând, a spus că Ființa Care a creat ochii știa pentru ce îi creează, era de neconceput să numească această Ființă natură irațională.

Cel care știe ce face și pentru ce face, desigur are rațiune. Așadar, această Ființă este rațională și conștientă. Întrebarea lui Demian Lukici era atât de clară, atât de bine întemeiată, încât poți să răspunzi la ea doar recunoscând sincer că Ființa care a creat ochii este rațională, conștientă, atotvăzătoare. Și Matiuhin a fost nevoit să dea anume acest răspuns.

– Da, a zis el, ochii sunt creați de-o putere rațională, conștientă.

– Dar omul poate crea ochiul? Viu, văzător?

– Știința încă nu este atât de avansată, dar cândva va ajunge la nivelul când va fi capabilă să-l creeze. Doar ochiul este un fel de aparat fotografic, el la fel imprimă lumea exterioară.

– Totuși, ce e mai rațional: știința care până în prezent nu poate crea ochiul, și chiar în cel format abia de se descurcă sau acea Ființă Care a creat acest aparat minunat? Acel Care vede totul, dă vedere. Acel care aude totul, dă auz...

ÎNDOIELILE LUI MATIUHIN

Matiuhin își dădea perfect seama ce scop urmăresc întrebările înțelepte și lucide ale lui Demian Lukici. Înțelegea că ele îl conduc spre recunoașterea lui Dumnezeu... Simțea cum în sufletul lui se produce o schimbare. Din când în când se îngândura, apoi se tulbura și se îndoia: ba îi venea gândul să abandoneze discuția, ba iarăși încerca să găsească răspunsul care ar da ripostă întrebărilor directe și insistente ale interlocutorului. Deodată se hotărî: să nu spun oare direct, că Dumnezeu există, dar este inaccesibil pentru noi... De ce să merg împotriva adevărului evident? Prin cap îi trecu gândul: „Ce prostie este ateismul! Ce abis! El este împotriva naturii omenești, nefiresc și groaznic... Un fel de pustietate moartă, un abis negru, lipsit de scop, fără temeieri. Un deșert oribil, ucigător și nimic mai mult...”. Și se cutremură de groaza acestui pustiu nebunesc...

La următoarea întrebare a lui Demian Lukici a răspuns cu o licărire de credință:

– Da, această Ființă este rațională.

– Dar cine-I ?

– E o putere tainică, incogniscibilă (care nu poate fi cunoscută), tăcu, apoi rosti cu tărie, supranaturală.

De fapt, aceasta era deja recunoașterea lui Dumnezeu.

FUGA LUI ALTȘULER

Directorul Casei de Cultură Altșuler, care cu atenție urmărea discuția și demult și-a dat seama încotro ea duce, hotărî să-i pună capăt.

– Declar discuția încheiată! spuse el răs-picat.

Oamenilor, însă, nici nu le trecea prin cap să se împrăștie. Nu se mișcă din loc nici Matiuhin. Altșuler i-a aruncat o privire plină de mânie, acela însă nici nu privi în direcția lui.

– Insist ca imediat să fie eliberată sala! vocifera Altșuler. În caz contrar vom fi nevoiți să aplicăm forța.

Aruncând această amenințare, Altșuler ieși de la masă, coborî din scenă și, îmbrăcându-și în grabă paltonul și trăgându-și căciula pe cap, fugi din sală. Toți au privit în tăcere în urma lui. Și imediat au uitat de el.

Sunt pe lume oameni ca Altșuler, ei nu pot fi convinși cu nimic. Chiar de li s-ar descoperi lor Însuși Hristos, le-ar arăta rănilor Sale și le-ar zice: „Eu am pățimit pentru tine, Mi-am vărsat sângele pentru a te mântui din moartea veșnică”, nici atunci nu vor crede; s-ar duce la medic și i-ar spune: „Am halucinații”.

„Savantul” ateu care neagă existența lui Dumnezeu se aseamănă unui om absolut surd, surd de la naștere, care se străduiește să demonstreze că muzica lui Bach, Bethoven, Mozart nu este altceva decât niște punctulețe negre și virgulițe aranjate pe o foaie de note nu se știe de cine și pentru ce. Însă e imposibil ca surdul să-l poată convinge pe omul cu auz normal, care se delectează cu muzica frumoasă a acestor compozitori. Da, acești oameni ”surzi” pot fi doar compătimiți...

Toți așteptau cu nerăbdare cu ce se va sfârși discuția. E clar deja că victoria îi aparține bătrânului. Oare va recunoaște acest lucru lectorul? Va recunoaște că a suportat înfrângere?

Matiuhin așa și nu a mai plecat de la catedră. Acum, având o nouă atitudine, s-a implicat cu toată seriozitatea în discuție. Doar întotdeauna era nevoit să repete mereu „adevărurile” ateiste, care trec din broșură în broșură, dintr-o lecție în alta. Pur și simplu vorbea din surse străine! Matiuhin era un om care crede sincer în atotputernicia științei, în capacitatea ei de a le explica și de a le descifra pe toate. Însă, în ultimii ani, fu nevoit nu o singură dată să audă despre așa-zisele crize ale științei: ceea ce acum zece ani era incontestabil, astăzi este combătut de aceeași știință. Reiese că nu poți miza pe ea în mod absolut? Da, a spus adevărat acest bătrân, că savanții nu stabilesc legile naturii, ci doar le descoperă...

Desigur, acestui bătrân îi este mult mai ușor: s-a încredințat pe deplin lui Dumnezeu și trăiește prin El...

COMPLEXITATEA MINUNATĂ A ORGANISMULUI

Demian Lukici cu un zâmbet blând și înțelegător se uita la Matiuhin: „Ia te uită, nu s-a dus cu Alțșulerul cela! Se vede că e un om deștept, bun. Pur și simplu i-au întunecat mințile. Sufletul, însă caută adevărul, îl simte, tinde spre lumină... Luminează-l, Doamne!”

– Povestește-ne, dragule, îl rugă cu blândețe Demian Lukici, cum este alcătuit organismul viu?

Matiuhin își dresă glasul și meditănd puțin, începu:

– Știința a descoperit că orice organism viu, fie o plantă, fie un animal sau o insectă, e compus dintr-o mulțime de celule. Așa cum casa poate fi desfăcută în cărămizi, la fel savanții pot dezmembra orice organism viu. Această activitate se numește analiză. Să luăm, de exemplu, costumul. El poate fi descusut în fragmente și atunci vom avea poalele, mânecile, spatele, gulerul, buzunarele. Ele, la rândul lor, pot fi desfăcute în ațe, iar fiecare ață poate fi desfăcută în fire și atunci putem afla din ce fragmente, din ce fel de pânză și în ce mod este cusut costumul. Astfel se poate proceda cu orice obiect sau lucru. Pe această cale savanții au studiat natura și au constatat că plantele și animalele sunt alcătuite din celule atât de mici încât nu pot fi văzute cu ochiul liber. Ele sunt studiate cu ajutorul unui instrument special – microscopul. Prin microscop

poți vedea celulele embrionului din care treptat se dezvoltă organismul viu. Dumnezeuastră ați menționat corect, că în fiecare celulă, ca într-un plan, deja există totul: și forma organismului, și toate însușirile și calitățile lui.

Toți urmăreau cu atenție ce vorbea Matiuhin.

– Știți cât de minusculă este celula umană? Și în ea deja este omul cu toate membrele și organele sale, cu toate sentimentele, aptitudinile, talentele, cu trăsăturile ereditare ale poporului și neamului său!.. Important este și aceea că celula embrionară e alcătuită dintr-o mulțime de îmbinări – molecule: fiecare își are propria funcție, toate fiind necesare pentru construirea organismului omenesc.

– Dar din ce sunt compuse celulele?

– Celulele vii conțin carbon, oxigen, hidrogen, azot, fosfor, sulf, clor, caliu, magneziu, zahăr, amidon și alte elemente. Ele constituie o îmbinare deosebit de complexă.

– Dumnezeuule, cât de minunat este totul! exclamă Demian Lukici. Reiese că fiecare celulă e ca o casă, o casă minunată, zidită din diverse materiale!

– Așa este! Cu o singură deosebire – celula e mult mai complexă, mai întortocheată decât cel mai mareț palat!

– Cine dar construiește aceste minunate celule? Cine-i Arhitectul? Cine-i Constructorul? Cine le-a insuflat viață? întreba iar și iar Demian Lukici.

CINE A CREAT CELULA?

– Savanții activează mult și cu succes în acest domeniu, răspunse Matiuhin folosind expresia lui obișnuită. Biologia a avansat mult: demult s-a descoperit structura celulei embrionare, compoziția și modul ei de divizare. E un proces foarte complex...

– Tot îmi spui de celula gata, îl întrerupse Demian Lukici, iar pe mine mă interesează: poate oare omul crea o celulă nouă?

– Deocamdată, eforturile depuse nu s-au soldat cu vreun rezultat, recunosc Matiuhin. Un savant chiar a spus că crearea unei celule poate fi comparată cu crearea unui cal viu. Totuși, savanții au reușit să sintetizeze pe cale artificială

proteina, cea mai importantă substanță organică. E o descoperire foarte valoroasă...

– Cred că de la această proteină până la celula vie e ca de la pământ la cer, Demian Lukici iarăși îl întrerupse pe Matiuhin. Am citit că există un laborator unde savanții muncesc asupra creării celulei din elemente chimice și, dacă vor reuși, va fi un eveniment de rezonanță mondială... Însă, după cum vezi, nu reușesc! E ușor să fierbi un terci când ai la îndemână crupele și apa, dar încearcă să fierbi ceva din nimic. Aici avem la îndemână toate produsele și terciul nu prea iese...

– Oricum, știința a descoperit multe, nu ceda Matiuhin. În prezent, de exemplu, institute întregi lucrează la crearea produselor artificiale. Poate ați auzit că există deja icre negre artificiale?

– Am auzit! răspunse Demian Lukici. Ei, aceste icre cu chiu cu vai le mai poți unge pe pâine, dar peștișori din ele o să iasă?

– Nu, desigur, zâmbi Matiuhin.

– Și grâu artificial poate fi făcut, să-l macini și să coci pâine, dar dacă ai arunca acest grâu în pământ el nu va încolți. De ce? Pentru că-i lipsit de viață. E mort. Iar viața o dă numai Dumnezeu!

Matiuhin tăcea. Nu mai avea chef să spună că natura creează celula, el singur nu mai credea în această teorie absurdă... Și totuși cine a creat celula? Cine a creat această lume? Doar el, Matiuhin, a recunoscut deja: Puterea Rațională Creatoare există, fără de ea lumea și tot ce este în lume nu ar fi apărut. Să spună iarăși despre aceasta? Lui încă îi vine greu să se restructureze, îi este dificil să gândească într-un mod nou.

– Poate fi creată inima artificială, cu ardoare vorbea Demian Lukici, însă în ea nu va fi dragoste, ea nu va fi creată de nimeni niciodată. Probabil că vor crea și intelect artificial, însă el nu va putea gândi. Va fi doar o materie moartă lipsită de suflare. Iar vie, gânditoare ea poate deveni numai cu puterea Duhului lui Dumnezeu. Demian Lukici tăcu puțin, apoi adăugă cu ironie: la voi, cu chimia voastră, și oamenii au devenit parcă artificiali. Uscăți, ca niște pesmeți.

Matiuhin a surâs satisfăcut. Era clar că în sufletul lui luptă sentimente contradictorii. „Într-adevăr, cugeta el, veacul XX e veacul atomului, electronicii, tehnicii radioactive, biochimiei... Însă poate oare știința să concureze cu Cel

Care a creat această lume? Știința nu a creat nici măcar atomul, iar El a creat multe milioane de galaxii... Știința e incapabilă să schimbe alternarea zilei și a nopții, a anotimpurilor, ea nu este capabilă să crească fără semințe măcar o singură plantă. Și... da, acest bătrân are dreptate: ea nicicând nu va putea crea o albină, o pasărică!”

– Asta-i situația, zise Demian Lukici. Acum spune-mi, căci încă n-ai răspuns: cine a creat prima celulă?

– Se susține că a apărut de la sine și se creează singură, a răspuns Matiuhin fără de entuziasm.

– Cum așa? se minună Demian Lukici. Cum a putut să se autoconstruiască, când încă nici nu exista pe lume?! Spui lucruri stranii, dragul meu! Asta cum ar fi că eu însumi m-am născut pe mine: mi-am băgat inima, plămânii, stomacul, am găsit de undeva sânge și i-am dat drumul să curgă prin vene, apoi mi-am lipit capul, mâinile, picioarele... Dar întrebarea este: cine eram atunci când nu aveam nici inimă, nici ficat, nici sânge, nici vene, nici cap, nici creier, nici mâini, nici picioare, nici corp? Din moment ce nu existam, cum aș fi putut să mă autoconstruiesc? Doar nimic nu se face de la sine... Știi cum au fost pedepsiți tâlharii? Când au furat de la țărani caii și au fost prinși, au început să demonstreze că nu au furat nimic: adică caii de bună voie au fugit după căruțele lor. „Dar de ce atunci, au întrebat țărani, i-ați înhămat la căruțe?”, „Nu, ei singuri s-au înhămat!” Desigur, nimeni nu le-a dat crezare și i-au pedepsit pentru furt. Așa vor fi pedepsiți și cei care nu vor să recunoască adevărul și o țin una și bună: lumea a apărut de la sine... Demian Lukici făcu o pauză. Așa și cu celula. Cine a ales pentru ea materia? Cine este acest Maestru experimentat și plin de înțelepciune? De ne-ar impune cineva să facem o astfel de construcție nu ne-ar ieși nimic, chiar de ni s-ar pune la dispoziție munți de materiale... Știm din ce fel de materiale se zidește o casă, știm câte cărămizi sunt necesare, câte scânduri, cât lemn ș.a. Să luăm toate acestea, să le ducem într-un loc și să spunem: „Ei, stimabilă casă, ai tot ce-ți trebuie, fii bună și te construiește”. O să aștepti un secol și casa nu se va construi fără constructor, iar tot materialul va putrezi. Iar celula vie, ai spus, e cu mult mai sofisticată decât cel mai minunat palat, cu toate că pentru ea nimeni nu a adus materiale... Sau, să presupunem că avem nevoie de un tablou. De exemplu, de *Moscova în flăcări*.

Vom pregăti vopselele, pânza și vom spune: „Ei, dragul meu tablou, ai de toate, poți să începi să te desenezi, dar vezi să nu încurci ceva: numaidecât să iasă Moscova în flăcări și nu coada unui câine sau mătura veche a măturătorului răposat”. Și ce credeți? Va apărea tabloul?

Demian Lukici cu atâta ardoare și pasiune le-a înșiruit pe toate, încât și Matiuhin nu s-a putut abține și a râs. Râdeau și oamenii din sală. Numai directorul școlii devenea tot mai mahmur.

PLANURILE ȘI LEGILE ÎN NATURĂ

– Acum spune-mi: celula se construiește conform unui plan sau cum se nimerește? întrebă Demian Lukici.

– Sigur că după un plan, răspunse cu seriozitate Matiuhin. Fără plan nimic nu ar fi existat în lume, ar fi fost doar un haos, dezordine, grămezi lipsite de sens și scop. Vedem că în celulă există scop și o intenție gândită și prevăzută din timp. Se știe din timp că din celula omenească neapărat va ieși un om și nu un copac sau o vacă, iar din celula trandafirului va crește un trandafir și nu un măr ș.a.m.d. În natură există legi stricte după care există tot universul cu toate fenomenele sale.

La un moment dat, lui Demian Lukici i se păru că Matiuhin vrea să-l încurce, să vicleanească ceva. De fapt, anume acum Matiuhin vorbea fără nici o viclenie. El se convingea din ce în ce mai mult că universul este dirijat de Puterea Rațională Atotputernică. Tot mai insistent suna întrebarea: ce putere este aceasta? Și ca răspuns la întrebare un glas interior îi șoptea: „Dumnezeu există! Fără de El nu poate exista și nu există nimic. El este Începutul și Creatorul lumii”.

Fiecărui om îi este caracteristic sentimentul religios, la atești el însă este înăbușit, acoperit cu gunoi, ca o scânteie acoperită cu cenușă. Dar aruncați cenușa, suflați în scânteie și se va aprinde o flacără strălucitoare. Această discuție cu Demian Lukici s-a dovedit a fi pentru Matiuhin cea suflare dătătoare de viață: în sufletul lui nu s-a stins scânteia credinței și cu cât mai departe cu

atât mai tare ea se aprindea și cu mai multă căldură îi încălzea sufletul. Simțea această căldură și de aceea era foarte liniștit.

– Sunt convins, adăugă el, că planul universului și legile care dirijează lumea sunt raționale.

– Slavă Domnului! a oftat ușurat Demian Lukici. Tăcu puțin, apoi adăugă ferm, ca să ajungă până la mintea și la inima oponentului: dragul meu, să îți bine minte: doar prin știință nu-L poți afla pe Dumnezeu, nu-L poți găsi. Biserica noastră stă pe credință, iar știința e ca un fel de cârje, un suport, nu mai mult... Pe Filaret, mitropolitul Moscovei, care a trăit în secolul trecut, l-au întrebat oarecând despre Iona proorocul. În Biblie este scris că el a fost înghițit de balenă, dar cum poate fi așa ceva, doar balena are gâtul îngust, ea mănâncă pește. Știi ce a răspuns el? „Dacă în Biblie ar fi fost scris că Iona a înghițit balena, și acest lucru l-aș fi crezut”. Pentru că Biblia e cuvântul lui Dumnezeu, iar acesta nu se discută... Și încă... La început, în raport, ai spus că religia poate fi dată la muzeu, ea este deja depășită. Într-adevăr, ați mutat din bisericile noastre în muzee icoane, cruci și chiar moaștele sfinților. Însă duhul Bisericii Ortodoxe nu-l poți da la muzeu, nu-l poți expune ca pe o furcă de tors! Nu-l poți nimici... Chiar de-ar rămâne într-o bună zi puțini creștini, deja a doua zi vor fi mult mai mulți. Știi, desigur, că în primele veacuri ale creștinismului împărații Neron, Dioclițian, Iulian voiau să-i nimicească pe creștini. Și ce s-a întâmplat? Unde sunt acei guvernatori? Pomenirea lor a pierit cu desăvârșire, iar creștinismul, Biserica Ortodoxă trăiește și va trăi. Ai înțeles?

NOUL MATIUHIN, CEL CARE ȘI-A SCHIMBAT CONVINGERILE

Matiuhin se scimba văzând cu ochii. Clar și distinct conștientiza că această lume frumoasă, rațională, de nepătruns mărturisește despre Rațiunea Supremă, despre Dumnezeu-Creatorul și nimeni în afară de Dumnezeu n-o putea crea. Dumnezeu este Izvorul și Stăpânul vieții. El este totul și toate.

Da, Matiuhin nu mai era același. Sesiza foarte acut tot neadevărul ateismului, toată negliobia și nebunia lui. Și se uimea: cum de a putut fi ateu? Ateismul

este o orbire și el a fost orb: ochii lui sufletești s-au deschis. A trăit în întuneric, iar acum o mână nevăzută l-a scos la lumină. Acest har al Duhului Sfânt, al Duhului adevărului s-a atins de sufletul lui și el, cel mort, începu să revină la viață...

La întrebarea lui Demian Lukici cine a creat lumea el, deja, fără nici o îndoială cu fermitate a răspuns:

– Lumea este creată de Marea Atotputernica Rațiune. Raționalul poate apărea doar de la rațional. Acest lucru e atât de clar precum lumina apare din lumină, iar întunericul din întuneric.

– Reiese că Dumnezeu există? nu se lăsa Demian Lukici.

– Da, există, liniștit, cu dragoste răspunse Matiuhin.

Sala, cu bucurie, a răsuflat ușurată.

În acest moment directorul școlii a sărit ca ars, se repezi spre ieșire și, trântind ușa, dispăru.

Demian Lukici triumfa. Deodată el își făcu semnul crucii și tare, solemn începu să cânte rugăciunea „Împărate ceresc”. Oamenii l-au susținut. Rugăciunea începură s-o cânte mai întâi cei din primele rânduri, iar apoi și ceilalți au fost cuprinși de duhul ei. Cântau toți, ridicați în picioare. Rugăciunea se revărsa din inimile credincioase și se înălța la ceruri.

Așadar, adevărul și credința au triumfat. Un simplu prisăcar din sat, având credință neclintită în Dumnezeu și unele cunoștințe din știința modernă, a reușit să-i deschidă ochii, să-l pună pe calea dreaptă pe lectorul-ateu, care avea o pregătire specială și era înarmat cu toate cunoștințele necesare.

Iubite cititorule! Poate tu nu dispui de toate materialele necesare care te-ar ajuta să ajungi la Adevăr, adică la Dumnezeu. De aceea în capitolele următoare îți propunem bazele elementare ale învățaturii ortodoxe care îți vor permite să te întâlnești cu Hristos și să devii prietenul Lui.

PARTEA A DOUA

DESPRE DUMNEZEU

Adevărat, adevărat zic vouă:

Cel ce ascultă cuvântul Meu și crede în Cel ce M-a trimis are viață veșnică și la judecată nu va veni, ci s-a mutat din moarte la viață (Ioan 5, 24)

DESPRE SFÂNTA TREIME

Dumnezeu este Duh preacurat. Pe Dumnezeu nimeni niciodată nu L-a văzut, la El nu îndrăznesc să privească nici Îngerii și nu trebuie să ni-L imaginăm pe Dumnezeu ca pe un bătrânel cu barbă care stă pe nori și conduce lumea. Noi nu credem în astfel de dumnezeu păgânesc. Noi credem în Dumnezeu, Care trăiește în lumina nepătrunsă... Nu trebuie să ni se pară că Dumnezeu e ca aerul revărsat în natură. Dumnezeu este o Ființă aparte, care nu se amestecă cu natura. Dumnezeu este veșnic, fără de moarte. Nu exista nici pământul, nici omul, nici universul, iar Dumnezeu era. Pentru El nu există nici timp, nici trecut, nici viitor, pentru El întotdeauna e prezent; o mie de ani înaintea Lui sunt ca o zi și o zi – ca o mie de ani.

Dumnezeu este bogăția, plinătatea vieții, dragostea. Toată frumusețea, toată puterea, adică tot ce e bun este în Dumnezeu. Dumnezeu l-a creat pe om, ca el, zidirea Lui, să participe la bunătatea Lui, să jubileze împreună cu El și să fie fericit. Atunci când încă nu exista lumea, universul, omul, în rațiunea lui Dumnezeu toate acestea erau și Dumnezeu știa din timp cine își va îndrepta voința sa liberă spre bine și cine – spre rău. Libertatea omului este un dar Dumnezeiesc.

Și această libertate noi am pierdut-o prin păcatul neascultării. Apostolul Pavel spune: „află adevărul și el te va face liber”. Iar adevărul e unul. El este Dumnezeu.

Dumnezeu este unul, dar în Trei Fețe: Dumnezeu Tatăl, Dumnezeu Fiul și Dumnezeu Duhul Sfânt. Aceasta e marea taină a Dumnezeirii care nu poate fi înțeleasă cu mintea omenească limitată. Dumnezeu Tatăl veșnic îl naște pe Fiul, iar Duhul Sfânt purcede din Tatăl.

Cuvintele „naștere” și „purcedere” nu-i sunt caracteristice lui Dumnezeu, însă limba omenească e atât de săracă, încât mai exact nu putem spune.

Pentru a înțelege cât de puțin firea Sfintei Treimi, poate fi folosită comparația aproximativă.

Să luăm de exemplu, soarele. Are disc, cerc – acesta ca și cum închipuindu-L pe Dumnezeu Tatăl Cel fără de început; de la disc spre pământ coboară lumina – închipuirea Fiului, iar căldura însemnează harul Duhului Sfânt. Și un alt exemplu. Rațiunea omenească ca și cum L-ar însemna pe Dumnezeu Tatăl, mintea naște permanent cuvântul, adică întruchiparea Fiului, iar suflarea, respirația însemnează harul Duhului Sfânt. Dumnezeu a creat lumea și creația Lui mărturisește despre Sf. Treime. Omul de exemplu, este format din duh, suflet și trup; fiecare deget al mâinii este alcătuit din trei încheieturi, iar mâna – din trei părți, la fel și piciorul. Focul este lumină, căldură și fum; apa poate exista în formă inițială, înghețată și în formă de vaporii. Și multe altele. Și toate acestea mărturisesc evident despre Dumnezeu Cel Întreit.

CUM A APĂRUT LUMEA

Ateștii au o credință fanatică, în toată lumea nu găsești alta asemănătoare, o astfel de credință poți chiar s-o invidiezi. Ei cred că dintr-un firisor oarecare a apărut această lume miraculoasă, frumoasă, variată, care uimește și copleșește mințile omenești. Într-o instituție de învățământ un doctor habilitat în științe astronomice prezenta o lecție despre apariția Pământului. A pus cu creta un punct pe tablă și a spus: „Tovarăși, acesta e Pământul care a apărut multe milioane de ani în urmă. În fiecare mie de ani el creștea, se dezvoltă. A desenat apoi un cerc mare și a continuat: Acesta e Pământul pe care trăim”. A vorbit patruzeci și cinci de minute despre cum s-a dezvoltat Pământul, ce fenomene naturale au loc pe el: vulcane, erupții subterane, cutremure de pământ și în încheiere a spus: „Iar în Biblie este scris că Lumea a făcut-o Dumnezeu”. A

terminat lecția. „Sunt întrebări?” S-a ridicat un student: „Dumneavăstră ne-ați povestit îndelung despre apariția Pământului, despre diverse fenomene naturale, iar la sfârșit ați afirmat că Dumnezeu nu a putut-o crea. Iar eu vreau să vă întreb: Cine a pus cu creta punctul de pe tablă?”, „Cum adică cine, eu”, răspuns lectorul. „Dar cine a pus punctul Pământului în univers?” Lectorul încercă prin diverși termeni filosofici să se eschiveze de la răspuns; l-a salvat sunetul la pauză.

Mulți consideră că realizările științei de ultimă oră sunt într-atât de mari încât, se apropie ceasul când toate fenomenele vor fi explicate științific; de fapt, însă știința este tot atât de neajutorată în fața mulțimii tainelor nedescifrate ale universului ca și înainte. Un savant francez ateu la întrebarea de unde a apărut atmosfera, a răspuns cinstit: „Nu știm și niciodată nu vom ști!”. Chiar dacă știința va fi capabilă să explice lumea văzută, sfera nevăzută va rămâne închisă pentru ea.

Un om înțelept nu poate fi de acord cu afirmarea că universul a apărut de la sine, în urma „unui concurs de împrejurări”, datorită unei „întâmplări oarbe”. Să admitti că universul, care este un mecanism gigantic de o exactitate nemaipomenită, a apărut de la sine ar însemna să nu crezi în minunea de care atât de mult se tem savanții, ci – într-un absurd.

După mulți ani de cercetări savanții adevărați confirmă cuvintele scrise în Biblie despre crearea lumii. Vestitul astronom Gherșel a spus: „Toate descoperirile științifice sunt îngăduite, probabil cu un singur scop, și anume: pentru a confirma revelația Dumnezeiască dată nouă în Biblie”.

Vom aduce doar un singur fapt: în Biblie se spune că Dumnezeu nu numai a creat lumea din nimic, ci „Celui Atotputernic și cu mare virtute nici una nu-i scapă!” (Is. 40, 26). Savanții confirmă acest adevăr: de la începutul creării universului nu i s-a adăugat nimic și nu s-a pierdut nimic.

Diversitatea și frumusețea lumii vegetale, lumii animalelor, păsărilor, insectelor, uimitoarea lor organizare și aptitudinile lor, tot ceea ce este de obicei numit „miracolul naturii”, de fapt este minunea lui Dumnezeu. Nenumăratele minuni din lumea naturii „și fiecare firisor din câmp, și orice stea din cer” mărturisesc despre Creator, despre Atotputernicia și Înțelepciunea Lui.

Viața este o taină nedescifrată. Academicianul V. P. Dobrohvalov spune: „Știința veritabilă a stabilit demult adevărul incontestabil că materia în sine este moartă, pasivă și nu este aptă să nască viața”. Iată și cuvintele marelui L. Pasteur: „Viața a apărut din viață, și nicidecum din materie moartă”.

Savanții-materialiști, referindu-se la trecutul îndepărtat, afirmă că viața a început de la cel mai simplu organism viu, dar se eschivează vehement să răspundă la întrebarea: cine i-a dat viață primei celule vii? Până în prezent nu s-au confirmat nici un fel de semne ale unei apariții spontane a vieții și nici o știință nu poate trece hotarul pus de Creator între materia vie și moartă.

Dacă s-ar găsi măcar un înțelept care ar demonstra că viața a apărut de la sine, întrebarea despre existența lui Dumnezeu ar dispărea și materialistii și-ar serba victoria. Însă acest lucru nu a fost și nici nu va fi. Problema apariției vieții rămâne nerezolvată și astăzi, în ciuda tuturor descoperirilor științifice.

Exact în același mod știința nu este aptă să treacă hotarul dintre speciile vegetale și cele animale, pentru că așa le-a creat Dumnezeu: după felul lor (Fac. 1). În istoria științelor naturii nu a existat nici un caz de prefacere a unei specii în alta, mai superioare; în natură nu există nici măcar aluzii la acel „lanț evoluționist neîntrerupt” pe care încearcă să-l susțină materialistii.

DE UNDE A APĂRUT OMUL?

Teoria provenienței omului de la maimuța a suferit fiasco. În cadrul unor săpături arheologice au fost găsite o parte de craniu și oasele unei ființe necunoscute, în temeiul cărora a fost modelat „pitecantropul” – omul vechi, asemănător cu maimuța. În realitate însă iată cum a fost: s-a luat un craniu omenesc, i-au alipit mandibula maimuței, i-au pus un schelet și l-au prezentat drept un oarecare „om primordial”. Astfel de modele se expuneau prin muzee, însă, privindu-le, doar copiii de vârstă preșcolară pot crede că omul a provenit de la maimuță.

Asemănarea sângelui omenesc și a volumului creierului cu cele ale maimuței încă nu demonstrează nimic. În organizarea fizică omul are anumite asemănări cu unele animale, însă, în alte privințe diferă cardinal de ele.

Omul are rațiune și suflet nemuritor, ceea ce Dumnezeu nu i-a dat nici unui animal. Omul are grai, iar animalele sunt necuvântătoare și nici un dresor nu le va putea învăța să vorbească. Este adevărat, că odată măgarul a vorbit cu glas omenesc, dar a putut să-l impună să facă acest lucru numai Dumnezeu, Făcătorul a toată făptura.

Toate animalele ating pe pământ limita dezvoltării lor raționale, și numai omului îi este caracteristic să tindă spre perfecțiune și să nu se mulțumească nicicând de rezultatele obținute.

Într-adevăr e straniu și chiar oribil că omul, care a atins culmile științei, la întrebarea de unde a provenit, răspunde fără a roși: „De la maimuță”!

Procesul conceperii și dezvoltării este același la toți oamenii, și s-ar părea că toți oamenii ar trebui să fie la fel. Dar nu-i așa! Fiecare om își are particularitățile sale, personalitatea sa. Câți oameni sunt pe lume și toți au fețe diferite, caractere diverse, diferă chiar și amprentele digitale... Oare aceasta nu e minunea minunilor?

Omul este un mecanism foarte complex, el se autostudiază, însă nu se poate cunoaște până la capăt și este încântat de înțelepciunea Celui Care l-a creat. Omul nu poate pătrunde definitiv în tainele ființei sale și cu atât mai mult în taina Creatorului său.

Omul, în evoluția sa, trece prin trei etape.

Prima – în pântecul mamei, unde se formează și capătă chip de om.

A doua – pe pământ. Aici el continuă să se dezvolte nu numai fizic, ci, principalul, duhovnicește. Fiindcă pe pământ are loc pregătirea pentru trecerea de la viața vremelnică la viața veșnică cerească, care este a treia etapă. Ceva asemănător se întâmplă cu fluturele care trece prin trei perioade ale dezvoltării sale, începând cu o simplă larvă mică, un vermișor, și terminând cu specia matură și frumoasă.

DESPRE SUFLET

Dacă natura, după cum susțin materialistii, atât de rațional a creat lumea, atunci de ce a inventat moartea? De ce mor oamenii? De ce se nimicește frumusețea? Reiese că în lume nu există sens și scop, nu există sens și scop

nici în viața omului. Însă trebuie de înțeles corect: Dumnezeu l-a creat pe om pentru veșnicie, și toată viața lui pământească este doar o pregătire pentru veșnicie.

Omul este o „lungime (măsură) temporară” în lume. Dumnezeu l-a creat pe om din pulberea pământului și i-a suflat în față suflarea vieții – suflet viu, rațional. Să luăm o lumânare. Cu ea putem aprinde încă o lumânare, a doua, a treia ș.a.m.d. – o întregă mare de lumânări. Primii oameni sunt strămoșii întregului neam omenesc. Dumnezeu l-a creat pe primul om cu suflet rațional și oamenii, zămislindu-se în pântecele mamei, își primesc sufletul de la părinți. Când cloșca clocește pușii, pușului îi este cald și plăcut în găoacea oului, el nici nu bănuiește că în jurul cojii se află o altă lume, imensă. Dar trec trei săptămâni. Pușorul se eliberează de coaja oului și în fața lui se deschide o lume necunoscută, plină de mister.

Ateiștii, care nu cred în viața viitoare, ne amintesc de doi gemeni care ar discuta în burta mamei. Unul spune: iată, degrabă ne vom naște, vom începe o viață nouă... Iar celălalt îl contrazice: frate, ce tot îndrugi? asta-i moarte pentru noi, închipuie-ți numai, ne vor lua unica sursă de existență, vor tăia cordonul ombilical: ce ne vom face atunci? Și încă ceva, nu există nici un fel de viață nouă. De unde știi despre ea? Doar de acolo nimeni nu s-a întors...

Să luăm de exemplu, corpul. Părțile lui principale sunt capul, corpul propriu-zis, mâinile, picioarele. Însă în acest corp omenesc există suflet.

Materialiștii după cum se știe afirmă că omul în genere nu are suflet. Toate particularitățile sufletești – sentimentele, imaginația, voința – ei le consideră reflexe, care funcționează drept răspuns la impulsurile exterioare exercitate asupra creierului omenesc. Conform convingerii lor, omul care simte, se bucură sau suferă este pur și simplu un automat care reacționează pasiv la toate impulsurile spontane ale lumii înconjurătoare.

Materialiștii nu recunosc sufletul, fiindcă nu-l văd: „nu văd – nu cred!”. Totodată ei nu văd curentul electric, undele magnetice și radioactive, nu văd Galaxiile infinite, stelele îndepărtate și atomii minuscule, însă cred că există.

Ei vreau să-L vadă pe Dumnezeu cu „ochiul liber”, dar ochii, acest aparat extrem de complex, permit să vezi doar o parte mizeră a lumii înconjurătoare. Savanții au inventat microscopul electronic, care mărește obiectele de 100 de

mii de ori și au descoperit o lume miraculoasă a microorganismelor, într-o picătură de apă sunt câteva mii de aceste particule. Au inventat și telescopul performant, datorită căruia privirii ochilor s-a deschis o imensă panoramă stelară: până la două miliarde de stele în locul celor șase mii văzute cu ochiul liber. Însă toate acestea sunt puține în comparație cu ceea ce se află în afara limitelor perceperii noastre. Oare este capabil omul să-L vadă pe Dumnezeu, dacă nu poate vedea toate împărățiile Lui?!

Am vorbit despre lumea fizică, văzută. Dar există și lumea nevăzută, spirituală, chiar și materialiștii nu neagă bucuria, tristețea, dragostea. Ce sunt acestea dacă nu însușiri ale sufletului? Oare ele pot fi văzute, pipăite, ținute în mâini?

Trei savanți discutau. Unul zicea: „Eu nu cred că există suflet. De câte ori am făcut rezeția omului, nu l-am văzut. Astfel am ajuns la concluzia că nu există”. Celălalt l-a contrazis: „Cu asemenea judecată, la ce vom ajunge? De câte ori am deschis cutia craniană, am operat pe creier, dar nu am găst mintea. Înseamnă oare aceasta că ea nici nu există?!”. Iar al treilea a zis: „Iar eu de câte ori am făcut operații la inimă, am tăiat-o în fragmente, însă dragoste nu am găsit... Așa e și cu sufletul. Faptul că nu l-ați văzut, încă nu înseamnă că el nu există!”

Iată un simplu exemplu: După ce a lucrat în câmp, omul intră și zice: „Cât de tare m-am prăfuit” și scutură praful de pe haine. Aici prin cuvântul „eu” se subînțelege hainele. Vine de la serviciu, se culcă pe divan și zice: „Cât de tare am obosit!”. Aici prin cuvântul „eu” se subînțelege corpul. Iar când ascultă o muzică bună sau i se întâmplă vreun eveniment plăcut – a fost înmatriculat la universitate, a întâlnit un om drag – spune: „Cât de fericit, cât de bucuros sunt!”. Aici „eu” nu semnifică haina, nici corpul, ci sufletul omului interior. Și omul interior este mai important și mai scump decât cel exterior. Dacă am făcut o faptă bună, nu corpul nostru se bucură, ci sufletul. Văzând frumusețea lumii, naturii, diverselor culori în diferite combinații, le recepționăm nu materialnic, ci spiritual, duhovnicește. Și este necesar să punem pe primul loc nu trupul, creându-i toate înlesnirile, ci sufletul. Când vom crea bunurile pentru suflet – credința în Dumnezeu, viața conform poruncilor Lui, dragostea pentru aproapele, – atunci sufletul va afla pace și liniște. Iar dacă această ordine este

încălcată, omul pierde sensul și scopul vieții. Sf. Vasile cel Mare zice: „dă-i omului toate bunurile pământului și tot îi va fi puțin.

Sufletul este nesățios, adică Dumnezeu cu atâta înțelepciune a creat sufletul omenesc, încât el nicăieri nu-și află pacea, săturându-se doar în Dumnezeu.

Sufletul este nemuritor. Omul poate fi comparat cu o carte: trupul lui este foaia, coperta, machetată frumos și plăcut, iar sufletul sunt ideile din această carte. Dacă ar fi să arunci cartea în foc, va arde hârtia, iar nu gândurile scrise pe ea.

Dacă nu există suflet, de unde are omul aceste capacități minunate?

Capacitatea intelectuală – darul de a gândi, de a cugeta, de a compara, de a conchide ș.a.m.d. Graiul – scris și oral.

Voința – posibilitatea alegerii, pe care se întemeiază toată viața omului.

Conștiința – „tribunalul superior”, care neîncetat analizează totul și se află în cele mai ascunse laturi sufletești, glasul lui Dumnezeu, pe care îl aud chiar și cei care îl neagă.

Intuiția – presimțirea, sentimentul superior.

Imaginația – capacitatea aproape supranaturală de a reproduce diverse imagini, chipuri, obiecte, evenimente îndepărtate în timp și în spațiu.

Memoria – capacitatea de a simți, de a fixa și a reproduce trecutul.

„Așa precum corpul are mai multe membre, spune cuv. Macarie cel Mare, și toate împreună formează omul, la fel și sufletul are mai multe membre: mintea, conștiința, voința, cugetele care osândesc și îndreptățesc; dar sufletul e unul și acesta este omul lăuntric”.

Într-o broșură se vorbea că dacă ar fi să-l descompui pe om, prețul operației va fi de șase milioane de dolari. Pentru ca din aceste elemente, vorbind la figurat, să aduni corpul omenesc ar trebui deja șase miliarde de dolari. Iar ca acest corp să-l învii, să-l faci să respire, să se miște, să simtă, să gândească – nu ar ajunge o lume întreagă. De aceea și spune Domnul că sufletul omului e mai scump decât întreaga lume: „Pentru că ce-i va folosi omului, dacă va câștiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde?” (Mat. 16, 26).

DESPRE CREDINȚĂ

Cuv. Macarie cel Mare spune: cărarea care duce spre cunoașterea lui Dumnezeu este bunătatea sufletului. „Sufletul este creștin de origine”, a zis Tertulian. Unul din înțelepții din vechime spunea: „Dumnezeu este cel mai superior Început și Bunătate. El este mai presus decât natura. Totul tinde atât de firesc către Dânsul, precum planta se întoarce după soare ca să supraviețuiască”.

La Dumnezeu oamenii vin pe diferite căi. Câți oameni există – tot atâtea căi duc spre Împărăția lui Dumnezeu: Domnul pe fiecare îl duce la mântuire. Dumnezeu poate fi cunoscut prin intermediul studiului naturii, creației Lui, despre aceasta am vorbit în prima parte. Unii îl cunosc pe Dumnezeu prin minuni evidente care se întâmplă și în viața oamenilor necredincioși – astfel de minuni, în urma cărora omul rabdă necazuri, mergând chiar și la moarte pentru credință.

Iată câteva exemple.

Într-o mănăstire, în anul 1958, pe data de 8 octombrie, la ora 5.30 dimineața, paznicul a ieșit din hotel și a văzut-o deasupra catedralei, în toată statura, pe Maica Domnului, Care ținea în mâini acoperământul. El a căzut în genunchi și începu să se roage, apoi alergă în hotel și-i chemă pe ceilalți. Aproape 70 de oameni au stat în genunchi, cerând ajutor și apărare de la Maica Domnului. Ea s-a aflat acolo 15 minute, apoi se făcu nevăzută, iar lumina a rămas în acel loc până dimineața.

Alt exemplu. Claudia, fostă actriță, locuitoare a orașului Kemerov, doi ani la rând suferea de boala picioarelor. Nu putea merge, nici un tratament nu-i ușura suferințele. Niște oameni buni au sfătuit-o să se adreseze după ajutor către Maica Domnului. Ea a acceptat sfatul și cu credință fierbinte a plecat la o sfântă mănăstire, unde trei luni a trăit sub cerul liber, cerând vindecare de la Maica Domnului. Odată, după o ploaie puternică, Claudia s-a târât prin catedrală, lăsând urme ude în urma sa, la icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului unde se citea acatistul. Sărutând cu credință icoana, se târî într-o parte și, deodată, simți putere în picioare, putu să se scoale și să meargă. Iar în curând se însănătoși definitiv.

Al treilea exemplu. Un grup de electricieni a venit în catedrala care nu funcționa pentru a instala fire electrice. Brigadierul a trasat pe perete linia pe care trebuia să monteze firul electric. Această linie traversa icoana Mântuitorului, atingându-se de genunchii Lui. Unui lucrător i s-a spus să străpungă peretele în acest loc, însă el, având frică de Dumnezeu, a refuzat. Au refuzat și al doilea, și al treilea, iar al patrulea, un om mândru, îndrăzni, râzând de ceilalți, a luat dalta și ciocanul și începu să spargă peretele, iar când a ajuns la picioarele Mântuitorului, s-a uitat la El cu batjocură: „Nu-i nimic, acuși o să-ți revii!”. A străpuns picioarele, termină lucrul și iarăși îi luă în râs pe colegi: „Iar vouă vă era frică! Dacă ar fi existat Dumnezeu, m-ar fi pedepsit”. A doua zi, trezindu-se din somn, acest îndrăzneț încercă să se scoale, însă simți o durere acută în picioare. Deodată, și-a amintit de seara precedentă, de fapta sa obraznică și și-a zis: „Ți s-au terminat drumurile!”. Cu toate străduințele medicilor, boala avansa, picioarele putrezeau, apărură gangrena. I-au făcut mai multe operații, însă duhul lui semeț nu se smerea până în momentul când a înțeles că i se apropie sfârșitul. Sufletul fu cuprins de smerenie, se trezi și sentimentul pocăinței. Au chemat preotul, bolnavul s-a pocăit, s-a împărtășit și sufletul lui, cu mila lui Dumnezeu, a plecat cu pace în veșnicie...

„Dumnezeu există și noi nu ne îndoim de aceasta, noi nu avem nevoie să ni se demonstreze acest lucru... Dumnezeu viețuiește în conștiința noastră, în conștiința întregii omeniri, în universul care ne înconjoară. „Să-L nege pe Dumnezeu sub bolta cerului înstelat, în preajma sicriului omului drag, la execuția unui mucenic creștin e capabil doar un om mizerabil și criminal”, spune omul de stat italian D. Mazzini.

Credința în Dumnezeu nu este o legendă, un mit. Acesta e adevărul, incontestabil și necesar fiecărui om. Dacă religia ar fi fost o legendă, ea nu mai ajungea până în zilele noastre, păstrându-și curăția, ci demult s-ar fi pierdut printre veacuri.

Oare poți vorbi despre personalitățile care nu există? Fără îndoială că nu! Dacă nu ar fi existat Dumnezeu, nu ar fi existat nici discuții despre El, dacă nu ar fi existat nici rai, nici iad, nici îngeri buni și răi, viață veșnică – nimeni nu ar fi vorbit despre aceasta.

Există lumina, dar există și întunericul. Există bunătatea, dar există și răul. În lume există adevărul și minciuna, bucuria și necazul ș.a.m.d. Oare nu e cazul să tragem concluzia logică că antipozii asemănători celor pe care îi observăm în lumea văzută, ar trebui să existe și în lumea nevăzută, spirituală? Dacă există început trupesc, înseamnă că există și început duhovnicesc; primul este văzut, al doilea – nevăzut. Dacă există moarte duhovnicească, trebuie să existe și viață duhovnicească. Dacă există păcătoșenie, trebuie să existe și sfințenie. Dacă există cele vremelnice, trebuie să existe și cele veșnice. Dacă există putreziciune, trebuie să existe și neputreziciune. Dacă există viața pământească, trebuie să existe și viața de după mormânt.

Un oarecare om mergea pe litoralul Mării Azov. Pe mal se aflau mai mulți pescari și, cu entuziasm, prindeau pește. Îi veni în cap cugetul: „Dacă în mare nu ar fi existat pește, nimeni nu ar mai fi stat aici să pescuiască”. Dacă Dumnezeu nu ar fi existat, nimeni nu l s-ar fi adresat Lui, nimeni nu l s-ar fi rugat. Dacă în fântână nu-i apă nimeni nu merge la fântână după apă; fântâna e acoperită, și cărăruia care duce spre ea dispare. Dacă în Biserică nu ar fi fost Harul lui Dumnezeu, nimeni nu ar fi venit încolo, toate bisericile s-ar fi închis, și pe cărările care duc spre ele ar fi crescut buruiana păgânismului.

Dacă nu ar fi existat Dumnezeu, negarea Lui nu ar fi fost considerată de atești un eroism atât de mare. Ateismul nu numai că-L neagă pe Dumnezeu – el duce un război neîmpăcat cu Dumnezeu, în care manifestă mult mai mult fanatism decât cei mai devotați oameni ai lui Dumnezeu. De fapt, acest război are loc între Dumnezeu și satana, iar inimile oamenilor sunt câmpul de luptă.

Savanții lumii, întemeietorii științelor se prosternau înaintea Creatorului universului, dar iată că un oarecare nebun a spus că Dumnezeu nu există și masele oamenilor orbiti au primit această idee. De ce? Pentru că Dumnezeu prin legea Sa interzice săvârșirea păcatelor, iar omul dorește și îi place să păcătuiască.

Într-o carte se descrie un astfel de episod. S-au adunat odată oamenii, au ieșit în câmp și l-au chemat pe Dumnezeu. „Dacă Tu, Dumnezeu, ești, au spus ei, de ce în lume domnește atâta cruzime, de ce sunt atâtea războaie, ucideri, asupriri, furturi?” Dumnezeu i-a întrebat: „Iar vouă vă place asta?”

„Nu, desigur!” „Atunci de ce luptați, asupriți și furați? Oare Eu vă impun să faceți acestea?”

Mulți întrebă: „De ce Dumnezeu Care e Atotputernic nu face în așa fel ca pe pământ să nu mai existe răul, de ce nu i-ar impune pe oameni să fie buni, să trăiască în pace și înțelegere?”

Imaginați-vă că sunteți hipnotizator și ați decis să-i faceți pe copiii voștri să vă asculte și să vă iubească. Le creați o stare de somnambulism în care ei nu mai sunt capabili să facă vreo alegere și le ordonați: „Stați aici, până mă întorc!”, „Mâncați!”, „Nu mâncați!”, „Doriți-mi noapte bună!”. Copiii, ca în vis, vi se supun și, iată, mâinile lor lipsite de sentimente vă cuprind, buzele mute se ating de fața voastră... V-ar fi plăcut o astfel de ascultare sau v-ar fi bucurat acest fel de dragoste? Puțin probabil. Desigur, doriți ca copiii voștri să vă iubească și să vă cinstească de bună voie și, dorindu-le numai bine, voi, desigur, ați vrea ca ei să fie liberi în alegere.

Iată astfel de oameni dorește să aibă și Dumnezeu. El ne-a dat nouă, fapturilor Sale, voință liberă, pentru ca noi să facem liber alegerea dintre bine și rău.

Însă, omul iubind păcatul și răutatea, nu vrea să se decică de viața sa vicioasă, se străduiește să se debaraseze de glasul acuzator al conștiinței, nu vrea să meargă din întuneric la lumină „ca faptele lui să nu se vădească” (Ioan 3, 20). Negarea lui Dumnezeu nu-și are rădăcinile în rațiunea omului, ci în inima lui vicleană și vicioasă, dușmănoasă față de Dumnezeu: „Zis-a cel nebun în inima sa: nu este Dumnezeu” (Ps. 13, 1). Iată de ce dovezile existenței lui Dumnezeu întemeiate doar pe rațiune nu sunt de ajuns. „Descoperi-vei tu care este firea lui Dumnezeu? Urca-vei tu până la desăvârșirea Celui Atotputernic?” (Iov 11, 7). Doar cu rațiunea nu-L poți cunoaște pe Dumnezeu, aici trebuie să participe inima, voința, sentimentele.

Oamenii păcătoși și vicioși doresc ca Dumnezeu să nu existe și se străduie să-și insuflă sie și altora că El într-adevăr nu există. Însă din cauza acestor sugestii și autosugestii Dumnezeu nu va înceta să existe. Oare poate orbul să nege că în lume există lumină și culori, sau surdul – că există muzica? Ateștii sunt aceiași orbi, ei nu pot să-L vadă pe Dumnezeu. Pentru ei El nu există.

Un oarecare nebun ar putea coborî într-un beci și să predice acolo că, în genere, pe lume nu există soare. Și, într-adevăr, pentru cei care stau în beci soare nu există; la fel Dumnezeu nu există pentru cei care stau în întunericul negării lui Dumnezeu, în întunericul răului și al păcatului. Mai mult decât atât, le sunt pe plac acești propagandiști nebuni, deoarece după cum spune Sf. Apostol Pavel: „va veni o vreme când nu vor mai suferi învățătura sănătoasă, ci – dornici să-și desfăteze auzul – își vor grămădi învățatori după poftele lor, și își vor întoarce auzul de la adevăr și se vor abate către basme” (2 Tim. 4, 3-4). Însă precum soarele există neîndoielnic pentru toți cei care simt lumina și căldura lui, așa și omul, inima căruia îl simte pe Dumnezeu, nu poate să se îndoiască de existența Lui. Cineva a spus: „Dacă s-ar aduna mii de oameni și ar aduce nenumărate argumente împotriva existenței lui Dumnezeu, nici atunci nu i-aș crede pe ei, fiindcă Dumnezeu e în inima mea”.

Când omul săvârșeste păcatul, el pierde energia și puterea pe care le primește de la Dumnezeu odată cu nașterea sa. Astfel, treptat, ajunge la o stare când devine pustiu, nu-i mai este interesant să trăiască, deși are din belșug de toate. Materialismul preamărește firea trupească josnică și neagă totalmente viața duhovnicească. Oamenii zilelor noastre, mai ales tineretul, sunt afectați ca de cancer de necredință, scepticism; sufletul este indiferent față de cele duhovnicești și se plictisește de cele pământești. Vedem cum mulți tineri, care au de toate: haine, hrană, distracții – toate le sunt accesibile – pierd interesul pentru viață și-și pun capăt zilelor: beau otravă, se aruncă sub tren, își taie venele. Iată încotro duce educația ateistă!

Ateștii sunt o sectă de oameni fără de Dumnezeu. (Trebuie să remarcăm că în zilele noastre pe globul pământesc există doar 8% de necredincioși (A. Donin, „Liudi, idolî, boghi”, M., 1962, pag. 8). Ateștii tot au credință, însă una inversă: ei cred că Dumnezeu nu există. Cred în materie, recunosc în ea izvorul existenței a toate, cu alte cuvinte, o consideră Dumnezeu. Pe timpuri păgânii, de asemenea, se închinau materiei, însă diferențiat: astrilor cerești, copacilor, pietrelor; în zilele noastre ateștii o divinizează în întregime. Pentru ei acest lucru e foarte convenabil: materia impersonală nu trebuie s-o iubești, ea nu ne solicită inima, nu caută voința noastră, nu ne cheamă spre virtute, spre o viață curată și liberă de rău, Dumnezeu le-a dat oamenilor legea morală,

le poruncește să trăiască conform poruncilor pe care le-a dat, demască răul și predică binele; iar materia nu împiedică răul, nu descoperă sensul vieții, nu-i explică omului cine este el și spre ce trebuie să tindă. Anume de aceasta și au nevoie păcătoșii care nu doresc să iasă din întunericul păcatului și al minciunii la lumina adevărului, doar materia nu interzice să păcătuiești! După cum a remarcat unul dintre personajele lui Dostoevski: „Dacă Dumnezeu nu există, atunci omului îi este permis totul”.

Ateiștii L-au luat pe Dumnezeu de la om și i-au dat în loc un idol. Ei se aseamănă cu un măgar care aleargă înaintea doar pentru că în fața lui atârână un sac cu fân. Diferența constă în faptul că măgarului când va ajunge la destinație i se va da fân, iar aici – goana infinită a mai multor generații, dar fân nu este, ci doar discuții despre el...

Într-o zi vor să răstoarne, să nimicească tot ceea ce s-a zidit mii de ani. Deșertăciunea deșertăciunilor și vânare de vânt! Omul trebuie să țină minte că capul lui nu este o groapă de murdării sau o ladă de gunoi în care poți arunca orice. Trebuie ca gândurile să fie curate, dorințele – bune, trebuie să aibă dragoste de Dumnezeu și de aproapele. Și să nu uite nicicând că omul e creat pentru veșnicie, că sufletul lui este nemuritor.

DESPRE MOARTE ȘI NEMURIRE

Viața noastră e incredibil de scurtă: nu apucă barca să se îndepărteze bine de mal, că trebuie deja să acosteze la celălalt țărm. Dacă „zilele vieții noastre sunt șaptezeci de ani” – cu toate că mulți nu ajung până la această vârstă – 23 dintre ei sunt petrecuți în somn, 10 ani îi revin copilăriei inconștiente și 10 ani – studiilor. Rămân doar 27 de ani de viață independentă, conștientă, dar și aceștia îi trăim fără rost – așa de parcă moartea nu va veni niciodată.

Însă ea vine și calcă în picioare tot ce a fost de preț pentru noi în această lume – frumusețea, genialitatea, bogăția, puterea. Ea îi egalează pe toți. Omul se naște și moare cu mâinile goale: „Precum a ieșit gol din pântecul maicii sale, gol se va duce, așa cum a venit” (Eccl. 5, 14).

Anual moartea răpește de pe fața pământului 60 de milioane de vieți omenești. Acul ceasornicului nici nu reușește să facă o rotație (de-o secundă)

că o 100 de oameni părăsesc această lume. În fiecare an se îngroapă în pământ 1,5 mln. tone de carne omenească, oase, sânge, pentru a se dezintegra ca niște deșeuri inutile în elemente primare. Oare aceasta e tot ce rămâne de la omul, care este o ființă rațională și gânditoare?! Pe parcursul vieții sale omul capătă cunoștințe vaste. Pentru ce? Dacă Dumnezeu, Ființa nemuritoare, nu a transmis nemurire făpturii Sale, zidite după chipul Lui, pentru ce atunci a mai creat omul? Pentru ce l-a înzestrat cu aptitudini, talente, înțelepciune? Oare poate tatăl, care și-a crescut fiul; l-a educat, i-a dat studii, să-i sape singur groapa și să-l îngroape?

Nu, sufletul omului este nemuritor, niciodată nu moare, e veșnic tânăr. De ce nu moare? Fiindcă el nu este materialnic, ci duhovnicesc. Totul ce a dobândit omul pe parcursul întregii sale vieți se va duce împreună cu el în lumea cealaltă, acesta este bagajul dobândit de experiența de viață. Sicriul – e ușa spre viața veșnică: trupul este înmormântat, este îngropat în mormânt și se dezintegrează în pulbere; iar sufletul nu moare, ci trăiește veșnic. Omul nu a fost zidit de Dumnezeu pentru a servi drept îngășământ pentru generațiile viitoare, ci pentru bucuria veșnică, pentru fericirea veșnică. Sufletului îi este caracteristic să creadă în nevăzut, el nu se simte pe pământ „acasă”, el simte neconținut dorul pentru patria veșnică.

Omul care trăiește fără Dumnezeu încearcă să transpună această tendință veșnică pentru viața viitoare în viața pământească, să o prelungească: el crede stupid că știința îl va ajuta să dobândească victoria asupra morții. Însă dacă omul s-ar fi născut în lume pentru a se delecta de ea, pentru a gusta bucuriile ei, dacă doar acesta ar fi fost scopul vieții – el nu ar fi murit.

DESPRE ÎNVIEREA MORTILOR

„Dumnezeu a creat două lumi, una actuală, cealaltă – viitoare, una simțită, alta – duhovnicească, una – din experimente, cealaltă – din speranțe, una dintre ele e câmpul de luptă, cealaltă – pentru răsplată, în una suntem în luptă, trudă și nevoiță, în cealaltă ne revin cununile, răsplata și recompensele, pe una a făcut-o mare, pe cealaltă – țărăm” (Sf. Ioan Gură de Aur).

Va veni timpul când va fi Strașnica Judecată. Toți oamenii de la primul până la ultimul vor învia și tot acest mormânt sfințit va învia și va fi primăvara veșnică, viața nouă.

Cum se va întâmpla învierea morților? Este o taină care nu ne poate fi descoperită pe deplin, doar puțin se cunoaște din scripturi. „Așa grăiește Domnul Dumnezeu oaselor acestora: Iată Eu voi face să intre în voi duh și veți învia. Voi pune pe voi vine și carne va crește pe voi; vă voi acoperi cu piele, voi face să intre în voi duh... și a intrat în ei duhul și au înviat și mulțime multă foarte de oameni s-au ridicat pe picioarele lor” (Iez. 37, 5-6, 10). În revelația dată Sfântului Ioan Teologul, învierea morților va fi precedată de glasul trâmbițelor și de glasul Domnului Însuși, care va veni din cer (Ioan 5, 28). De la acest glas al Domnului, care nu a mai fost în lume de la crearea ei și care se va auzi în tot universul, pământul se va cutremura, vor cădea pietrele de pe mormânt, se vor deschide mormintele, oasele uscate se vor îmbrăca în trup format din aceleași elemente în care s-a dezintegrat. Tot ce a fost mâncat de viermi și animale, de păsări și de pești, ce a fost ars și s-a prefăcut în aer și apă, toate acestea vor fi întoarse, astfel încât trupul nu va avea nici un neajuns. Trupurile se vor uni cu sufletele, adică sufletele din rai și din iad vor intra în trupurile lor și vor ieși din morminte ca după un somn îndelungat și adânc.

Închipuiți-vă un asemenea tablou. După lupte, un batalion s-a așezat pentru odihna de noapte la o margine de pădure. Noaptea a nins și la lumina lunii acest loc părea un cimitir, iar fiecare oștean – un mormânt. Însă dimineața, la semnalul de trezire, fiecare ostaș s-a mișcat, s-a ridicat; reîncepu viața și tot cimitirul a înviat.

Acest exemplu doar aproximativ ne arată învierea morților care va fi în ziua Strașnicei Judecăți.

Și în natură vedem: toamna viața amorțește, se stinge, dar va sosi primăvara, va sufla aerul cald, și totul se va trezi, va învia și plantele care și-au păstrat în sine viața vor înflori și vor răspândi arome. Astfel va sosi timpul când toată omenirea va învia, oamenii vor învia într-o clipită, toți oamenii tuturor vremurilor și generațiilor: vor învia cei buni și cei răi, iar cei, care vor fi vii, se vor schimba. Dacă omul a trăit pe pământ cu Dumnezeu, a crezut în El, s-a rugat, în el s-a păstrat harul Duhului Sfânt și în ziua Învierii el va învia pentru viața în Dumnezeu.

„La Înviere trupurile creștinilor se vor preaslăvi și se vor lumina în măsura evlaviei sufletului”, spune Cuv. Macarie cel Mare. Iar omul care era duhovnicește mort și incapabil să-L iubească pe Dumnezeu și pe aproapele, să facă fapte bune și să se roage și a murit fără pocăință, nu va învia pentru viața veșnică, ci pentru chinurile veșnice, pentru focul gheenei.

Înștiințarea despre Strașnica Judecată i se dă omului de cum se naște și întreaga viață pământească e o pregătire pentru răspunsul pe care fiecare dintre noi va trebui să-l dea în ziua Strașnicei Judecăți. De aceea trebuie mai des să ne ducem la cimitir – viitorul nostru orașel – și să ne pregătim sufletul pentru trecerea în cealaltă lume.

În primul rând trebuie să știm că trupul omului care i-a fost credincios lui Dumnezeu până la moarte, L-a iubit pe El, și-a iubit aproapele, a îndeplinit poruncile Lui va fi curat și sufletul va intra ușor în el. Omul va învia luminos, sfânt, va străluci ca soarele. Iar la omul care nu L-a iubit pe Dumnezeu, pe aproapele, a încălcat sfintele porunci și a murit fără pocăință, trupu-i va fi strașnic, negru, puturos, și sufletul se va înfricoșa, se va înspăimânta și nu va dori să intre în el, însă va fi impus de puterea lui Dumnezeu.

„Trupurile parțial putrezesc și la sfinți, dar se vor ridica după cum au fost semănate, spune Cuv. Simeon Noul Teolog, trupurile păcătoșilor se vor scula așa cum au fost semănate în mormânt: asemănătoare glodului, puturoase, neghine ale răului, absolut întunecate, ca cele ce au săvârșit faptele întunericii și au fost instrumente ale răului de multe feluri al semănătorului viclean”.

Așa precum Dumnezeu din neființă a dat ființă întregii lumi, la fel pentru El nu este cu neputință să-i învie pe toți. Odată Newton a fost întrebat cum poate Dumnezeu să învie toată omenirea când trupurile au putrezit, s-au prefăcut în pulbere, s-au amestecat cu pământul. Newton făcu următoarea experiență: a luat pământ, a presărat în el o mână de praf metalic mărunț și a amestecat totul. Cum să deosebești pământul de metal? A luat un magnet, a separat metalul și a spus: „Dacă noi, oamenii, putem face acest lucru cu ușurință, pentru Dumnezeu Care a adus toată lumea din neființă la ființă, nu prezintă nici o greutate să-i învie pe oameni”.

Când va deveni nemuritor, în om se vor deschide asemenea capacități ale memoriei, încât el va putea să-și amintească toate păcatele pe care le-a făcut

cu fapta, cu cuvântul și cu gândul – toate acestea se vor descoperi în ultima zi. Mai mult decât atât, va ști câți oameni sunt în lume, de la primul până la ultimul, cum îl cheamă pe fiecare, chiar și anul nașterii și faptele fiecăruia, toate cuvintele, toate gândurile – păcătoșii își vor vedea păcatele și se vor îngrozi. Oamenii vor spune: „Munților, cădeți peste noi!”, însă moartea nu va mai exista. Fiecare va fi demascat de propria-i conștiință și va fi răsplătit de Dumnezeu după faptele sale: celui drept i se va da veșnica fericire, iar păcătosului – veșnicele chinuri, în funcție de cum a trăit omul pe pământ. Dacă aici omului îi plăcea să se desfăteze, să se îmbete, să facă desfrânare, să urască oamenii, adică a săvârșit toate păcatele și a murit fără pocăință, atunci el nu are loc în rai, pentru că în Împărăția Cerurilor nimic necurat nu va intra.

Ce vei semăna, aceea și vei culege: vei semăna grâu – vei culege bucuria cerească; vei semăna pelin – vei culege amarul veșnic. Ai trăit cu Dumnezeu pe pământ – vei fi cu Dumnezeu și în cer; ai trăit aici cu satana – împreună cu el te vei chinui în iad.

Omul a nimerit în iad; vor trece milioane de ani de suferințe, însă acesta va fi doar începutul, iar sfârșitul nu va fi niciodată. Dacă ai lua un munte mare de nisip mărunț și în fiecare an ai arunca din el câte un fir, la urma urmei va veni oarecând și sfârșitul, iar sfârșitul chinurilor veșnice nu va veni nicicând. Dacă ar fi să ne imaginăm un munte de cristal, de la cer pâna la pământ și o rândunică ce ar zbura deasupra lui o dată în an ca să-și curețe de el ciocul, cândva ea va roade acest munte; iar chinurile veșnice nu se vor sfârși niciodată.

Acestea am vrut să vă povestim pe scurt despre Dumnezeu, despre suflet, despre scopul și sensul vieții! Fie ca această discuție să nu rămână în van! Fie ca grăuntele care a nimerit în sufletul nostru să aducă rod însutit, pentru că va veni vremea când Domnul îl va răsplăti pe fiecare după faptele sale. Trebuie permanent să ne pregătim de trecerea în altă lume, să ne pregătim sufletele, ca ele să fie curate, sfinte, să nu rămână în ele nici un păcat care ne-ar împiedica să intrăm în locașurile raiului, unde suntem chemați, trăind pe pământ.

PARTEA A TREIA

CALEA SPRE MÂNTUIRE

Dacă păziți poruncile Mele, veți rămâne întru iubirea Mea
(Ioan 15, 10)

Dacă discuția noastră s-a dovedit a fi utilă și ați crezut că Dumnezeu există, nu se poate să vă opriți doar la aceasta. Credița fără fapte este moartă: mulți afirmă că cred în Dumnezeu, iar legea Lui nu o împlinesc; Dumnezeu nu este cu acești oameni...

Există trei lucruri pe care trebuie să le țină minte fiecare creștin:

- locul, unde se plânge mult;
- locul, unde se plânge întotdeauna;
- locul, unde nu se plânge niciodată;

Locul unde se plânge mult este pământul nostru. Plâng nou-născuții, care abia au apărut pe pământ; plâng cei tineri și cei bătrâni de boli, de suferințe sufletești, de păcatele proprii și de cele străine; în lacrimi se nasc, în lacrimi își petrec viața și în lacrimi mor. Mergeți la cimitir și priviți câte morminte sunt acolo și fiecare e scădat în lacrimi, și nu se știe în cât timp se vor usca aceste lacrimi.

De unde vine acest plâns? Care i-a fost începutul? El începu odată cu izgonirea din rai a strămoșilor noștri: a plâns Adam, acum plângem noi, moștenitorii păcatului lui, venetici și călători pe acest pământ.

Locul unde se plânge întotdeauna în Sf. Scriptură se numește iad. Domnul spune că acolo este vaiet, plâns și scrâșnire a dinților. Închipuiți-vă temnița subpământeană, prăpastia fără fund – locul trist al plânsului și groaznica fierbințeală a focului nestins și priviți la cel închis acolo, la păcătosul care arde în acele flăcări!

Iar în rai nu se plânge niciodată. Acolo e doar har, doar bucurie, nu sunt nici boli, nici lacrimi, nici vaiete, ci viață veșnică.

Pe pământ trăim între rai, unde-i bucuria veșnică a sfinților, și iad, unde-s chinurile veșnice ale păcătoșilor. Pământul pentru noi e doar o stație, un hotel,

din care iată-iată vom ieși. Când ne va chema Domnul la răspuns? În care ceas? Nimeni nu știe. Dar El a zis: „În ce vă voi afla, în aceea vă voi judeca”.

Totul depinde de noi. Dumnezeu ne-a dat voință liberă și noi putem s-o orientăm spre bine sau spre rău, să adunăm bagaje bune sau rele. Doar atât raiul, cât și iadul încep aici, pe pământ, în inima noastră.

DESPRE SMERENIE

Domnul ne învață: „Învăța-ți-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre” (Mat. 11, 29). Așadar, pentru a avea în suflet pace și liniște, mai întâi de toate trebuie să ne smerim.

Cum să ne smerim? Dacă omul cere de la Dumnezeu smerenie, spune avă Dorotei, el trebuie să știe că cere de la Dumnezeu ca să-i trimită pe cineva să-l certe. Necinstea și dojana sunt leacuri pentru sufletul mândru, de aceea atunci când te smeresc pe tine din exterior, smerește-te în interior, adică pregătește-ți, educă-ți sufletul.

Cum se întâmplă acest lucru se vede din următorul exemplu.

Un ostaș, venind de la post în cazarmă, înainte de somn, începu să-și facă, stând între paturi, rugăciunea de seară. Sergentul, văzându-l, luă o gheata și i-o aruncă în spate, iar singur se înveli cu plapuma. Ostașul nu acordă nici o atenție acestui incident, continuând să se roage, și terminând, luă ghetetele sergentului și i le lustrui până la strălucire. Dimineața sergentul îl întrebă pe ostașul de serviciu cine i-a curățat ghetetele, iar acela îi răspuse: „Ostașul dumneavoastră”. Iată un exemplu de smerenie creștinească: pentru rău omul a răspuns cu bine și a dobândit un suflet, deoarece după aceasta, sergentul i-a devenit prieten, și nu peste mult timp l-a aflat pe Dumnezeu și a devenit urmașul lui Hristos.

Smerenia se împarte în trei trepte: începătoare, medie și superioară.

Treapta începătoare: omul este certat, ofensat, defăimat, însă tace și nu se îndreptățește, cu toate că nu are nici o vină.

Treapta medie: omul este certat, ofensat, defăimat, însă el nu doar tace, ci își păstrează pacea launtrică și se roagă pentru ofensatorul sau clevetitorul său.

Și treapta superioară: omul este certat, ofensat, înjosit și chiar bătut, însă nu numai că-și păstrează pacea și liniștea interioară, dar se bucură și simte dragoste pentru dușmanul său. „Răbdarea cu bucurie a înjosirilor este semnul smereniei” (Sf. Ioan Scărarul).

Mândria este principalul nod care leagă toate păcatele, viciile și patimile, iar smerenia este sabia ascuțită care îl taie. Nu avem cu ce să ne mândrim: trupul și toate aptitudinile ne sunt date de Domnul, și toate acestea nu sunt ale noastre, ci ale Domnului. Ale noastre sunt doar viciile și patimile, dar să te mândrești cu ele este nebunie. Celor mândri le este caracteristic să se enerveze, să se certe, să clarifice, să se supere, iar Sfântul Ioan Gură de Aur spune: cel ce-și permite asemenea lucruri dă dovadă de lipsă de înțelepciune. Omul trebuie să se autoinstruiască și să-și formeze un asemenea caracter, încât niciodată și cu nimeni să nu se pună în poară, să nu se enerveze, să nu se mânie.

Cum să dobândim aceasta? Să presupunem că, batând un cui în perete, întâmplător ne-am lovit cu ciocanul peste deget sau că mergând pe stradă, am lunecat, am căzut și ne-am vătămat piciorul. Ce să facem? Nu trebuie să căutăm vina, să ne enervăm, să ne mâniem, să facem gălăgie; trebuie să ne spunem singuri nouă: „Foarte bine, încă puțin ai primit pentru păcatele tale, porc desfrânat, câine puturos, vacă nesățioasă! Răbdă, în iad e și mai strașnic!”. Și durerea va trece. . . Te cercetează boala – nu cârți, ci iarăși osândește-te: „Vrei să mai trăiești, să mai păcătuiești? Iar moartea nu-i departe, e chiar la spate”.

Exact așa trebuie să reacționăm când suntem ocărâți, obijduiți, defăimați, clevetiți. Și aici trebuie să-ți spui: „Acestea îți sunt de folos, smerește-te, răbdă pentru păcatele tale și mulțumește-i lui Dumnezeu că-ți trimite balsam pentru suflet”. Iar dacă ne supărăm când suntem certați și ne bucurăm când ne laudă cineva trebuie să ținem minte că aceasta e boala sufletului. Atât ocările, cât și laudele trebuie să le suportăm la fel de calm și liniștit.

Un om oarecare lucra în mină și plătea întregului schimb pentru ca aceea să-l certe și să-l înjosească. Odată, s-a dus în oraș. La porțile orașului stătea un înțelept care începu să-l certe; omul, însă, era vesel și mulțumit. „De ce te bucuri? se miră înțeleptul, eu te cert, iar tu ești atât de vesel”. „Iată de ce, răspuse acela, fiindcă eu plătesc bani pentru ocară, iar tu mă cerți fără plată”.

Astfel de învățători grațiuți noi avem la tot pasul, bucură-te și învață... „**Ca o apă vie, ne îndeamnă Sf. Ioan Scărarul, bea ocara de la orice om**”.

Smereste-te! Cei mândri nu au loc în locașurile raiului: satana din cauza mândriei a fost surpat din cer și să intri acolo e posibil doar prin smerenie.

DESPRE OSÂNDIRE

„Nu judecați, ca să nu fiți judecați”, zice Domnul (Mat. 7, 1). Când suntem obijduiți și înjosiți imediat trebuie să ne gândim: „Oare eu niciodată nu am înjosit și nu am judecat pe cineva?” Nu trebuie să-l cerți pe cel care te-a ocărât, ci pe sine! Cu ce măsură măsurăm, cu aceea ni se va măsura și nouă: dacă nu vrem să fim judecați, să nu judecăm nici noi pe nimeni; vrem să fim iubiți, trebuie și noi să-i iubim pe toți.

Sf. Ioan Scărarul spune: „Când omul își plânge păcatele, el nu osândește pe nimeni”. De aceea, dacă încetăm să ne osândim pe noi, îndată îi osândim pe alții. Iar cei care îl osândesc pe aproapele sunt antihriști care fură stăpânirea de la Dumnezeu. El, Unul este Dreptul Judecător, pentru că El știe predispunerea sufletească a fiecărui om, puterea sau neputința lui, darurile și aptitudinile lui.

„Cel care are inima curată îi vede pe toți curați și sfinți, spune Cuv. Macarie cel Mare, iar cel a cărui inimă e plină de patimi, pe toți îi vede asemănători sie”; cu alte cuvinte, el, ca într-o oglindă, își vede propriile sale patimi în alt om. Cei răniți pe câmpul de luptă nu caută să se nimicească reciproc, ci se ajută și se alină. Și noi aici, pe pământ, ca pe un câmp de luptă; cu toții suntem răniți de păcat, cu toții suntem bolnavi sufletește și trebuie să fim iertători unul față de celălalt, să acoperim cu dragoste neajunsurile aproapei. Trebuie să iertăm jignirile, să micșorăm răul, să semănăm pace. „Lasă să te prigonească, spune Cuv. Isaac Sirul, iar tu nu prigoni pe nimeni; lasă să te răstignească, iar tu nu răstigni, lasă să te ofenseze, iar tu nu ofensa; lasă să clevească asupra ta, iar tu nu cleveti”.

Este de nepermis să vorbești cu cineva pe ton ridicat. Dacă deodată în inimă a început să ardă mânia, trebuie să știi că aceasta-i de la diavol, fiindcă de la Dumnezeu în suflet întotdeauna e pace și liniște. Dar ce să facem atunci? Chiar dacă mânia noastră e pe dreptate și simțim că avem dreptate în toate,

nu se cuvine să acuzăm omul. Noi deseori uităm cuvintele înțeleptului Solomon: „Ceartă-l pe cel înțelept și el te va iubi; nu-l certa pe cel nebun – el te va urî”. După cum spune Sf. Ioan Gură de Aur: „Toată mânia îndreapt-o spre diavol – el e unicul tău vrăjmaș înverșunat, iar omul orice ar face, întotdeauna e prietenul și fratele nostru”. Înainte de a-i spune aproapei un cuvânt tăios, brutal, zi în gând de o sută de ori rugăciunea inimii (Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul) sau prefă totul într-o glumă, atenuează, principalul să nu se iște cearta.

Când în mare începe furtuna, melcul, văzând pericolul, se ascunde în cochilie și se lasă la fund, iar când furtuna se potolește și marea devine iarăși liniștită, el plutește în sus; scoate căpșorul și, fericit, se încălzește la soare. La fel și noi, când în jur se aprinde lupta, se înscăunează răul, trebuie să ne înarmăm cu răbdare și smerenie și să ne adâncim în rugăciunea inimii.

Cum să-i biruim pe toți vrăjmașii, ca ei să cadă sub picioarele noastre? Trebuie să ne biruim pe noi, fiindcă principalul nostru dușman suntem noi înșine.

DESPRE DRAGOSTE

Cum să aflăm dacă îl iubim pe Dumnezeu? Dacă îl iubim pe aproapele înseamnă că îl iubim pe Dumnezeu „Dacă zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăște, mincinos este! Pentru că cel ce nu iubește pe fratele său, pe care L-a văzut, pe Dumnezeu pe care nu L-a văzut, nu poate să-L iubească” (1 Ioan 4, 20).

Trebuie să dezvoltăm în noi proprietățile dragostei. Față de orice om trebuie să manifestăm o atitudine blândă, liniștită, fiecare cuvânt să-l rostim cu dragoste. Pe dușmani, pe ofensatori trebuie să-i iubim, să-i iertăm, să-i ajutăm. Către această desăvârșire ne cheamă Domnul: „Iubiți pe vrăjmașii voștri, faceți bine celor ce vă urăsc...” (Mat. 5, 44). Dragostea față de dușmani este principalul lucru care îl deosebește pe creștin de alți oameni.

Unii vor să distrugă răul cu rău, însă astfel ei doar îl amplifică. Să nimicești răul, să-l birui e posibil doar prin bunătate. Prin ce au biruit cei doisprezece apostoli, pe care ca pe oi, Domnul i-a trimis în haita mare de lupi, adică în

lumea păgână? Doar prin dragoste: Domnul, trimițându-i la propovăduire, le-a spus: „Atunci vor cunoaște că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste între voi”. Iar dacă între noi nu avem dragoste, atunci nu suntem copiii lui Hristos, ci copiii diavolului, fiindcă atunci în noi „cu tot cu coadă și cu cap” trăiește cel rău, care permanent ne împinge pe noi spre rău. Trebuie să ne curățim sufletul de toată răutatea, să îl umplem cu dragoste, și atunci el, ca un vas înmiresmat, se va înfățișa în locașurile raiului, unde Domnul îl va umple cu bucurie cerească și har.

Sfinții părinți spun: „O, raiule, raiule! Eu pot să te rostesc cu buzele, dar nu pot să cuprind cu mintea ceea ce Domnul a pregătit celor ce-L iubesc pe Dânsul”.

Dacă o picătură din dulceața raiului ar cădea în marea sărată, ea s-ar îndulci toată. Dacă o picătură din dulceața raiului ar cădea în iad, focul de acolo s-ar stinge, s-ar curma suferințele și iadul ar deveni rai. Chiar și o floare cerească are un asemenea preț, încât întreg globul pământesc nu se poate compara cu ea. Iar dacă oamenii ar auzi cântarea îngerească, s-ar topi de dragoste. Iată ce bucurie a pregătit Domnul celor care-L iubesc pe Dânsul!

DESPRE CASTITATE (CURĂȚIE)

Trebuie să știm că după moarte sufletul fiecărui om trece vămile văzduhului, unde sunt arătate toate faptele, bune și rele, înfăptuite în viață. Există douăzeci de vămi, și cele mai groaznice, cele mai greu de trecut sunt a 16-a, a 17-a și a 18-a.

Vama a 16-a este vama curviei, unde sunt interogați cei care au viețuit în afara cununiei bisericesti;

Vama a 17-a – vama preacurviei, sunt interogați cei care au fost cununați, dar au încălcat jurămintele credinței conjugale;

Vama a 18-a – vama păcatelor sodomite (homosexualismul), adică a păcatelor nefirești, a celor care își permiteau să păcătuiască cu sine însuși, precum și să aibă relații nefirești cu persoane de același gen.

Conducătorul acestor vămi este diavolul Asmodeu. El are sub conducerea sa numeroase oștiri de diavoli desfrânați, care ademenesc oamenii spre păcate

curvești. Dracii se laudă că aceste vămi le trec doar unități, fiindcă mulți sunt vinovați, dar se pocăiesc puțini: diavolul le inspiră rușine falsă. Însă, cum spun Sf. Părinți, păcatele rușinoase sunt arse de rușine. Dacă avem astfel de păcate și nu le-am mărturisit duhovnicului, ele au rămas pe conștiința noastră și ne vor împiedica să intrăm în Împărăția Cerurilor, pentru că nimic necurat nu va intra în Ea.

În ziua Strașnicei Judecăți vor merge cetele sfinților și primii după Apostoli vor merge feciorelnicii, iar cântarea îngerească va fi atât de minunată, atât de frumoasă, încât oamenii, dacă ar fi auzit-o, s-ar fi topit de dragoste. Dar și desfrânații, dacă se vor pocăi, vor intra primii în rai.

Trebuie să ne străduim să trăim curat, sfânt, să alungăm toate gândurile necurate, să nu le permitem să intre în inimile noastre. Să trăim astfel ca duhul să domine asupra trupului, iar nu trupul asupra duhului. Păcatele curviei provin de la lăcomia pântecelui (multă mâncare), somn îndelungat, de la atitudinea libertină față de persoanele de gen opus. Atunci când râdem mult și vorbim în deșert, când ne îngrijim prea tare de frumusețea feței, hainelor, înseamnă că în noi acționează duhul curviei. Femeia creștină trebuie să se îngrijească nu de frumusețea exterioară, ci de cea interioară, nu de frumusețea trecătoare a trupului muritor, ci de frumusețea nepieritoare a sufletului. „Podoaba voastră să nu fie cea din afară: împletirea părului, podoabele de aur și îmbrăcarea hainelor scumpe, ci să fie omul cel tainic al inimii, întru nestrăcioasa podoabă a duhului blând și liniștit, care este de mare preț înaintea lui Dumnezeu” (1 Petr. 3, 3-4). Principala cauză a păcatelor desfrâului este mândria, îngâmfarea, osândirea aproapelui.

Domnul ne va judeca nu numai pentru fapte, ci și pentru gânduri. Fecioria (castitatea) nu se referă numai la trup, dar și la suflet, la unitatea minții și a inimii. De aceea și zic sfinții părinți: „Ceea ce te rușinezi să faci înaintea oamenilor, despre aceasta rușinează-te să cugeți tainic în inimă”.

Iată un exemplu grăitor. O maică stareță a educat în mănăstire o fetiță orfană. Ascultarea fetei era cântarea la strună, iar când a împlinit 18 ani, a murit. Egumena a postit și s-a rugat 40 de zile, cerând de la Domnul să-i descopere în ce locașuri ale raiului se află fata. În ziua a 40-a a văzut cum pământul s-a deschis și valuri de foc au aruncat fata. „Fieca mea, tu ești în foc?

cu spaimă a exclamat maica stareță, cum de ai nimerit acolo?” „Măicuță, roagă-te pentru mine, i-a răspuns răposata, eu merit această pedeapsă. Când îmi făceam ascultarea la strană, în biserică venea un tânăr și eu, privindu-l cu dragoste, mă desfătam și în gând curveam cu el, iar duhovnicului nu i-am mărturisit acest păcat și nu m-am pocăit. Și iată acum mă chinuiesc...”

DESPRE NECAZURI ȘI BOLI

Pentru că avem multe păcate, dintre care multe sunt uitate și nemărturisite, Domnul ne trimite scârbe și boli. Trebuie să-i mulțumim lui Dumnezeu pentru ele și să le întâmpinăm ca pe niște musafiri scumpi, fiindcă ne sunt de mare ajutor și mântuitoare, ne sunt necesare pentru curăția sufletului. Trebuie să ne deprindem cu gândul că scârbele, necazurile, bolile vin ca un șuvoi incontinuu, sunt nenumărate – câte au fost în viața noastră și încă câte vor mai fi – și nimeni nu le poate ocoli. . . Să le întâmpinăm și să le petrecem doar cu dragoste, numai să treacă pe alături să nu se atingă de noi – să nu le permitem să intre în noi, în inima noastră, să suferim lăuntric, să nu încercăm să înțelegem de unde și pentru ce, în acest caz ele vor lăsa urme murdare, întunecarea minții și a sufletului. Să ne amintim permanent inelul lui Solomon pe care era scris: „Și aceasta va trece”. Timpul le șterge pe toate...

Dumnezeu ne trimite bolile pentru păcatele săvârșite, pentru preîntâmpinarea lor în viitor și pentru curățirea sufletului. Trupul este dușmanul nostru, un cal nă răvaș, iar boala este căpăstrul care îl reține. Sfinții părinți spun că pentru fiecare om e folositor să zacă vreo doi ani la pat înainte de moarte, să se chinuie, să se usuce – ca sufletul, curățindu-se, să poată intra în locașurile raiului.

Iată un exemplu care vorbește despre aceea cât de groaznice sunt chinurile iadului care îi așteaptă pe cei care cârtesc în boli, care „nu se lasă curății”.

Un om oarecare era ținut de o boală chinuitoare la pat și întruna i se ruga lui Dumnezeu, cerând să i se termine chinurile. Și iată Domnul a trimis Îngerul care i-a zis suferindului: „Pentru curățirea sufletului tu trebuie să mai zaci în neputință doi ani”. Bolnavul s-a îngrozit. „Cum, încă doi ani? E prea mult! Nu mai pot... Dar nu se poate să schimb cu ceva acești doi ani?” „Se poate, i-a răspuns Îngerul. Ești de acord în loc de aceasta să te afli trei ore în iad?”.

Bolnavul se gândi: „Toți păcătoșii nepocăiți se vor munci veșnic în gheena focului și sufletele lor deja sunt acolo. Iar eu, doar trei ore...” „Sunt de acord!”, răspunse el. Atunci Îngerul a primit sufletul lui în preacuratele sale mâini și l-a închis în bezna iadului. Iar, zburând de acolo, îi spuse aceste cuvinte: „Peste trei ore mă voi întoarce la tine”.

Iadul. Stăpânirea beznei. De jur împrejur – întuneric. Răcnete, strigăte, suspinuri. Fiecare e ocupat de propriile suferințe. Dracii, ca niște uriași cu ochii arzători, zboară în jur, gata de a-l distruge pe suferind cu suflarea lor de foc. L-a cuprins groaza, începu să strige, dar ce e strigătul lui între atâtea suspine și vaiete! Și iată au început să treacă nu ore, ci ani, sute de ani... Nefericitul crezu că a sosit veșnicia, că îngerul a uitat de el, și și-a pierdut cu totul cumpătul. Așa se afla în chinuri strașnice, când deasupra beznei se revărsă lumina îngerească. Cu zâmbet de bucurie Îngerul se apropie de el: „Ei, cum îți este aici?” „Nu m-am așteptat să aud minciună din buze îngerești”, șopti încet suferindul. Ce se întâmplă? Ai promis că mă vei elibera peste trei ore, dar au trecut, cred, deja mii de ani”. „Dragul meu, îi răspunse îngerul, tu ai stat aici doar o oră, și-au mai rămas încă două...” Nefericitul și-a întins mâinile și se rugă: „Scoate-mă de aici! Sunt de acord să rabd pe pământ pentru păcatele mele până la moarte, iar dacă va trebui și până la a Doua Venire a Domnului, doar să nu mă mai chinui aici!” Și îngerul i-a spus: „Domnul e milostiv și pentru rugăciunile Bisericii ești slobozit de aici. Dar trebuie să știi și să nu uiți ce chinuri groaznice, de nesuferit îi așteaptă pe toți păcătoșii nepocăiți. Cel mai mic chin din iad nu se poate compara cu cel mai mare chin de pe pământ”.

DESPRE POCĂINȚĂ

„Fiecare păcat, chiar și cel mai mic, influențează soarta lumii”, spune starețul Siluan. „Păcatul e cel mai mare rău de pe lume”, zice Sf. Ioan Gură de Aur. Păcatele noastre de care nu ne-am pocăit sunt rănilor noi cu care îl rănim pe Hristos Mântuitorul: acestea sunt răni groaznice și pentru sufletul nostru și cicatricele lor rămân pentru toată viața.

Dar, cu toate că suntem mari păcătoși, mila Domnul e asemeni unui ocean imens. Dacă în lume ar rămâne doar un singur păcătos nepocăit, El ar fi gata

din nou Să pogoare pe pământ, să-l afle și Să pătimească pentru dânsul. Atâta dragoste are Dumnezeu pentru făptura Sa! Păcatele noastre sunt un pumn de nisip aruncat în oceanul milei lui Dumnezeu; dacă ne vom pocăi, ele toate vor fi spălate, pentru că aceasta este însușirea dragostei Dumnezeiești: El nu ține minte păcatele pentru care ne-am pocăit. Nu trebuie să păcătuim, dar dacă, din mândrie, am căzut în păcat, trebuie chiar pe loc să alergăm la unicul izvor – pocăința.

Doar în taina pocăinței poate fi curățit și vindecat sufletul. Pocăința – e un dar mare dat de Dumnezeu omului, ea își întinde mâna, ne scoate din bezna păcatului, viciilor și patimilor și ne duce la ușile raiului, ea ne întoarce harul pierdut al botezului. Însuși Domnul ne deschide brațele Sale și ne primește ca pe fiii risipitori, fiindcă noi toți ne-am rătăcit între doi copaci și glasul Domnului ne cheamă, el răsună ca un clopot de alarmă în timpul furtunii: „Pocăiți-vă, că S-a apropiat Împărăția Cerurilor!” Și vai nouă, dacă nu auzim acest glas, nu vrem să-l auzim! Deja s-a apropiat vremea secerișului, iar noi încă n-am rupt neghinele, încă nu am arat câmpul nostru și nu l-am semănat cu semințe bune...

Mulți se consideră credincioși, umblă la biserică, se roagă, dar nu știu să se pocăiască, nu-și văd propriile păcate. Cum să învățăm să ne pocăim? Pentru aceasta trebuie să învățăm să ne controlăm permanent pe noi înșine, acțiunile, cuvintele și gândurile noastre. Dacă observăm ceva negativ, imediat să ne adresăm cu înfrângerea inimii către Dumnezeu: „Iartă-mă Doamne, pe mine, nevrednicul, și mă miluiește!”, apoi să mărturisim păcatul înaintea preotului. „Dimineața cercetează-te cum ai petrecut noaptea și seara, de asemenea, cum ți-ai petrecut ziua, ne povățuiește avă Dorotei. Și în mijlocul zilei, când te vei îngreua de gânduri, cercetează-te”. Și Cuv. Simeon Noul Teolog spune: „În fiecare seară fă judecata asupra ta, cum ți-ai petrecut ziua: nu ai osândit pe cineva? Nu l-ai ofensat pe cineva cu cuvântul? Nu ai ispitit pe cineva? Nu ai privit pătimaș la vreo față oarecare?”

În sufletul nostru păcatul e ca un șarpe de sub piatră. Ridici piatra – șarpele se duce, descoperi păcatul – sufletul se curăță de el. Când descoperim Domnului rănilile noastre sufletești, El îi interzice diavolului să ne ispitească. Trebuie să povestim doar detaliat, din tinerețe, totul duhovnicului și printr-însul să primim de la Domnul dezlegare; mai mult decât atât, să aducem roade

de pocăință, adică să facem fapte bune. Dumnezeu ne va ierta toate păcatele noastre, doar una nu ne va ierta: dacă vom muri fără pocăință. „Ne facem păcătoși, zice Sf. Isaac Sirul, nu atunci când săvârșim păcatul, ci atunci când nu-l urâm și nu ne pocăim de el”. Și în ziua Strașnicei Judecări Domnul nu ne va judeca pentru păcatele propriu-zise, ci pentru faptul că nu ne-am pocăit de ele.

Un călugăre privea cum oamenii se mărturisesc. Vede, s-a apropiat un om, s-a așezat în genunchi înaintea duhovnicului și începu să se pocăiască; Îngerul îi șoptea: „Pocăiește-te, pocăiește-te, tu ai încălcat legea lui Dumnezeu”. Și când el se mărturisea din gura lui cădeau șerpi mari și mici și dispăreau. Însă și diavolul începu să-i șoptească: „Ce faci? De ce spui așa păcate rușinoase, nu se poate, taci, doar cui i le spui – unui om!” Și, descoperindu-și ultimul păcat, cel care se mărturisea deodată tăcu și monahul văzu cum șarpele care pe jumătate ieșise din gura lui, intră înapoi. Preotul l-a întrebat: „Nu mai ai nimic?” El a răspuns: „Nu”. Părintele a citit deasupra lui rugăciunea de dezlegare, dar Domnul nu l-a iertat: când pleca de la mărturisire, împreună cu el mergeau și dracii bucurându-se: „Așa să faci întotdeauna, îi șopteau ei, bravo, pentru ce trebuie să povestești totul, nu trebuie!”. Și el a primit cu nevrednicie Trupul lui Hristos și a ieșit din biserică negru ca tăciunele, însoțit de un alai de draci.

Un alt om tot se mărturisea ca și primul, și la fel își descoperea păcatele și din gura lui cădeau jos șerpi, însă el cu toată inima s-a pocăit, nu a ascultat șoptirile drăcești, nu a ascuns nimic și îngerul i-a pus pe cap cunună și a plecat de la mărturisire luminos, bucurat; cu vrednicie a primit Trupul lui Hristos și era înflăcărat tot; dracii nici nu cutezau să privească la el, au fugit departe și Îngerii erau lângă el.

Păcatele mari, de moarte trebuie să fie deplânse până la moarte. Iată unul dintre ele, foarte răspândit în zilele noastre – avortul. A face avort înseamnă a face omucidere. Când omul se zămislește în pântecul mamei, el deodată primește de la părinții săi suflet, de aceea, ucigând pruncul în burtă, mama ucide copilul, omul, cu toate că el încă nu a apărut pe lume.

Judecata cetățenească pedepsește aspru pentru omor, îl izolează pe ucigaș de societate, îl închide în închisoare sau chiar îi ia viața. Și dacă legea omenească pentru ucidere pedepsește atât de aspru, oare cum va fi judecata lui Dumnezeu

care îi va ajunge pe ucigașii de copii! În ziua Strașnicei Judecăți toți copiii, uciși în pânțele mamei, se vor înfățișa maturi și părinții vor fi nevoiți să răspundă...

O femeie, medic-genicolog, care a activat în acest domeniu 25 de ani, foarte tare se mândrea cu profesia sa, umbla permanent cu capul sus. Și iată i se arată o viziune: parcă stă pe un munte înalt, iar în jur – o mulțime mare de popor și toți acești oameni ridică mâinile, arată spre ea și, apropiindu-se, strigă toți într-un glas: „Tu ești ucigașa noastră! Tu ești ucigașa noastră!”. O cuprinse oroarea: strigătul groaznic a trezit-o. Însă glasurile o urmăreau și ea a înțeles că îndeplinea funcția de călău, care poartă în sine un bagaj imens de păcate – mulțimea oamenilor omorâți.

E păcat nu numai să ucizi un copil, dar și să sfătuiști pe cineva să facă acest păcat. Pravila Apostolică glăsuiește: „Și pentru cei care au ucis copilul în pânțe și pentru cei care au sfătuit aceeași pedeapsă: 10 ani să nu se împărtășească”. E un mare păcat și toate modalitățile de contracepție. Creștinii ortodocși nu trebuie să le accepte.

Ca să nu nimerească în chinurile veșnice, mama care a făcut avorturi, trebuie să-și deplângă până la moarte acest păcat groaznic al uciderii de copii, să se pocăiască înaintea Domnului până la moarte. Dimineața, ridicându-se din pat, să vină la icoane și cu metanie până la pământ să zică: „Doamne, iartă-mă pe mine, ucigașa!”; la fel și înainte de somn, înainte de masă și după masă. Trebuie să se roage neîncetat, să postească (de dorit miercuri și vineri în genere să nu mănânce nimic și nici apă să nu bea), să facă fapte bune, mai ales dușmanilor săi și să rabde toate ocările, jignirile, bolile, întotdeauna plângându-și acest păcat strașnic. „Doamne, mai bine pedepsește-mă aici, iar acolo miluiește-mă!”. Iar mamele pe care nu le-au cercetat bolile și scârbele, trebuie să ceară ca Dumnezeu să le trimită și când le va trimite să nu cârtească, ci să se bucure și să-i mulțumească Domnului.

Orice păcate am săvârși, în nici un caz nu se permite să cădem în deznădejde, să ne temem că Domnul nu ne va ierta. „Deznădejdea omului este bucuria dracilor”, spune Cuv. Varsanufie cel Mare. Nu trebuie să ne deznădăjduim, ci să ținem minte că Tatăl nostru Ceresc are așa o dragoste pentru noi, cum nu a avut-o nici o mamă din istoria omenirii pentru copilul ei.

Câți oameni trăiesc astăzi în lume și câți încă vor trăi și toți au păcătuit și păcătuiesc și fiecare își duce pedeapsa pentru păcate, dar dacă ar fi să aduni toate suferințele omenesci, toate necazurile, toate chinurile și să le torni într-un pahar, acesta va fi paharul pe care l-a băut pentru noi, păcătoșii, Iisus Hristos. Tot neamul omenesc se afla sub blestem, sub stăpânirea diavolului și nimeni, în afară de Mântuitorul Hristos nu putea să ne răscumpere, să ia păcatele noastre asupra Sa. Răscumpărarea s-a făcut și Domnul, ne-a lăsat nouă, după mare mila Sa, credința și pocăința; ca un tată iubitor, El cu mare dragoste și bucurie îl primește pe orice fiu risipitor, pe orice păcătos care se pocăiește în brațele Sale și nu va pomeni păcatele noastre în veac, însă nu trebuie să abuzăm de dragostea Domnului. Pentru mântuirea sufletului trebuie să ne jertfim sănătatea, bunăstarea și dacă va fi nevoie, chiar și viața. Exemplu pentru noi este Hristos: El ne-a arătat calea spre rai – calea Crucii, calea suferințelor, altă cale spre Împărăția Cerească nu-i.

DESPRE VIAȚA VIRTUOASĂ

Noi, oamenii, trăim pe pământ ca în palmă. „unde este omul, acolo e și Dumnezeu”, zice Sf. Antonie cel Mare. Toate faptele noastre, cuvintele și gândurile sunt controlate și de rai și de iad, și de Dumnezeu și de diavol. Atunci când ne pocăim de păcate și ne străduim să ne îndreptăm viața, luptăm cu patimile și viciile, suportăm cu răbdare bolile, scârbele, ocările, defăimările, nu cârtim, ci pentru toate mulțumim lui Dumnezeu, atunci tot cerul se bucură de mântuirea noastră. „Nu există nimic mai frumos și mai plăcut decât sufletul bun!, exclamă Sf. Ioan Gură de Aur. El înfrumusețează tot omul”. Iar când ne certăm, ne obișnuim, ne mâniem, trăim o viață desfrânată și nu vrem să ne pocăim, atunci tot iadul se bucură de pieirea noastră.

Nimic nu trece fără urmă. Faptele bune ale omului merg înaintea lui: la vămi, în ziua Strașnicei Judecăți ele îl vor îndreptăți și el va primi cunună de la Dumnezeu. La fel și toate faptele murdare, viața spurcată, desfrânată, chiar și fiecare cuvânt deșert, murdar, nu dispăre fără urmă, ci se înscriu de duhurile rele care le repartizează după vămi.

Sluga Ivan, un om deosebit de bun, aflat în slujba unei bătrâne moșierese, primea cerșetorii, îi hrănea, îi îmbrăca, îi încălța, adică nu trăia pentru sine, ci pentru aproapele, îndeplinea porunca lui Hristos. Și întotdeauna se ruga pentru stăpâna sa care se deosebea în toate de el: era foarte aspră, zgârcită, trăia numai pentru sine. Și iată, cu rugăciunile lui Ivan, Domnul a înțeleptit-o pe stăpână cu o vedenie. Îngerul a adus-o în locașurile raiului și i-a arătat un palat de o nespusă frumusețe. „Pentru cine este pregătit?”, întrebă boiereasa. „Pentru sluga ta, Ivan”, i-a răspuns Îngerul. „Ei, dacă Ivan are așa palat, atunci îmi închipui ce palat o să am eu”, se gândi stăpâna și, ca răspuns la gândurile sale, i-au arătat o mică bojdeucă veche în afara raiului. „Asta-i pentru mine?”, s-a indignat ea. Eu doar sunt o doamnă de viță nobilă, iar el – o simplă slugă. Ce nedreptate!” Și atunci i s-a răspuns: „Știi de ce Ivan are un asemenea palat? Fiindcă el trimite foarte mult material de construcție și avem din ce construi, iar de la tine nu vine nimic...” După această viziune, cucoana s-a dus la biserică, s-a pocăit și a început s-o imite în toate pe sluga sa: primea cerșetorii, îi îmbrăca, îi hrănea, în speranța că va primi și ea un loc în rai.

Îngerul Domnului i-a spus lui Pahomie cel Mare: „Cel care prin viața sa păcătoasă s-a făcut mort pentru Dumnezeu și virtute, acela răspândește o putoare de mii de ori mai puternică decât cadavrul, de aceea nu ne este cu puțință nici să stăm, nici să trecem”.

Nici curvarii, nici tâlharii, nici bețivii, nici clevetitorii nu vor moșteni Împărăția Cerurilor. Doar în locașurile raiului nu-i nici rachie, nici tutun...

Doi bețivani au băut pâna se lăsă noaptea, apoi s-au dus la râu, unde era o barcă și au vrut să treacă pe celălalt mal. Au urcat în barcă și începură să vâslească. Au vâslit cât au vâslit, iar malul tot nu se vedea. S-au chinuit până-n zori și, când colo, descoperă că nu au dezlegat barca: au vâslit, dar nu s-au mișcat din loc!

La fel, și oamenii, care se află sub stăpânirea patimilor și viciilor, bat pasul pe loc ca niște orbi și niciodată nu vor vedea lumina adevărului. Pentru a dobândi virtuțile pe primul loc nu trebuie să fie pus trupul, căruia i se oferă toată bunăstarea, ci sufletul. Pe lume există oameni, asemenea soției milionarului, bancherului vestit D. Morgan, care pe patul de moarte, a poruncit slugilor să i se aducă rochia preferată: dorea încă o dată s-o vadă. Când i-au adus rochia,

muribunda tremurând a înșfăcat-o, a strâns-o la piept și pe loc a murit. Nu au reușit să i-o scoată din mâini și au fost nevoiți s-o taie cu foarfecile. Iată ce a luat nefericita cu sine în cealaltă lume: o bucată de cârpă și o mulțime mare de păcate nemărturisite!

Iar noi, creștinii, plecând din lumea aceasta, trebuie să luăm cu noi nu sumedenia păcatelor, nu o cârpă, ci mulțimea faptelor bune și sufletul curățit.

Grecia era în război cu Turcia. Ostașul Nicolae se ducea spre câmpul de luptă și, fiind deja vremea spreă seară, hotărî să poposească la un hotel. Noaptea, fiica stăpânului, tulburată de patimi trupesti, începu să-l ispitească: iar el cugeta așa: „Doar eu merg la război și pot să mor în bătălie, și dacă voi face acest păcat de moarte, cum mă voi înfățișa în necurăție înaintea lui Dumnezeu, ce răspuns îi voi da?”. Și nu i-a deschis ușa. A adormit și i se arătă un vis: se dădea lupta dintre greci și turci, ba o parte biruia, ba cealaltă; o luptă cruntă și tot câmpul era plin de cadavre, iar printre ele se afla doar un loc liber. Și aude un glas: „Și tu trebuia să mori ca și toți acești ostași, dar, fiindcă în noaptea aceasta nu l-ai ascultat pe diavol, nu ai fost de acord să păcătuiești – pentru aceasta vei rămâne viu”. A doua zi dimineată Nicolae își continuă calea, veni la locul bătăliei și totul era exact cum văzu în vis: se dădea o luptă crâncenă, câmpul era plin de cadavre și doar el s-a sculat dintre ele nevătămat și când a văzut locul liber și-a amintit visul și i-a mulțumit lui Dumnezeu... Astfel, dacă omul se păzește pentru Domnul de păcat, dacă duce o luptă neîmpăcată cu diavolul, adică păzește cu bărbăție, ca un ostaș viteaz al lui Hristos, calea adevărată a mântuirii, atunci Domnul neapărat îi va ajuta, îl va păzi în orice loc și pe orice drum.

Așadar, nici pe o clipă nu trebuie să uităm, că Ochii Domnului permanent privesc la noi și că Domnul știe tainele ascunse ale inimii noastre. „stă Domnul și cercetează mintea ta, cugetele și mișcarea gândurilor, vrea să știe îl cauți pe El, din toată inima sau nu?” (Cuv. Macarie cel Mare). De aceea, întotdeauna, aflându-ne în prezența Lui, noi trebuie cu severitate să ne controlăm faptele noastre, gândurile și sentimentele și să facem aceasta nu ca niște robi care se tem de pedeapsă, ci precum copiii iubitori, care au grijă să nu-l supere sau să-l întristeze pe tatăl lor.

DESPRE PRIETENIA CU LUMEA

„Prietenia cu lumea este dușmănie împotriva lui Dumnezeu”, spune Sf. Ap. Iacov. „Ce mi-a dat mie lumea? Întrebă Sf. Simeon Noul Teolog. Și ce dobândesc acum cei care se află în lume?”

Iată stă un copac, și doi șobolani îi rod, puțin câte puțin, tulpina... Iar jos se află un lac fără fund și în el un crocodil care și-a deschis larg botul înfiorător, iar pe copac stă un om și diavolul îl ispitește; ba îi arată un măr, ba altul, și omul, fiind ademenit, mușcă din măr și uită că jos e lacul și moartea – atât de aproape! – iar șobolanii continuă să roadă tulpina.

Șobolanii sunt ziua și noaptea, copacul – viața lumească, iar lacul cu crocodili – gheena iadului. Diavolul zi și noapte ne ispitește pe noi cu bunurile pământești. Nu-l ascultați pe el, nu vă supuneți lui...

Imaginați-vă că mergeți cu trenul. Vă aflați într-un compartiment, discutați cu însoțitorul și priviți distrat prin geam, iar dincolo de sticla geamului se perindă păduri, câmpii, râuri, orașe și toate trec pe alături, pe alături, pe alături... Astfel trebuie să trăim conversând cu Dumnezeu și las-să treacă pe alături chipul acestei lumi, să nu ne abată de la discuție.

Calea pe care merge lumea ce nu știe de Dumnezeu este largă; mulțimi de oameni merg pe ea. Diavolul și-a pus pe ea capcanele, și-a împrăștiat mrejele – bogăția, distracțiile, plăcerile – și oamenii nu observă că merg spre pieire și, că sufletul le este mort cu toate că încă-s vii...

Credința în Dumnezeu este sufletul poporului, și când credința se stinge, el se preface într-un cadavru puturos, care ușor se descompune și putrezește. „Când moare un om apropiat și iubit, suntem îndurerăți și plângem, zice Sf. Ioan Gură de Aur, iar când ne moare sufletul, pentru că mergem pe calea cea largă, noi râdem”.

Dar și noi, credincioșii, trebuie să trăim în lume: nu fiecare poate ieși din ea. Cum atunci să ne ferim de spurcăciunea păcatului, cum să ne ferim de ispitele ei, să rezistăm tentațiilor ei? Precum peștele din mare sau din ocean nu se pătrunde cu sarea acestora; la fel și noi, trăind în lume, trebuie să nu ne îmbibăm cu murdăria ei, cu viciile și patimile ei.

Să luăm de exemplu „pacostea” omului modern – televizorul. Mulți credincioși întreabă, e păcat oare să-l privești? Să explicăm printr-un exemplu. Pe episcopul Novgorodului Ioan îl ispitea necuratul: s-a aciuat în spălătorul lui. Iar episcopul niciodată nu se atingea de nimic fără a însemna obiectul cu semnul crucii; a făcut cruce spălătorului și l-a legat pe drac cu puterea lui Dumnezeu. Diavolul însă, temându-se de pedeapsa „șefului” său începu să-l roage pe episcop să-l elibereze, promițându-i că-i va îndeplini orice dorință. Episcopul căzu de acord: „Bine, te voi elibera, numai să mă duci chiar în această noapte în sfântul oraș Ierusalim – eu trebuie să slujesc acolo un Te Deum și să mă închin Mormântului Domnului”. Necuratul a luat chip de cal înaripat și episcopul Ioan a zburat călare pe dânsul într-o singură noapte la Ierusalim și înapoi.

Reise că pentru o faptă bună poți folosi nu numai televizorul, ci și pe necuratul! Dacă la televizor ar arăta și ar învăța cum să-L aflăm pe Dumnezeu, cum să ne iubim aproapele, dacă ar povesti despre castitate și morală, despre trezvie, adică dacă ar educa sufletul omului pentru mântuire și viața veșnică, în acest caz ai putea privi televizorul. Dar fiindcă, pe micile ecrane noi nu vedem aceste lucruri, ci doar războaie, omoruri, amoralitate plus lecții de ateism, el nu aduce nici un folos sufletului.

Așadar, nu iubiți cele din lume! Către aceasta ne cheamă pe noi Domnul, aceasta ne învață sfinții părinți. „Precum acolo unde este glod se adună porcii, iar unde e floare și mireasmă se adună albinele, la fel și acolo unde sunt cântece desfrânate se adună dracii, iar unde se aud cântări duhovnicești pogoară Harul Duhului Sfânt și sfințește buzele, sufletul și casa noastră, este chemat și vine Hristos”, spune Sf. Ioan Gură de Aur. Domnul ne făgăduiește viață nouă, bucurie veșnică; pentru aceste bunuri veșnice să ne lipsim de cele vremelnice, să ne răstignim lumii și să ducem o luptă neîmpăcată cu ea.

În această luptă trebuie să fim tari, credincioși lui Dumnezeu până la moarte. Dumnezeu îl cheamă pe fiecare la calea mântuitoare, însă El este râvnitor și nu rabdă când omul îl trădează pe El și începe să slujească lumii.

Iată o povestire cu povață. Într-un sfânt locaș trăia un ascultător (poslușnic), care cânta în corul monahilor. Avea o voce minunată, cea mai bună din cor, și poporul întotdeauna se delecta cu cântarea lui. Odată, în mănăstire veni un

profesor de la conservator și auzindu-l, începu să-l convingă să lase mănăstirea și să vină la studii. Profesorul a venit și a doua oară, și a treia, îl ispitesc în fel și chip: vei fi împresurat cu flori, dus pe mâini... Și l-a ademenit: ascultătorul a lăsat mănăstirea. Au trecut câțiva ani și într-o zi egumenul mănăstirii, trecând prin curte, văzu la poartă un cerșetor cu nasul bandajat și cu mâna întinsă. I-a dat o monedă și merse mai departe, dar cerșetorul l-a oprit: „Părinte, nu mă recunoașteți? Eu sunt cântărețul care am cântat aici...” „Mi-amintesc... Dar ce s-a întâmplat?” „Vai, părinte, un necaz mare...” „Și i-a povestit cum s-a dus în lume, cânta și era slăvit de toți – împresurat cu flori, dus pe mâini. Apoi însă făcu cunoștință cu niște oameni dubioși și s-a molipsit de o boală contagioasă, care i-a distrus gâtul și nasul. „Și nimeni nu mai avea nevoie de mine, m-au alungat ca pe un câine...” „Da, zise duhovnicul, Domnul e răvnitor. El ți-a dat dar ca să-I slujești, ca să-L slăvești, iar tu L-ai trădat, ți-ai dorit slavă ție, iar nu lui Dumnezeu. Pocăiește-te!”

Iată cum trebuie să mergi după Hristos: să lași totul, să nu te temi de nimic, să nu-ți pară rău de nimic; așa Sf. Ap. Petru și-a lăsat mreaja sa, așa văduva săracă a dat ultimii doi bani; și toți oamenii cuvioși, care s-au răstignit lumii, nu aveau nici o bogăție, decât unica bogăție nemăsurată – harul Duhului Sfânt. Bunurile pământești, ca niște cârlige, ne țin strâns, ne apleacă spre pământ și nu ne lasă la Dumnezeu; iar când vom pune pe primul loc mântuirea sufletului, atunci celelalte ni se vor adăuga nouă.

Principalul constă în alegerea noastră, în hotărârea de a merge după Hristos; văzând aceasta, Domnul ne trimite har, iar când omul cunoaște ce înseamnă harul lui Hristos, el uită toate grijile lumești, toată deșertăciunea acestei vieți, uită cele pământești, vremelnice, ca să moștenească viața veșnică. Mântuirea se săvârșește atunci când voința noastră liberă se întâlnește cu voia lui Dumnezeu. Voia lui Dumnezeu e ca fiecare să se mântuiască, iar ceea ce facem împotriva voii lui Dumnezeu, neapărat duce la pierzanie. De aceea trebuie să ne predăm voii lui Dumnezeu și în toate cazurile vieții, întotdeauna și oriunde să repetăm în gând: „Doamne, fie voia Ta cea sfântă, nu cum vreau eu, ci cum vrei Tu, pentru că eu sunt praf și cenușă”.

DESPRE RUGĂCIUNE

Domnul a zis: „Fără de Mine nu puteți face nimic”. Trebuie neîncetat să ne rugăm, să-L chemăm în ajutor pe Dumnezeu, pentru ca El să ne dea puteri în lupta cu păcatul.

Rugăciunea înseamnă convorbirea cu Dumnezeu, ea e însoțitoarea noastră de nădejde în locașurile raiului. O astfel de rugăciune trebuie să dobândim și s-o păstrăm în inima noastră. Iar pentru aceasta trebuie să cerem de la Dumnezeu ca El să ne-o dăruiască.

Omul se alimentează din citirea Cuvântului lui Dumnezeu. Când ne rugăm, atunci vorbim cu Dumnezeu, iar când citim Sfânta Scriptură, Domnul vorbește cu noi, ne descoperă voia Sa, ne învață cum să trăim ca să ne mântuim. Creștinul ortodox în mod obligatoriu trebuie să citească Sfânta Evanghelie, fiindcă ea îi dă luminarea minții, sufletului și inimii. „Sufletul înțelege din Scriptură ce este bun și ce este rău”, zice Cuv. Serafim al Sarovului.

Când citim o carte laică, sufletul involuntar recepționează starea sufletească a autorului care a redat pasiunile sale; citind multe cărți de acest fel, noi înșine devenim pătimiși, bolnavi sufletește; mintea se întunecă, își pierde curăția și integritatea. Iar atunci când citim Sfânta Evanghelie, de pe paginile ei se revarsă, ca un șuvoi, harul și sufletul primește duhul lui Hristos, iar Hristos este idealul desăvârșirii, idealul smereniei, El ne va conduce la viața veșnică, la bucuria netrecătoare.

Se spune că cei care citesc Biblia își pierd mințile. Da, așa și se întâmplă, numai trebuie să înțelegem corect acest lucru: omul, citind Biblia, asimilează duhul lui Hristos și iese din mintea lumească la cea duhovnicească, adică începe să gândească corect și normal.

Neapărat să citiți Evanghelia! Dacă nu o aveți, faceți rost de ea. Faceți rost și de o carte de rugăciuni și rugați-vă: citiți, stând cu evlavie înaintea icoanelor; rugăciunile de dimineață și de seară. Urmați principiul: dacă nu voi citi rugăciunile de seară – nu mă voi culca, nu le voi citi pe cele de dimineață – nu voi mânca.

Neîncetat, fără grabă, în duhul pocăinței trebuie să roștiți rugăciunea inimii: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul

(păcătoasa)". Atunci când rostim această rugăciune, se sfințește aerul și trupul și duhurile rele se tem să se apropie de noi: ca și cum suntem înconjurați de un cerc de foc pe care ei nu pot să-l treacă. Această rugăciune scurtă, convenabilă și mântuitoare, îl ferește pe om de stricăciunea păcatului, de vrăjitori și făcători de rele. „Toți creștinii trebuie să practice rugăciunea inimii în scopul pocăinței și chemării Domnului în ajutor, această rugăciune trebuie făcută cu credință și frică de Dumnezeu, cu mare atenție față de gândul și cuvintele rugăciunii, cu înfrângerea inimii”, scrie episcopul Ignatie Breanceaninov.

Iată un exemplu care vorbește despre puterea rugăciunii inimii. Odată, mergea un tren rapid. La un moment dat mecanicul locomotivei vede: înainte, departe stă un călugăre și flutură din mână: oprește-te! Mecanicul a oprit trenul; s-a dovedit că traversele căii ferate erau desfăcute, încă puțin și se producea accidentul. Au reparat calea și și-au amintit de călugăre: oare unde-i? S-au gândit că a intrat în tren și au pornit să-l caute prin vagoane. Într-un vagon văd un monah șezând pe scaun și trăgând metaniile: Doamne Iisuse Hristoase Fiul lui Dumnezeu miluiește-mă pe mine păcătosul. „Tu ești acela care a oprit trenul?”, „Nu, cum se poate!” – „Cine să fie atunci?” „Nu știu”. Pasagerii au confirmat că el nu a ieșit nicăieri, permanent aflându-se în vagon. Dar ce s-a întâmplat, totuși? Pentru rugăciunile călugărilor Domnul a trimis un Înger în chipul lui, care a și preîntâmpinat accidentul.

Este foarte folositor și mântuitor pentru suflet să spui rugăciunea „Născătoare de Dumnezeu, Fecioară bucură-Te, Ceea ce ești plină de dar Marie, Domnul este cu Tine, binecuvântată ești Tu între femei și binecuvântat este rodul pântecelui Tău, că ai născut pe Mântuitorul sufletelor noastre”. Tradiția Sfinților Părinți ai secolului VIII spune, că cel care cu atenție, fără grabă va rosti această rugăciune de 150 de ori în zi, se va afla sub o protecție deosebită a Maicii Domnului.

Când ne adresăm în rugăciune către Dumnezeu și El nu îndeplinește imediat cerințele, înseamnă că sau ele nu ne sunt de folos, sau, ca un Tată iubitor, vrea să fim mai mult împreună cu Dânsul. Domnul ne iubește și are bucurie atunci când fiii Lui vorbesc cu Dânsul. Doar dacă ne-ar împlini imediat cerințele, noi pe loc am uita de Dânsul.

Datoria noastră e să ne rugăm neîncetat și să lucrăm. Un pescar îl ducea cu barca pe un „liber-cugetător”. S-au îndepărtat de mal, iar pasagerul îl zorea pe vâsle: „Mai repede! Întârzie la serviciu!” În acel moment observă că pe o vâslă e scris „Roagă-te”, iar pe cealaltă „Lucrează”. „Pentru ce ai scris acestea?” întrebă el mirat. „Pentru a ține minte, răspunse pescarul, ca să nu uit că trebuie să mă rog și să muncesc”. „Ei, e clar că toți trebuie să muncească, dar să te rogi – „liber-cugetătorul” dădu din mână – nu e necesar. Nimănu-i nu-i trebuiește aceasta!” „Nu-i trebuie?” îl mai întrebă odată pescarul, și scoase din apă vâsla pe care era scris „Roagă-te”, și continuă să vâslească cu o singură vâslă. Barca începu să se învârtască pe loc. „Vezi, care-i rostul lucrului fără rugăciune? Ne învârtim pe loc, nu-i nici o mișcare înainte!”

Așa și în marea vieții: pentru a trece pe celălalt mal, în veșnica și fericita viață e nevoie de două vâsle: rugăciunea și munca.

Trebuie să ne rugăm unul pentru altul: luându-ne de mâini, ajutându-ne reciproc, susținându-ne, să mergem pe calea mântuirii. Cuviosul Serafim al Sarovului, care a avut o viață sfântă, a atins așa un nivel al desăvârșirii duhovnicești, încât cu puterea rugăciunii sale putea să elibereze sufletele din iad. Odată, a venit la el o femeie și începu să se plângă, suspinând: „Dragule Părinte, roagă-te pentru fiul meu care a murit fără pocăință”. Cuviosul refuză, considerându-se păcătos, însă mama l-a înduplecat și în timpul rugăciunii el s-a desprins de podele, s-a ridicat în aer și cu duhul a intrat în iad; și a zmulș sufletul tânărului răposat chiar din ghearele dracilor, din gura iadului.

Răposaii au mare nevoie de rugăciune. Nu se permite în nici un caz ca cel mort să fie pomenit cu rachiu și vin: el nu are nevoie de rachiu, ci de rugăciuni. Răposaii nu mai pot să se roage pentru sine, ei așteaptă rugăciunile noastre. Cel mai mult sufletul are nevoie de rugăciuni în primele 40 de zile, când trece vămile văzduhului și asupra lui se săvârșește judecata particulară. De aceea, când cineva dintre apropiații noștri pleacă în altă lume, trebuie să comandăm la cât mai multe biserici patruzeci de slujbe – pomenirea pe parcursul a 40 de zile, în fiecare zi cel răposat să fie pomenit la Parastas (panahidă), la Psaltire, să se dea multă milostenie, cerând ca să se roage pentru acest suflet. Astfel, neîncetat pomenindu-l, cu ajutorul Bisericii, cu multe rugăciuni poate fi scos sufletul din iad. Biserica nu se roagă pentru sinucigași: sinuciderea e un păcat

strașnic, păcat de moarte, hulă împotriva Duhului Sfânt, lașitate și lipsă de voință. Pravila bisericească glăsuiește: „E permisă rugăciunea doar pentru acei sinucigași, care s-au sinucis fiind în stare iresponsabilă, adică inconștientă (alienații)”. Însă dacă omul, chiar bolnavul psihic, s-a sinucis fiind conștient, nu se permite rugăciunea pentru el.

Într-o scrisoare a părintelui Serafim de la muntele Athos este următoarea povestire. Un călugăre athonit i-a povestit lui ce l-a determinat să vină la sfânta mănăstire. „Când trăiam în Rusia, povestea el, credeam în Dumnezeu, dar mă duceam rar la biserică și nu întotdeauna țineam posturile; în general trăiam nepăsător. Însă Domnul a binevoit ca să mi se arate Îngerul și să mă conducă prin niște tuneluri întunecoase și puturoase; auzeam acolo gemete, suspinuri și strigăte, care deveneau din ce în ce mai puternice. Deodată, am ieșit la un loc deschis unde se aflau niște cuptoare mari încinse – din ele răzbăteau strigătele și suspinurile. Para focului încolăcea cuptoarele. Îngerul se năpusti spre una dintre ele și scoase un om ferecat în lanțuri. Omul era negru; Îngerul s-a atins de el, de lanțurile lui încinse și acestea brusc au căzut de pe mâini și de pe picioare. Iar când s-a atins de trupul lui, toată cenușa a zburat de pe el, ca o coajă. Îngerul a îmbrăcat pe trupul lui straie albe și fața lui s-a luminat de o bucurie cerească. Eu am întrebat, din ce cauză s-a făcut o asemenea schimbare și Îngerul mi-a răspuns: „Acest om mergea la biserică de două-trei ori pe an, ținea posturile, dar nu întotdeauna, numai prima și ultima săptămână, nu purta cruce la gât, nu citea rugăciunile de dimineață și cele de seară, nu se ruga înainte de masă și după masă, bea, fuma, curvea, iar la mărturisire nu descoperea păcatele, le tănuia, se mulțumea să zică doar: am greșit cu lucrul, cu cuvântul și cu gândul”, se împărțăsea spre osândă și a murit fără pocăință. Prin urmare și-a primit răsplata după fapte! Dar rudele lui care sunt oameni de duh ortodox curat, după moartea lui, s-au rugat cu osârdie, au dat milostenie și pentru rugăciunile Bisericii, Domnul m-a trimis să eliberez acest suflet din iad. Să știi, mi se adresă Îngerul, că și locul tău e aici, în aceste cuptoare, dacă nu-ți vei îndrepta viața”. Iată ce i-a povestit monahul athonit părintelui Serafim.

Noi, cei ce viețuim pe pământ, nu trebuie să uităm acest exemplu. Mulți dintre noi se află pe aceeași cale, pe care era și acel călugăre, și pentru a nu

ajunge acolo, unde se găsesc păcătoșii nepocăiți, trebuie să ne pocăim, cât mai este timp. Doar pentru noi nu va avea cine să se roage.

DESPRE BISERICĂ

În afara Bisericii nu există și nu poate exista mântuire. Lumea, în care trăim, e marea vieții, Biserica e corabia și cărmaciul ei e Însuși Hristos. Există Biserica Cerească, Triumfătoare și cea Pământească, luptătoare. În Biserica Cerească sunt toate puterile cerești și toți sfinții, iar în cea pământească sunt oamenii credincioși, dreپți și păcătoși; împreună Biserica Cerească și cea pământească formează o singură Biserică Universală, capul căreia e Domnul nostru Iisus Hristos.

Cea mai puternică rugăciune pentru noi e rugăciunea bisericească. Pentru rugăciunile Bisericii omul nu arde în foc, nu se înecă în apă, această rugăciune îl scoate pe om de la fundul mării, cutremură cerurile. Tot atât de puternică e și rugăciunea mamei pentru copiii săi.

Unii gândesc așa: pentru ce să mă mai duc la biserică, pot să mă rog și acasă. Însă rugăciunea bisericească nu poate fi comparată cu cea casnică. În biserică o dată vei spune din tot sufletul: „Doamne, miluiește”, iar acasă în loc de aceasta trebuie să citești toată Psaltirea. În biserică bați o metanie, iar acasă trebuie să faci o mie. Stareții de la Optina spun că stând cu atenție la Dumnezeiasca Liturghie, înlocuiești șase mii de rugăciuni ale inimii”.

Trebuie să fim oameni bisericești, să ne ducem la biserică în fiecare sâmbătă seara, duminica și în toate sărbătorile. E nefericit omul care a omis măcar o Dumnezeiască Liturghie de duminică, pentru că ea nu se va mai întoarce niciodată! Pravila Apostolică glăsuiește: „Cine nu a fost la Dumnezeiasca Liturghie trei duminici fără pricină obiectivă, acela este lepădat în chip nevăzut de Duhul Sfânt, de Biserică”, adică se află deja în afara ogrăzii mântuirii și nimereste sub stăpânirea duhurilor necurate și a vrăjitorilor. O mare greșeală fac oameni care se uită la Biserică ca la ceva secundar: Biserica e stâlpul și întărirea adevărului, începutul și temeliea vieții noastre aici, pe pământ, și continuarea ei în ceruri. Biserica e ungherașul Cerului pe pământ. Trecând pragul bisericii, trebuie să ținem minte că de pe pământ trecem la cer; aici pe

pristol nevăzut șede pe Heruvimi Însuși Domnul. În Biserică trebuie să intrăm cu evlavie, să facem trei metanii, să ne închinăm Dumnezeului celui Viu; în timpul slujbei să stăm liniștit și drept, să nu umblăm fără nevoie prin biserică. Să nu vorbim, să nu râdem. E de dorit până la începerea slujbei să punem singuri lumânările și să ne rugăm înaintea icoanei.

În timpul Dumnezeieștii Liturghii se săvârșește Jertfa universală – acea jertfă, care două mii de ani în urmă a fost adusă în afara orașului Ierusalim pentru tot neamul omenesc, și pe pristol se află același Trup al lui Hristos, din Care se scurgea Sângele pe Cruce, și a treia zi a înviat și a șezut de-a dreapta Tatălui. Însă această Jertfă, pe care în timpul Liturghiei Domnul nostru Iisus Hristos o aduce prin preot lui Dumnezeu-Tatăl este Fără de Sânge și se face pentru acei care au primit Sf. Botez și sunt membri ai Bisericii lui Hristos.

O femeie, profund credincioasă și cunoscut medic psihiatru, care cunoaștea foarte bine teologia, șede odată în biserică, în timpul Liturghiei, pe un scăunel: ea avea peste 80 de ani și suferea de picioare. „Și deodată, povestea ea, când diaconul a rostit: „Să stăm bine, să stăm cu frică, Sfânta Jertfă cu pace să o aducem”, eu am văzut trupul meu șezând pe scăunel, iar singură m-am pomenit în altar. Acolo în jurul pristolului se aflau Heruvimi și Serafimi în pară de foc și stăteau cu evlavie sfinții. Preotul citea liniștit rugăciunea, iar când a rostit: „Ale Tale dintru ale Tale...”, atunci corul începu să cânte „Pe Tine Te laudăm, pe Tine bine Te cuvântăm, Ție Ți mulțumim, Doamne...”. A ridicat mâinile și de trei ori a citit rugăciunea Sfântului Duh, cerea ca El să pogoare peste Sfintele Daruri. Apoi le-a însemnat cu sfânta cruce și în acest moment s-a întâmplat preschimbarea pâinii și a vinului în adevăratul Trup și Sânge ale lui Hristos (cu toate că Trupul și Sângele lui Hristos erau sub formă de pâine și vin) și un foc mare a pogorât peste ele și preotul era cu totul într-o pară de foc. Preotul lua cuțitul și tăia Trupul lui Hristos în bucățele mici, singur Îl primea, iar celelate le-a pus în potir și tot potirul era cuprins de foc. Iar când a ieșit la popor și a spus: „Cu frică de Dumnezeu și cu credință să vă apropiați”, din potir au zburat scânteii peste oameni și doar pe unii dintre ei se lăsau; și preotul fiecăruia îi dădea foc. Împărtășania s-a terminat, corul începu să cânte: „Aliluia, aliluia, aliluia” și eu m-am pomenit șezând pe locul meu.

Aici vedem că Domnul pentru un timp scurt a deschis taina Euharistiei, Cinei celei de Taină, care se săvârșește în timpul Dumnezeieștii Liturghii. Iată de ce e atât de important să fim prezenți la ea.

DESPRE ÎMPĂRTĂȘANIE

Iată ce spune Sfântul Dimitrie al Rostovului despre Sfânta și Marea Taină a Împărtășaniei: „Când punem o bucată de fier în foc, el se încinge. Omul e asemenea fierului, iar Trupul lui Hristos este focul mistuitor. Când omul se unește în Sfânta Împărtășanie cu Hristos, el devine de foc. Și așa cum bolnavul de ochi nu poate privi la soare, așa și dracii nu pot privi la acela care cu vrednicie a primit Trupul lui Hristos”. Sfântul Ioan Gură de Aur zice: „Dacă omul s-a împărtășit cu vrednicie și moare în această zi, el nu trece prin vămile văzduhului, Îngerii îi duc sufletul direct în locașurile raiului – nu pentru meritele și nevoințele lui, ci pentru Sfințenia pe Care a primit-o în această zi”.

Despre evlavia pe care trebuie s-o avem față de Sfânta Taină a Împărtășaniei se vorbește în următorul exemplu.

Un tânăr, ce trăia nepăsător a intrat în biserică; neavând frică de Dumnezeu, s-a împărtășit, apoi a ieșit prin ușa laterală și trecând prin grădină a aruncat acolo Sfintele Taine. Grădinarul a observat acest lucru, a luat Sfintele Taine, atent a deschis stupul și le-a pus la albine. În următoarea zi a sosit episcopul și a fost înștiințat despre acest caz. Îmbrăcat în veșminte, împreună cu diaconul și corul, episcopul a venit în grădină: toți au făcut câte trei metanii înaintea stupului, iar când l-au deschis, de acolo a zburat un roi de albine și a format o Cruce, iar în centrul ei era Ochiul lui Dumnezeu. Albinele au făurit o bisericuță din ceară, un sicrieș mic și într-însul au pus Trupul lui Hristos. Toate acestea au fost luate și duse la biserică și roiul de albine zburând în forma Crucii i-a însoțit până la intrare...

De Sf. Împărtășanie trebuie să ne pregătim din timp: să postim vreo 3-4 zile, fără mâncare de fruct, în ajun să ne abținem de la cină, înlocuind-o cu următoarea pravilă: citirea a două acatiste – a Mântuitorului și a Maicii Domnului și a patru canoane – a Mântuitorului, a Maicii Domnului, a Îngerului păzitor și canonul pentru Sf. Împărtășanie, precum și rugăciunile înainte de Sf.

Împărtășanie; iar cine nu are această posibilitate trebuie să facă 500 de rugăciuni ale inimii (Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul) și 150 de „Născătoare de Dumnezeu Fecioară, bucură-Te...”. Dar și, citind această pravilă, chiar dacă ne-am pregăti și o mie de ani, nu trebuie să ni se pară că suntem vrednici să primim Trupul lui Hristos. Trebuie doar să nădăjduim la mila lui Dumnezeu și nemăsurata Lui iubire de oameni.

Dacă te acuză conștiința, nu îndrăzni să te apropii de potir – vei săvârși un păcat de moarte. „Poți să te apropii de Taine, zice Sf. Ioan Gură de Aur, numai atunci când conștiința îți este curată”. Înainte de Sf. Împărtășanie e necesar să te pocăiești din toată inima înaintea duhovnicului. Nu se poate să te limitezi cu mărturisirea de obște, ea nu a existat în Biserica Ortodoxă și niciodată nu va exista, ea doar ne amintește păcatele de care trebuie să ne pocăim. Este necesar să te împaci cu toți cei cu care ești în vrajbă, în ceartă, cu cei care te-au obijduit și te-au întristat. Este obligatorie prezența la piept a sfintei cruci. În nici un caz nu se permite să te apropii de potir, dacă îți interzice duhovnicul sau dacă ai tăinuit vreun păcat. În necurăția trupească la fel nu se poate să te apropii de Sfânta Împărtășanie. Trebuie să se știe, că înainte de Împărtășanie sau după se poate întâmpla vreo ispită. După Sf. Împărtășanie până dimineața nu se fac metanii, nu se clătește gura, nu se poate să scuipi. Trebuie să ne ferim de discuții deșarte, mai ales de osândirea cuiva, să citim Evanghelia, rugăciunea inimii, acatiste, cărți duhovnicești folosite pentru suflet.

DESPRE POST

Cel care nu ține cele patru posturi, miercurea și vinerea este lepădat de biserică. Preacuviosul Pahomie cel Mare și Cuv. Serafim al Sarovului îi numesc pe acești oameni iude care L-au trădat pe Hristos și ostași romani care L-au răstignit pe El, fiindcă miercuri Domnul a fost vândut, iar vineri – răstignit, aceste zile sunt de doliu pentru fiecare creștin.

Mulți încalcă postul, fiindcă se tem să nu-și piardă sănătatea, uitând că sănătatea nu ne-o dă carnea, ci Dumnezeu. Mâncarea din carne în timpul

postului nu servește spre sănătate, ci contribuie la boli. Dimpotrivă, mulți bolnavi, începând să postească, se vindecă.

Omul e o ființă ierbivoră, așa l-a creat Dumnezeu și i-a dat spre hrană mâncare vegetală, pentru această mâncare e adaptat organismul uman; elementele animaliere nu se asimilează, din cauza lor organismul repede îmbătrânește, iar cel mai important este că ele dau naștere patimilor, iar din patimi rezultă diferite boli. Elefanții, taurii, caii se hrănesc doar cu mâncare vegetală; înseamnă că în ea este tot necesarul pentru formarea organismelor mari și pentru a avea o putere fizică mare.

Sfinții părinți spun că trupul e măgarul pe care trebuie să ajungem în Cerescul Ierusalim: dacă nu-i vei da destulă hrană – va cădea, dacă îi vei da peste măsură – va turba. De aceea întotdeauna trebuie să ne ținem de calea de aur, adică de mijloc, să mergem pe calea împărătească.

O femeie, din frageda copilărie, ținea cu strictețe miercurile și vinerile, în aceste zile nu mânca nimic și nu bea apă. Când a îmbătrânit și i-a murit soțul, s-a gândit să vândă vaca – îi venea greu s-o întrețină. Se duse la piață și o vându. Întorcându-se spre casă, se lăsă întunericul și ea hotărî să rămână peste noapte în satul vecin. Stăpânii au tot iscodit-o de unde vine, cu cât a vândut vaca și le veni în cap un gând rău: să omoare bătrânica și să-i ia banii. Sosi miezul nopții și ei deja erau gata să se apuce de treabă, când la un moment dat cineva bătu la geam. Stăpânul se agită: „Cine-i acolo?” Vede doi tineri, care insistă: „Deschideți ușa, dați-i voie mamei noastre să iasă!” „Nu-i aici nici o mamă!” „Dați-i drumul, au spus ei cu severitate în glas. Bunicuță, ieși, nu vrem să-ți faci vreun rău”. Stăpânii au fost nevoiți s-o lase pe bătrână să plece. Tinerii au luat-o la braț și au dus-o în sat, chiar la ea acasă. Și i-au spus: „Trebuie să știi că în casa ceea au vrut să te omoare și să-ți ia banii. Rămâi cu Domnul...” Bătrânica le căzu la picioare: „Spuneți, feciorașilor, cum vă cheamă, am să mă rog lui Dumnezeu pentru voi”. Unul zice: „Numele meu e Vineri”, iar celălalt: „Iar al meu Miercuri”. Domnul a trimis doi îngeri și ei au salvat bătrânica. La Dumnezeu nici o faptă bună nu rămâne uitată și încă în această viață îi aduce omului răsplată.

DESPRE SFÂNȚA CRUCE ȘI SEMNUL CRUCII

Suntem datori să purtăm sfânta cruce și să n-o scoatem niciodată și nicăieri, până la moarte. Creștinul fără cruce e ca ostașul fără armă și dușmanul cu ușurință îl biruie pe el. Trebuie să ne însemnăm cu sfânta cruce corect. Crucea este păzitoarea lumii, frumusețea Bisericii, slava îngerilor și dracilor rană. De aceea fiecare creștin trebuie să cinstească Crucea lui Hristos și să I se închine Ei.

Iată un exemplu care vorbește despre puterea Crucii și a semnelui Crucii. Trei fete mergeau de-a lungul căii ferate și s-au pomenit între două trenuri care treceau în direcții opuse. Toate trei au rămas în viață. Trenurile au trecut și fetele au văzut trei draci care se certau. „De ce n-ai împins-o sub tren, îi ziceau doi celui de-al treilea, era un moment potrivit, sufletul ei avea să fie al nostru”. Iar acela răspunde: „N-am putut, ea are la gât cruciuliță și n-am putut să-i fac nimic. Iar tu de ce n-ai omorât-o pe-a ta? Ea doar nu are cruce”. „Da, ea n-are cruce, dar când a ieșit din casă și-a făcut semnul crucii și de atâta n-am putut să-i fac nimic”. L-au întrebat și pe al treilea necurat: „Iar tu de ce ai căscat gura? A ta e cu totul necredincioasă!”. „Așa este, dar maică-sa i-a făcut cruce înainte de drum și i-a spus: „Mergi cu Domnul”. În acest caz eu nu am nici o putere: nu am dreptul să încalc binecuvântarea mamei, pentru că ea este de la Dumnezeu”.

Creștinul nu trebuie să se atingă de nimic – de mâncare, de haine, de orice obiect, fără a-l însemna cu semnul crucii și trebuie să facă acest lucru fără a-l afișa, ci cu credință.

Într-o mănăstire de maici o maică a ieșit în livadă, a rupt un fruct și, fără a-i face semnul crucii, începu să-l mănânce cu lăcomie și în ea a intrat dracul. Maica a țipat așa, încât a trebuit să vină preotul. Văzându-l, dracul începu să strige: „Eu nu-s vinovat! Nu-s vinovat! Stăteam pe fructe, iar ea a început să le mănânce, nu le-a făcut cruce, așa am intrat în ea!” Fiecare creștin își duce și crucea sa duhovnicească. Deja am vorbit despre aceea că toată viața pământească a acelor pe care Domnul îi alege pentru viața veșnică și fericită, e însoțită de boli și scârbe. „Calea lui Dumnezeu înseamnă cruce zilnică, spune Cuv. Isaac Sirul.

Totul ce facem pentru Domnul e împletit cu scârbe: „Orice faptă bună nu se săvârșește fără scârbe” (Cuv. Varsanufie cel Mare). Ava Pimen cel Mare zice: „Dacă ai făcut o faptă bună și nu ai după aceasta ispite, înseamnă că Dumnezeu nu a primit-o”.

CE E NECESAR PENTRU A FI PRIETENI AI LUI HRISTOS

1. Să-L iubim pe Domnul din tot sufletul, gândul și inima noastră.
2. Să-l iubim pe aproapele ca pe noi înșine; adică să trăim nu pentru noi, ci pentru alții. Prin dragostea pentru aproapele arătăm dragostea noastră către Dumnezeu. Iar aceasta înseamnă: pe nimeni să nu judecăm, nimănui să nu-i facem rău, despre nimeni să nu vorbim de rău, dar tuturor să le facem numai bine.
3. Să iubim Biserica, să ne ducem la biserică în fiecare sâmbătă seara, duminică și în toate sărbătorile, ținând minte că la Slujba Dumnezeiască participă toată Biserica cerească și pământească.
4. Să fim ascultători Bisericii, adică lui Hristos: să păzim cu strictețe cele patru posturi, miercuri și vineri; să citim rugăciunile de dimineață și de seară; zilnic să citim Evanghelia, Psaltirea, după posibilități – cărți duhovnicești; permanent să spunem rugăciunea inimii: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu miluiește-mă pe mine, păcătosul”, precum și „Născătoare de Dumnezeu Fecioară, bucură-Te...”.

5. De îndată ce apare în suflet păcatul, imediat să-l mărturisim lui Dumnezeu și în chip vădit să primim dezlegare de la duhovnic.

6. Acasă, în familie, în orice societate, unde ne aflăm să fim pentru toți exempli, iar nu ispită: în toate să ne abținem; să nu permitem să se manifeste patimile și viciile noastre; să ne străduim să le dezrădăcinăm.

Domnul, văzând tendința noastră spre virtute, sfințenie, ne va ajuta, ne va da puteri ca să ne curățim sufletul și mintea.

„Dacă mă vei mântui, mă voi mântui”, zice cuviosul Efreim Sirul. „Dacă Mă iubește cineva, va păzi cuvântul Meu, și Tatăl meu îl va iubi și vom veni la el și vom face locaș la el” (Ioan 14, 23).

Părinții noștri au moștenit credința ortodoxă cu mari sacrificii: ea este scăldată în sângele mucenicilor, înfierată (imprimată) cu fier încins, pentru ea au pătimit milioane de credincioși în Dumnezeu.

Primii creștini au stat pentru credință până la sânge.

Iată un exemplu. În vremea prigoanei toate bisericile erau închise și creștinii erau nevoiți să săvârșească Slujbele Dumnezeiești în catacombe sau în câmp. Odată, împăratul a poruncit: toți cei care vor fi prinși în timpul slujbei să fie uciși. Un comandant de oști, fiind bun la suflet, le-a dat de veste creștinilor despre aceasta, i-a preîntâmpinat. Dimineța el cu ostașii se afla în preajma orașului; în acest timp o femeie cu un prunc în brațe a ieșit din casă și în grabă se îndrepta spre câmp. Conducătorul o văzu și dădu poruncă să fie oprită și adusă înaintea lui. Au adus femeia și conducătorul de oști o întrebă încotro ține calea. „În câmp”, răspunse ea. „Pentru ce?”, „La Slujba Dumnezeiască”. „Dar tu n-ai auzit că împăratul a poruncit să vă execute pe toți?” „Am auzit”. „Atunci pentru ce te duci încolo?” „Vreau să pătimească pentru Hristos”. „Iată cum! Ei bine, tu vrei să pătimești pentru Hristos, iar pruncul pentru ce l-ai luat?” „Pentru ca și el să pătimească. Eu nu pot să-l las”. Aceste cuvinte l-au tulburat adânc pe conducătorul de oști și el s-a dus la împărat și i-a spus: „Fă cu mine ce vrei, dar eu mai mult n-o să-i mai omor pe creștini” și i-a povestit despre acea femeie.

Așa au pătimit pentru credință strămoșii noștri, iar noi am primit-o fără nici o plată, gratuit. Și avem datoria să o transmitem copiilor noștri, iar copiii – altor generații, până la a Doua Venire a lui Hristos.

Să ne străduim dar să fim credincioși lui Hristos și Bisericii Lui până la moarte, să fim adevărați ostași ai lui Hristos, ca nici o frică sau falsă rușine să nu ne împiedice în calea spre cer, pentru că acolo e Patria în care ne cheamă pe noi Hristos. El, Învățătorul, a pătimit Singur și toți ucenicii Lui trebuie să treacă pe această cale. Pe cine totuși să ascultăm mai mult: pe Dumnezeu sau pe oamenii care ne încurcă să ne mântuim? „Întotdeauna trebuie să fim gata să murim pentru Hristos”, zice Sf. Ierarh Ignatie Breanceaninov.

E de datoria noastră creștinească nu numai să ne mântuim, ci să ne îngrijim și de sufletul aproapelui nostru. Dacă această carte modestă ți-a fost de folos, transmite-o și altora. E păcat s-o ții sub obroc – fie ca ea să servească și altora spre mântuire.

SUMARUL

3 DIN PARTEA AUTORULUI

Partea 1

4 DISPUTA

7 ÎNCEPUTUL DISPUTEI

8 ALBINELE

10 DARVINISMUL

11 DESPRE NATURĂ

14 PAUZA

15 PUTEREA NEPĂTRUNSĂ

16 CARTEA NATURII... CINE ESTE AUTORUL EI?

18 CALEA SPRE DUMNEZEU

28 RAȚIONALUL ÎN NATURĂ

29 FIINȚA RAȚIONALĂ – CREATORUL

30 ÎNDOIELILE LUI MATIUHIN

31 FUGA LUI ALTȘULER

32 COMPLEXITATEA MINUNATĂ A ORGANISMULUI

33 CINE A CREAT CELULA?

36 PLANURILE ȘI LEGILE ÎN NATURĂ

37 NOUL MATIUHIN, CEL CARE ȘI-A SCHIMBAT CONVINGERILE

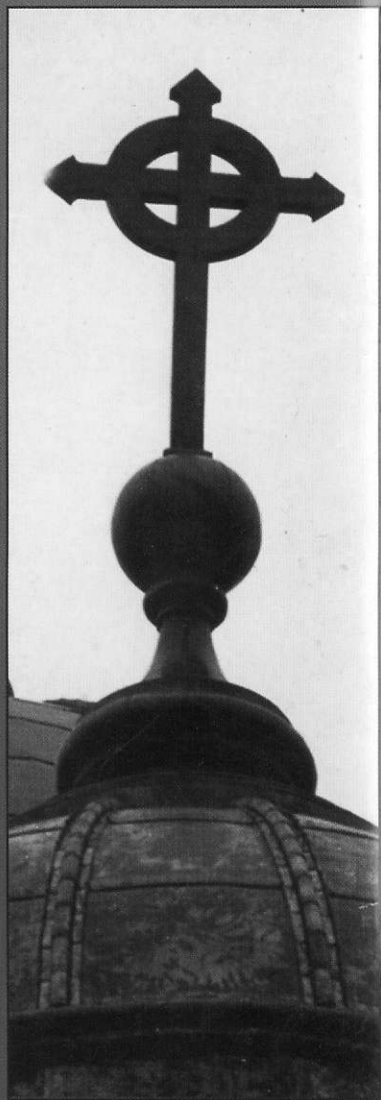
Partea a doua

- 39 DESPRE DUMNEZEU**
- 39 DESPRE SFÂNTA TREIME**
- 40 CUM A APĂRUT LUMEA**
- 42 DE UNDE A APĂRUT OMUL?**
- 43 DESPRE SUFLET**
- 47 DESPRE CREDINȚĂ**
- 52 DESPRE MOARTE ȘI NEMURIRE**
- 53 DESPRE ÎNVIEREA MORȚILOR**

Partea a treia

- 57 CALEA SPRE MÂNTUIRE**
- 58 DESPRE SMERENIE**
- 60 DESPRE OSÂNDIRE**
- 61 DESPRE DRAGOSTE**
- 62 DESPRE CASTITATE (CURĂȚIE)**
- 64 DESPRE NECAZURI ȘI BOLI**
- 65 DESPRE POCĂINȚĂ**
- 69 DESPRE VIAȚA VIRTUOASĂ**
- 72 DESPRE PRIETENIA CU LUMEA**
- 75 DESPRE RUGĂCIUNE**
- 79 DESPRE BISERICĂ**
- 81 DESPRE ÎMPĂRTĂȘANIE**
- 82 DESPRE POST**
- 84 DESPRE SFÂNTA CRUCE ȘI SEMNUL CRUCII**
- 85 CE E NECESAR PENTRU A FI PRIETENI
AI LUI HRISTOS**

Noi credem în Dumnezeu,
Gare trăiește în lumina
nepătrunsă. Nu trebuie
să ni se pară că Dumne-
zeu e ca aerul revărsat
în natură. Dumnezeu
este o Ființă aparte,
care nu se amestecă cu
natura. Dumnezeu este
veșnic, fără de moarte.
Nu exista nici pământul,
nici omul, nici universul,
iar Dumnezeu era. Pentru
El nu există nici timp,
nici trecut, nici viitor,
pentru El întotdeauna e
prezent; o mie de ani îna-
intea Lui sunt ca o zi și o
zi ca o mie de ani.

**Cu noi este Dumnezeu,
înțelegeți, neamuri, și vă plecați,
CĂCI CU NOI ESTE DUMNEZEU!**